

+

SCHNÄTTNER SZIGFRID
O.S.B.

$\frac{P}{L}$

KORDA R.T. KIADÁSA BUDAPEST

MÁRIÁRÓL SOHASEM ELÉG . . .

ÍRTA:
SCHNATTNER SZIGFRID O. S. B.

BUDAPEST, 1942
KORDA R. T. KIADÁSA

Nihil obstat. Dr. Marcellinus Faludi O. S. B. censor. Nr. 890/1942. Imprimi potest.
In S. Morte Pannoniae, die 30. Julii 1942. Chrysostomus Kelemen archiabbas. —
Nihil obstat. Dr. Stephanus Kosztolányi censor dioecesanus. Nr. 3313/1942. Imprimatur. Strigonii, die 11. Maii 1942. Dr. Joannes Drahos.

Nyomatott: Korda R. T. könyvnyomdájában, Budapest, VIII., Csepregy-utca 2.

*Életem legnagyobb szépségének:
az Édesanyámnak . . .*

Előszó

Kis falum északi határában, szelíd völgyhajlat kanyarulatánál áll egy Mária-szobor. Előtte a Zala völgye, mögötte szőlőtermő, lankás domboldalak. A katlan mélyét terméskövek díszítik és az őrtálló hatalmas szálfákkal együtt biztosítják a természet megbonthatatlan szent nyugalmát. A kövek között éjjel-nappal négy-öt forrás vize csobog. Népem elnevezte a helyet Csurgónak és a Szent Szűzet: csurgói Máriának.

A Szent Szűz előtt egy térdeplő, a térdeplő mellett egy kőpad, Mária mellett virág, a virág mellett csonkig égett, kormos gyertyák.

Számtalanszor arra vitt utam.

A multkor éneket hallottam a hajlatból. Máriát dicsérték ártatlan gyermekhangok. Olyan szép volt az ének és a Csurgó együttes zenéje. Köröskörül napfényes csend ömlik a rétekre, ide csillog a Zala és a szőlőhegyek is öröms üzeneteket küldenek.

— A fővárosból jöttünk . . . Olyan szép itt minden. Kérjük főtisztelendő urat, szíveskedjék bennünket megáldani.

Ránézek Máriára: Benedictio Dei omnipotentis . . .

És most kérjük, beszéljen nekünk Máriáról . . .

Igen, úgy látszik, az emberek nem unták meg, hogy Máriáról halljanak. Minél többet, mennél szebbet. Nem újat! De soha eleget!

Nem hézagpótló elég termékeny Mária-irodal-munkban ez a kis könyv. Semmi igénye más,

mint hogy aki kezébe veszi — szeresse jobban Máriát, Jézus Urunknak szépséges édesanyját.

Ott születtek meg a fejezetek a csurgói Szent Szűz térdeplőjén. Egyszerűek, mint a csácsbozsoki rét százzszorszépe. Mit törődik ez a kis százzszorszép azzal, hogy észreveszik-e az emberek? Nem számít, hogy eltiporja a csizma lépte, letépi a fővárosi kiránduló, elvágja életét a rétet kaszáló úrbéres gazda — a kis százzszorszép beleöltözik sokfodrú ünneplőjébe, belemosolyog a világba, emberekre, küszködő, acsarkodó és rosszindulatú testvérekre: nézzétek, milyen szép vagyok! . . . Mindent a naptól nyertem! Áldjátok érte az Istent az évszak minden napján.

Ezzel a kis könyvvel egy-egy százzszorszépét akarok tenni útjelzőnek a Mária-ünnepek felé.

Áldjátok érte Máriát az esztendőnek minden napján.

Csácsbozsokon, 1942 február 11-én, a Szeplőtelen Boldogságos Szűz Mária lourdesi megjelenésének 84. esztendejében.

EGÉSZEN SZÉP VAGY ÉS SZEPLŐ NINCSEN BENNED

Két héttel a szent karácsony ünnepe előtt köszönt ránk a Szent Szűz legragyogóbb és legfényesebb hófehér ünnepe, emberi fogantatásának szeplőtelen szép napja. Létének első perce, amelyet már szent kegyelmével szentel meg az ég Úra, szívének első dobbanása, amelynek örömétől hangos lesz a világ. Ugyan sejthette-e ez az Istentől elfordult földgolyó, mily hallatlanul fölséges isteni ígéret valósult meg, minő elérhetetlen, századokon és évezredekken át csodált emberi ideál lépett e napon halandó soraiba? A Biblia legelső lapjának sejtelmes és titokzatos jövődölelése ölt testet az első december nyolcadikán, a nagy Isten terve valósult meg egészen gyönyörűen és egészen szépen, amely tervben az ég és föld ölelkezik össze megbékítően, az egyik adja az első ember anyagát: a sarat, a földet; a másik az égi gondolatot, a soha nem látott tisztaságot és szépséget s így megjelenhetik olyan utolérhetetlen műremek, amelynél szebbet már Isten sem alkothatott, műremek, amely fölött csak maga az Alkotó áll.

Amikor rövid idővel az idők telje előtt felragyog a Szent Szűz alakja, akitől az emberiség Megváltója vette testét, akkor lett döbbenetesen világos, amit a Szentlélek szerint a mennyei karok az Énekek énekében kérdenek álmélkodva: Kicsoda az, aki feljő a pusztából, mint mirha- és tömjénoszlop? Kicsoda az, aki eljő, mint a felkelő hajnal? Kicsoda az, aki feljő a pusztából gyönyörűséggel bővelkedve? (III 6; VI 9.) Szédítően magas piederstálra állítva lép elénk az elpocsékol, elhazárdírozott

Éden-kertnek ez a mennyei ígérete, a megjövendőlt kígyótipró, sátántaposó, ördög hatalmát megtörő legtisztább Asszony, akinek földre léptekor ujjong a föld, örül az ég s felfigyelve mi is minden december nyolcadikán ünnepelünk, örvendünk, tapsolunk: Udvözlégy, üdvözlégy Mária!

Ha figyelünk, mondja az utolsó szentatya, Szent Bernát, úgy fogjuk találni, hogy még azok az erények is, melyeket mi emberek, mindennapiaknak, megszokottaknak szoktunk tartani, egészen rendkívüli módon, felfokozott erősséggel ragyognak Máriában. Fény és ragyogás özönében tűnik elénk tisztasága, mint az immaculata lényege és sajátja. Fény, amelyet nem zavar egy pirinkó homály se, felhő, amelyet teljesen áthatott és átmelegített az Isten közvetlen közelségének isteni és emberi valósága, tó, amely csak a végtelen Úr szentségének vonásait tükrözi és nem tudta fodrozni soha semmi bántó emberi gyengeség. Ábrázoló művészetünk, hasonlataink és a legszebb retorikánk Róla, csak földön járva, emberien korlátozott keretekben, dimenziókban mozog, értéket és némi valószerűséget csak annyiban nyerhetnek, amennyiben Mária fényéből és Napközelségéből valamit tudunk neki lopni. Alakja annyira felöltöztetve a természetfölötti kegyelem nem evilági szépségében, úgy felruházva a természeti erényeknek elragadó, minden emberi mértéket meghaladó és felülmúló ékességével, aminővel se előtte, se utána senki sem jelenhetett meg és nem jelenhetik meg soha a földön. Már földi léte legelső percében csupán a természet ajándékai is méltóvá tették a mennyei boldogság legnagyobb dicsőségére. Csodálat, áhítat, tisztelet ennek az Immaculata-szemléletnek mottója és a földi visszhang: kell csodálnunk, hogyha látjuk, mily magasra tétetett . . .

Aldott, ki az Úr nevében jó . . . Mária, Te úgy jöttél közénk, hogy megjelenésed, mint hajnali fény szelíd derengése előzze meg a Napot, mely Jézusunk-

ban támadott. A Szentírás mint öröktől fogva eleve elrendeltről beszél Rólad, az Úr bírt téged már az utaid kezdetén és fogantatásod legelső pillanatától fogva veled volt. Nem, Te nem lehetsz esetleges járu-léka, alkalmoszerű hozzáadása vagy valamiféle kiegészítése ennek a világnak. Mária, Te pótolhatatlan, csorbíthatatlanul szükséges valaki vagy Istenednek és a mi Istenünknek örök terveiben. Neked jönnöd kellett és csak így jöhettél, ahogyan jöttél. Egészen szépen, teljesen tisztán, hófehéren, szeplőtelenül, mint Immaculata, a bűnbesüllyedt, a paradicsomból kilökött nyomorult világ számára vagy te eljöveteledben ajándékozva. Mint örök, bámulatraméltó, hervadhatatlanul szép Ideál reális kivitelben, a szenteknek tétettél soha utol nem érhető példaképül, ihletőül. Nekünk vagy áldott megjelenésedben rendelve mint megértő, kegyes szószóló, pártfogó. Eszményünk, hadd csodáljuk rendkívüli küldetésedet, világraszóló missziódat, hisz csak ennek síkjában értjük meg valamiképen, hogy úgy kellett annak lennie, hogy Fiadnak szent kegyelme Téged kezdet óta őrizett s Tehozzád a legparányibb bűnhomály se érkezett . . .

•

Mi lehetne magasztosabb és fölségesebb földi értékrendszerünkben, mint az Isten Anyja? Mi lehetne dicsőbb, mint Ő, kit az Atya visszfénye választott ki? (Szent Ambrus.) Ekkora méltóság és magasság láttára nem lehet más mondanivalónk, mint Damiáni Szent Péternek: Némuljon el s reszkessen itt minden teremtmény s alig bátorodjék ily méltóság és kitüntetés mérhetetlenségéig feltekinteni! A mindennapi élet ezer tapasztalata alapján is kell ennek igazságát éreznünk. Dóмок épülnek Mária tiszteletére s látnunk kell, hogy restaurálásra szoruló, mennyire mulandó, földízü alkotások. Oltárokat konszekrálunk méltóságának hirdetésére, csillagszórós, gyertyafényes magaslatra helyezzük, eléje hintjük a tavasznak és a késő ősznek minden virágát, harangok nyelve,

orgonák s ípja magasztalja s mi megalázódva ismerjük be, hogy mindez csak nagyon szerény, csak nagyon is gyarló, emberi lehetőség. Szomorú beismerése annak, hogy semmi se szebb, mert egészen szép csak Te vagy földi életünkben, Mária! Hol vagy Te szép? . . . A decemberi hófehér sugárözönben, a szeplőtelen ünnepen, az Isten kegyelmének vakító fényességében vagy Te egészen szép. Magad adtad Onmagadnak a legszebb nevet: Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás . . .

*

Az első december nyolcadikával jelenik meg az első, igazi, pirosbetűs ünnep a szomorú és feketesorsú emberiség történetkönyvében. Megindul az igazi, isteni, kegyelmi élet keringése a földön, egyenes folytatása a boldog paradicsominak. Senkitől észre nem véve, szerényen megjelenik a második Éva, az anti-Éva, a legfehérebb Asszony, az Isten legszebb realitása földi anyagból gyúrva. Szép lehetnél nemcsak az életed hajnalán, delén, de alkonyán is. Egyenes, szép és töretlen folytatása a fogantatásban már megnyert gyönyörű Ideális valóságnak. Az egyik jeruzsálemi szentatya említi, hogy látott Téged, Mária, életednek utolsó éveiben. Azt írja, hogy oly szép, oly elragadó és bámulatraméltóan szép voltál, hogy csaknem leborult előtted. Ime, az eredeti bűn hiányának eredménye!

Te gyönyörű hajnalpírderengésed legelső pillanatával jelzed az Igazság vakító napkeltét! Te legszebb kiadása az emberi természetnek, Te egyetlen számozott példánya a jó Istennek, nincs hozzád hasonló, szentségeddel, méltóságoddal, rendkívüli kegyelmeiddel és fölséges hivatásoddal felülmúlsz mindeneket. Fogantatásod jelzi, hogy csodája lész a földnek, bámulata minden népnek, hisz szülőnek s tiszta Szűznek csak Téged nevezhetünk . . .

KELL CSODÁLNOD, HOGYHA LÁTOD...

Szeplőtelen Fogantatás ünnepén a legszentebb Szűzet, az Isten boldogságos és szentséges édesanyját. Mily magasra tétetett.

Éppen nyolcvannyolc esztendővel ezelőtt tűnt fel a katolikus világ egén egy őskeresztény hit-igazság mint új hitágazat, melyet azonban a kereszténység kezdettől fogva hitt a nélkül, hogy hivatalosan meg kellett volna fogalmaznia. Hitte már az apostolok korától kezdve, s ha néha támadásnak volt kitéve, az Egyház megvédte, s mikor magát a kereszténységet támadták, ugyanaz az Egyház a Szeplőtelen Fogantatás ünnepélyes megvallásával és kihirdetésével kért Máriától új segélyt. Olyan természetes és magától értendő szent hitünk e tétele. Ezt tanította mindenkor a szenthagyomány, magában foglalja a Szentírás, jelzi az ószövetség, hirdeti az új. A protoevangélium értelme: az első örömhír megjelenése a szomorú paradicsomi bukáskor, feltűnik a megígért kígyótipró Nő, a jóvátevő Éva, a kiegyenlítő Asszony, az ellenkezés teljes megvalósítója.

Szent Jusztin (164) már így ír: „Tudjuk, hogy az Isten Fia szűztől lett emberré, hogy így az engedtlenség ugyanazon úton érjen véget, melyen kezdetét vette a kígyó által. Midőn még Éva szűz és romlatlan vala, foganta a kígyó igéjét és nemzette a bűnt meg a halált. Szűz Mária ellenben méhében foganta Isten örök Igéjét és szülte azt, aki által Isten a kígyót lesujtja.

Ma sem mondhatunk frissebbet; 1854 december 8-án Egyházunk sem mondott semmi újat, csak nyíltan és ünnepélyesen megvallotta azt, amit kezdettől fogva hitt és vallott és tanított.

A paradicsom kapujának bezárásától igen hosszú az út a Szeplőtelen Fogantatásig. Ez az emberi életének talán a legszomorúbb szakasza, amelyre

a kétségbeesés fekete felhője vet sötét árnyékot. A felhő mögött ragyog a kilátásba helyezett napba öltözött Asszony, akinek eljövetelére több ezer évig kellett várakoznia a világnak. Milyen szomorú, fájó és nehéz lehetett ez a várakozás! Az Isten nagy tervei valósultak meg az emberiségnek ebben a botorkálásában, kínos tapogatódzásában is. Látnia kellett az Istentől elfordult földnek, hogy magától tehetetlen, önmegváltás pedig lehetetlen. Várnia kellett arra a december 8-ra, amikor a Teremtő egy egészen tiszta, hófehér szívet teremt, amelyhez bűn nem fér; elmét alkot, amelynek tiszta vizét az érzékiség kísértése nem zavarhatja föl; akaratot, amelyet a paradicsomi rászedő nem törhet meg, Máriát teremti meg, akinél szebbet, elhihetjűk, már nem is tudott volna alkotni! Megteremti a malasztalt teljes Szűzet, aki bűnt soha nem követhet el, az áldottat az asszonyok között, akinek a legcsekélyebb bűn iránt is kimondhatatlan undort kellett éreznie.

A világ teremtése és a szeplőtelen Asszony fogantatása . . . Mindkettő Isten teremtő erejének egészen tiszta bélyegét hordozza homlokán, töretlen szépségben kerül ki mindkettő az Alkotó kezéből. A világról azonban isteni előrelátással tudnia kellett, hogy a szabadakarat útjára engedett ember bűne és az ördög incselkedése folytán megromlik és siralomvölgye lesz.

Mária teremtése azonban az eljövendő romlásnak legparányibb árnyékát sem vetíti az Úr alkotó munkájára. Isten végtelen szentsége tehát szebben mutatkozik Mária teremtésében, mint a világ alkotásában. A Szeplőtelen Fogantatással, annak megígéréssel és megvalósításával pedig egyenesen megfenyegette Isten az ördögöt. Hihetetlen, hogy Éva egy bűnös ivadékát állítja szembe a sátánnal; elképzelhetetlen, hogy ez a fenyegetés nem lett volna Isten elgondolása szerint a legtökéletesebb. Ha Máriához a legkisebb bűn is hozzáférközik — Isten kudarcot vallott volna. Lehetetlen!

Mária teljes büntelenségét kívánta Isten mindenhatósága, indította irgalmassága, követelte szentsége és kötötte ígérete. „A mi Urunk Jézus Krisztus anyjáról Isten már akkor amaz asszonyban tett ígéretet. Ez mint ellenség áll a kígyóval szemközt: Ellenkezést vetek majd közted és az asszony között, nem mondja egyszerűen vetek, hogy ne úgy tűnjék fel, mintha Évára kellene vonatkoztatni. Az ígéret szava ez, mely jövő századokra utal: Ellenkezést vetek majd közted és az asszony között, t. i. közted és az asszony között, aki az Üdvözítőt szüli, nem aki a testvérgyilkost fogja nemzeni.” (Szent Jeromos.)

•

Minden képzeletet felülmúl az Immaculata fensége. A Szeplőtelen Fogantatás napjának motója: Mária műremek, amely fölött csak maga az Alkotó áll. (Szent Bernát.) Csodálatos magasság, ahová csak a legtisztább ünnepi gondolatok visznek bennünket és a megváltás isteni ténye magyarázza meg kielégítően a kitüntetést.

A Szeplőtelen egészen egyedülálló módon nyerte meg Isten tetszését. Máriának nincs parallel párhuzama vagy szimmetrikus hasonlósága; hivatása páratlanul egyedülálló, tehát méltósága is egészen kivételes. Létének első pillanatában már a szentségnek arra a fokára jutott, ahol már közvetlenül érzik az Isten.

Valóban csodálnunk kell, mily magasra tételt!

Canterbury Eademer angol bencés, a Szeplőtelen Fogantatás dogmájának legelső védelmezője így ír: „Én királynőm, akit az Isten hatalma ily magasságra előre kijelölt és felemelt, akit a Gondviselés bölcsesége oly sok kitüntetéssel gazdagított, akit az Ő kimondhatatlan irgalmassága minden üdvösség forrása anyjának választott, hogy megváltssa a világot, elhihetném-e rólad, hogy a te fogantatásod érintkezhetett a bűn halálával, mely

a kísértő csábítása által az egész világra áteredt? Nem, mentől többet elmélkedem és gondolkodom ezen, eszem annál jobban küzd ez ellen a gondolat ellen, értelmem rémülten fordul el tőle és nyelvem vonakodik kifejezni."

A SZEPLŐTELEN FOGANTATÁS DOGMÁJA ÉS PÁPÁJA

1854 december 8-án a római Szent Péter-bazilika világraszóló fényes és meleg ünnepség színhelye volt. Ötvennégy bíbornok és százharminchárom püspök jelenlétében, az egész keresztény világ hallatlan örömétől kísérve hirdette ki IX. Pius pápa a Boldogságos Szűz Mária szeplőtelen fogantatásáról szóló hitágazatot. Amiben soha nem volt kétség, aminek töretlen hite az apostoloktól kezdve a katakombák világán át egészen szépen és romlatlanul mindaddig elevenen élt a hívők lelkében. Nyolcvanhat esztendővel ezelőtt ez a decemberi nap csak gondviselészerűen kedvező alkalom volt arra, hogy a kereszténységnek ez a bimbóba burkolt erős hite ezernyolcszázötvennégy év után virágba boruljon és illatával hivatalosan és ünnepélyesen beleragyogjon a világba.

A pápa e napon kiadott és sokat emlegetett apostoli levelében mindenekelőtt erre az ősi hitre hivatkozik. Már elődeink, mondja a pápa, nagy dicsőségnek tartották, hogy az Anyaszentegyházban a fogantatás ünnepét apostoli tekintélyükkel szorgalmazzák. Emelték díszét a külön zsolozsmával és a saját misével, amely az eredeti bűntől való mentességet világosan hirdette. A szeplőtelen Istenanya tiszteletét mindenképen terjesztetni és öregbíteni akarták majd búcsúk engedélyezésével, majd pedig városoknak, tartományoknak és országoknak adott kiváltságokkal, hogy az Istenanyát a szeplőtelen fogantatás címe alatt maguknak védőszentül

választhassák. Megkülönböztetett örömmel hagyták jóvá azon társulatoknak, egyesületeknek és szerzetes-rendeknek szabályait, amelyek a Szeplőtelen Fogantatás tiszteletére alakultak. Kitüntető dícséretekkel halmozták el azokat a hívőket, akik a Szeplőtelen Fogantatás címével alapítottak zárdákat, építettek templomokat és állítottak oltárokat. IX. Pius szó szerint idézi VII. Sándornak határozott rendelkezését, amely ezerhatszázhatvanegy december 8-ról kelteződik: „Valóban már régi Krisztus híveinek azon ájtatos hite a Boldogságos Szűz Máriáról, az ő édesanyjáról, hogy annak lelke a teremtés és a testbe öntés pillanatában, Istennek különös kegyelméből és kiváltságából, fiának, Krisztus Jézusnak, az emberi nem Megváltójának érdemei tekintetéből az eredeti bűn szeplőjétől megváltott s ezen értelemben tartják és tisztelik ünnepélyesen az ő fogantatásának ünnepét.” Ugyanezt a tant hirdette IV. Sixtus, V. Pál, XV. Gergely pápa, mégis az isteni előrelátás és Gondviselés a megfellebbezhetetlen és ünnepélyes kihirdetést IX. Piusnak tartja fenn. Ő volt az, aki Mária szépségeinek legszebbikét az isteni tekintély csatlakozhatatlanságával hirdethette ki a világnak, neki jutott az a szép feladat, hogy az Isten malaszttal teljes édesanyjára úgy mutatott rá a pápai trónhatározattal, mint aki a szeplőtelen fogantatással „az ártatlanságnak és szentségnek azt a teljességét érte el, melynél nagyobb Isten után nem ismeretes és amelyet Istenen kívül gondolatlanul senki föl nem érhet”.

A Vatikánban láttam egy képet, amelyen a festő éppen azt a jelenetet állítja elénk, amikor IX. Pius pápa ünnepélyesen kihirdeti a Szeplőtelen Fogantatás dogmáját. A pápa trónon áll, körülötte a bibornokok, püspökök, az egész hivatalos Egyház ott szorong Szent Péter széke körül. A világ legnagyobb templomában ádventi, ködös homály borong, a kortanúk leírása szerint már napokon át nem lehetett látni egyetlen napsugarat sem. S alighogy a pápa

apostoli levelének leglényegesebb szavaihoz ért: „... hogy ... a Boldogságos Szűz Mária ... fogantatásának első pillanatában az eredeti bűnnek minden szennytől óva maradt, Istentől ki van nyilatkoztatva ...”, a sűrű ködhomályból szikrázva villózik elő egy tündöklő napsugárkéve s ráhullik a pápa fehér ruhájára, helyesebben nem is a pápára, hanem a kezében tartott papírlapra s a papírlapnak is arra a helyére, melyen ennek a hittételnek szavai ragyognak s a napsugár ott rezeget addig, míg a pápa ki nem hirdeti egészen, azután ismét visszahúzódik, eltűnik a felhők mögé.

Az igazság igazság maradt volna, ha kint zuhogott volna is az eső, mégis mintha a természet is kivételt tett volna, ahogyan Isten is kivételt tett Máriával, amikor kivette Éva minden gyermekének törvénye alól, kivette a megátkozott természet rendjéből; mint az emberiség legmagasabb ormát a szeplőtelen hófehérséggel az isteni mindenhatóságnak és szeretetnek valóságos csodájává tette.

Krisztus abszolút szentsége követeli a szeplőtelen fogantatást.

Máriának páratlan kiválósága és a megváltás nagy munkájában neki szánt szerepe kívánja az ártatlanságát, tökéletes fiatalságát, maradéktalan szentségét és mindezek foglalatát, gyökerét és zálogát: a szeplőtelen fogantatást. A bűntől való mentmaradás érintetlen szépségében a kegyelmeknek, erényeknek és kiváltságoknak soha nem látott, kifejezhetetlen bősége és rendkívüli nagysága jelenik meg az emberiség tragikus történetében. A szeplőtelen fogantatásban úgy tűnik fel Mária, mint Ábel áldozati oltára, akinek Isten bárányát kell ölen hordoznia és a világ váltságaért nyújtania; Noé bárkája, amely egyedül maradt sértetlen és töretlen a bűnözönben; Jákob létrája, a földtől az égig ér és maga a felséges Isten támaszkodik rá; Mária az égő, lobogó és világító csipkebokor, amely nem éget a természet törvényei szerint; Gedeon harmatos,

hófehér gyapja, amelyben a természet Ura csodálatosan módosítja törvényeinek hatását; Mária a zárt kert, amit semmi meg nem ronthat; Ő az Isten dicsőséges városa, a Magasságbeli fönséges temploma, akit a bűnnek egészen el kellett kerülnie, egy szóval mindezek, a szeplőtelen fogantatás pápája szerint előképek, amelyek az Isten Anyjának magasztos méltóságát, teljes ártatlanságát és semmi hiba által, soha meg nem sértett szentségét jelesen előre hirdették."

Amikor a választott nép a frigyszekrénnel a Jordán vizén át akart kelni, a habok megálltak, magas fallá tornyosultak. Az eredeti bűnnek rohanó árja, amely irtózatossá katasztrófával hömpölygött végig a világon és borított el minden embert, a szeplőtelen fogantatás pillanatában megállott . . . Márián nem csaphatott át. Az ördög gonoszsága által bűnbe sodort világ siralmas romlásának a szeplőtelen fogantatáskor kezdődik az első orvoslása. A paradicsomi szomorú bukás után azonnal kilátásba helyezett újjáépítésnek a szeplőtelen fogantatás az első hajnalpírja! A szeplőtelen fogantatás csodálatos tényével Mária Isten irgalma folytán az emberi méltóságnak olyan tovább nem fokozható magaslátán jelenik meg, amely csak egyszer fordulhat elő az emberiség történetében és a szentség kezdettől való ragyogásával, tündöklő szépségével és sugárzatával egy csapással az útszélen hagyja a legtökéletesebbnek hitt görög és római istennőket!

A szeplőtelen fogantatás pápája a hasonlatoknak, képeknek és kifejezéseknek oly sokaságát kápráztatja apostoli levelében az Immaculata elé, hogy fölülmúlhatatlan. Kölcsönkéri a Szentírásnak, a szentatyáknak, egyházdoktoroknak legszebb nyelvezetét és színültig megtetézi vele a hivatalos Egyház ünnepi manifesztumát az Isten egészen szép Anyjáról. „Tövis között ő a lilium, aki a bűnnek minden bojtorjánjától ment földnek örökké áldott,

soha nem illetett, sértetlen virága. Ő a hervadhatatlan fa, amelyet a vétek férge soha meg nem ronthatott. Mária a halhatatlanságnak, az ártatlanságnak és a feddhetetlen szépségnek legszebb paradicsoma. A Szentlélek mindenható erejével lezárt forrás: a halhatatlanság kincstára. Mária nem a halálnak, hanem az Életnek egyetlenegy leánya. Mária a biborból készült hajlék, „aki a kegyelem által a bűnnek minden szeplőjétől ép, a test, lélek és értelem minden fekélyétől ment volt, hogy örökké Istennel társalkodva és örök szövetséggel Vele egyesülve, soha sötétségben nem volt . . .”

Mintha szépségtorlódás lenne a pápa szavaiban s talán nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a dinamikus erőt és isteni ihletet mondanivalójának az a fontos körülmény adja, hogy ennek az Egyházzal egyidős, ősi hittételnek ünnepélyes kihirdetése a mariológiának legfontosabb alappillére volt és lesz. Mária szeplőtelenisége az Isten munkája, Mária anyasága is az Isten műve: az előbbi tehát nem veszélyeztetheti az utóbbit, sőt mint egészen sértetlen, teljes kegyelmi állapot: Mária istenanyaságáért van. A minden bűntől való mentesség a leg-tökéletesebb állapot, amit ember itt a földön el sem érhet. Mária ugyanis nemcsak bűn nélkül fogantatott, hanem anyasága mellett is szűz maradt. Istentől csodával neki adatott, hogy anyaságával szűz maradhatott . . . Ezért mondja a pápa, hogy Máriát úgy kell dicsérnünk és tisztelnünk, mint aki az egyetlen meg nem rontott galambja a szépségnek, aki az örökké ragyogó, mindenképen leg-tisztább, mindig szeplőtelen, örökké boldog rózsza, úgy kell magasztalnunk, mint a soha meg nem sértett ártatlanságot, mint a második Évát, aki Emma-nuelt szülte.

Minden Mária-ünnep között szeplőtelen fogantatás ünnepén látjuk a Szent Szűzet a leg-tökéletesebb emberi mivoltában, tökéletes volta pedig vég-

telen szeretetében áll. Szeplőtelenisége közvetlen Isten közelébe helyezi és minden ember fölé emeli.

A szeplőtelen fogantatás pápája szinte csak felsőfokban akar és tud Máriáról szólni, hisz tudja, hogy szavait örök emlékezetül szánja minden idők emberének. Ezért magasztalja Máriát „ártatlannak és legártatlanabbnak, érintetlennek és mindenképen érintetlennek, szeplőtelennek, szentnek, a bűnnek minden foltjától távol levőnek, egészen tisztának, egészen bántatlannak, szépségnél szebbnek, gyönyörűségesebbnél gyönyörűbbnek, szentségnél szentebbnek, egyedül szentnek, testben és lélekben kegyelmeknek lakóhelye, aki Istent egyedül kivéve mindeneknél föllebbvalóvá lett, maguknál a kerubok- és szeráfoknál, sőt az angyalok egész seregénél természetére nézve szebb, ékeesebb és szentebb, akit az égi és földi nyelvek nem győznek dicsérni”.

Nem lehet, nem lehetséges eléggé magasztalni azt, kit Fiának nagy kegyelme kezdet óta őrizett, Akihez a legparányibb bűnhomály se férkezett...

A SZÜZNEK NEVE MÁRIA...

A Szentírásban kifejezetten két névről találjuk feljegyezve, hogy mennyei eredetű.

Az egyik a mi Urunk Jézus Krisztusnak imáandó szent neve, a másik pedig Keresztelő Szent Jánosé. Mindkettőnek az égi hírnök nyilatkoztatta ki nevét és adta meg egyben gyönyörű jelentéstartalmát. *Jézus* neve annyit jelent, mint Megváltó, Udvözítő, *János* pedig: akit az Isten szeret.

A szentatyák abból a körülményből, hogy a Boldogságos Szűz mind kiválasztás, mind pedig méltóság tekintetében mérhetetlenül magasabban áll, mint Szent János, joggal arra következtetnek, hogy Őneki se a véletlen, esetlegesség, hanem az ég Urának egészen különös intézkedése, előrelátása juttatta a Mária nevet.

Damiani Szent Péter szerint: „Az istenség kincstárából veszi eredetét a te fenséges és csodálatos neved, ó Mária.” S ugyancsak igazat adhatunk szószerint a szavaknak: „mert a Szentháromság oly nevet kívánt neked adni, mely a te Fiad neve után minden más névnél fenségesebb legyen és neked oly méltóságot és hatalmat adjon, hogy annak hallatára tisztelettel hajoljon meg minden térd: a mennyben, a földön és a föld alatt és minden nyelv kénytelen legyen megvallani e név dicső voltát, kedveségét és erejét.”

Istennek nem lehetett mindegy, közömbös, hogy milyen nevet emlegetnek a legtöbbet az Ő szent neve után, melyikhez fognak a legtöbbet fohászkodni, melyiket sóhajtják legtöbbször kapcsolatban az Isten Fiának nevével, égből eredő, Istentől kiválasztott, csodálatos és szent név, Mária!

Királynő

Mária nevének egyik sok joggal tulajdonított értelmezése: Hatalmas, fölséges asszony, Úrnő, magasabb fokban: Királynő. Ebben a jelentésben a Mária-név a legjobban megilleti a Szűzanyát, aki a leghatalmasabb, legfölségesebb lény a földi teremtmények, sőt az égi lakók között is. A királynő méltóságát nem lehet növelni, Mária méltóságát nem lehet fokozni. Isten után ő az első, a legdicsőbb, az égi Királyhoz ő áll legközelebb, minden szentnél a legközelebb. Királynő: hódolatra kész tet értelmezése, fokozást nem ismerő magyarázata az Isten anyja nevének. A királyok Királyának, az uralkodók Uralkodójának édesanyja. „Ha a fiú király, — írja Szent Atanáz — akkor az anyát királynőnek kell hívunk és mint ilyent kell tisztelnünk!” Tisztelnünk a szolgálai félelem kizárásával, szeretnünk a fiúi szeretet édes melegével. Ha csak parancsolónak, uralkodónak neveznök őt, szavainkban csupán a hatalom és a szigorúság jutna kifejezésre, hanem

kegyes Úrnőknek, Királyné Asszonynak, sőt „mi Asszonyunknak nevezzük, s ebben bennfoglaltatik az ő jósága, szelíd édesanyjai leereszkedése mindenkihez”. „Abban a pillanatban, melyben Mária beleegyezését adá ahhoz, hogy az örök Igének anyjává legyen, kiérdemelte, hogy a világ és minden teremtményének királynőjévé tétessék.” (Sziénai Szent Bernardin.)

Jézus mint Király, csak az igazságosztó hatalmat tartotta fenn magának, az irgalom gyakorlását átadta az ő királyi anyjának. „A dicsőséges Szűznek annyi az alattvalója, ahány a Szentháromság szolgálatára rendelt teremtmény van. Mert az összes teremtmények, hívják azokat akár angyaloknak, akár embereknek és minden, ami mennyben vagy a földön található, mind alá van vetve nemcsak az Isten uralmának, hanem egyszersmind ennek a dicső Szűznek is.” (U. a.)

Minden szentnek és az angyaloknak is Királynőjévé tétetett azáltal, hogy a világ Megváltójának Anyjává választott. A Szent Szűz úrnője az apostoloknak, a vértanúknak, a szűzeknek, úrnője még a sátánnak is, mert uralkodik a bűn felett is, mivel Isten végtelen irgalma folytán sem az eredeti, sem más egyéb bűn rajta egy pillanatig sem uralkodott.

Tenger csillaga

Megszoktuk már, szinte közhellyé vált az életem tengerhez hasonlítani, lelkünk a hajó, kikötő a halál, a révbejutás, a végső cél: az örökkévalóság. A kiindulás biztos, de a célbajutás bizonytalan, örökös aggodalom a tengeren: a lélek épsége.

Vén tengeri fókák, edzett hajósok beszélnek, milyen kínos az ég kiterített abroszán és a csillagos mennybolton keresni a biztos utat, „tájéolni”, igazítani a hajó futását. De az eredmény biztos, a kimenetel szerencsés.

Kolumbus hajójának Santa Maria volt a neve.

Ó stella maris! De sokszor sóhajtottak fel Hozzád az élet zajos tengeréről. A kereszténység a legősibb korától fogva nem szűnt meg nevednek ezzel a szimbolikus értelmével címezni és kitüntetően segítségül hívni. „A tenger csillaga elnevezés — írja Szent Bernát — egészen ráillik a Boldogságosra, mert őt nagyon találóan lehet a csillaggal összehasonlítani. Amint ugyanis a csillag kilöveli magából a fénysugarat a nélkül, hogy ezáltal önmagában kárt tenne, akként szülé a Szent Szűz is az ő szent Fiát, a saját sérelme nélkül. És valamint a nap-sugár semmit sem von le a nap fényességéből, úgy Jézus sem vesz el semmit sem az ő anyjának szűzi sértetlenségéből. Mária az az előre hirdetett csillag, melynek Jákobból kellett támadnia és amelynek fénye egyaránt felragyog a magasságba és bevilágít a mélységbe s amely inkább a lelket, mint a testet van hivatva melegíteni.”

Mária a tenger csillaga. Ami a csillag szelíd fénye a tengeren járó hajósoknak, az, sőt mérhetetlenül több Mária ránk nézve az élet háborgó tengerén. Útnutató. Amint a napkeleti bölcseket a csodálatos csillag elvezette Betlehembe Jézushoz, úgy vezet bennünket Mária, a tenger csillaga, az ő szent Fiához, Jézus Krisztushoz, aki a mi végcélunk, örök boldogságunk, Urunk és Istenünk.

Keserűséggel teljes

A tenger vizének, hogy rothadásnak és poshadásnak ne legyen kitéve, a bölcs isteni Gondviselés folytán, kesernyés, sós íze van.

A tenger az élet képe. Sokszorosan így vagyunk az élettel. De jó, hogy az Úr megkeseríti az életet, hogy lelkünk a sok öröm és élvezet édessége miatt meg ne rothadjon, el ne petyhüdjön és megmenekülve a romlástól, inficiáló halált másnak ne okozzon.

Az élet keserűségeitől még a Boldogságos Szűz

sem maradt megkímélve. Sőt őt kellett legjobban óvnia Istennek, Máriát tehát legjobban megilleti nevének értelme szerint is a „keserűséggel teljes” elnevezés; keserű tenger, akinek élete igazán a szenvedések keserű tengere volt.

Jogosan kérdi egy német író: Ugyan mondjátok, mi lenne nekünk Jézus töviskorona és kereszt nélkül? Mennyire joggal kérdehetjük mi is: Mondjátok, mi lenne nekünk Mária szenvedés és keserűség nélkül?

Akik a Szent Szűz nevét a héber Mara szóból származtatják, azt állítják, hogy annak értelme: keserű vagy keserűséggel teljes. Így nevezte magát Noémi is: „Ne nevezzetek engem Noéminek, azaz szépnék, hanem nevezzetek Marának, azaz keserűnek, mert igen megtöltött engem keserűséggel a Mindenható.” (Ruth I 20.)

Minden kereszt tövében őt találjuk, az egészen szép Noémit, aki az Isten rendelkezése folytán Marává lett. A szenvedések közepette is megőrizve úrnői méltóságát, ragyogó csillagként világítja be életutainkat.

Fájdalmas Anya, vértanúk Királynéja. Van-e fájdalom, mint a Tied? „Kihez hasonlítsalak Téged vagy kivel mondjalak egyenlőnek? Jeruzsálem leánya! Kivel vesselek össze Téged, hogy vigasztaljalak? Sion Szűzleánya! Mint a tenger, nagy a te inséged, ki gyógyít meg téged?” (Jer. sir. II 13.)

Szép vagy, a legmagasabb polcra helyezett Királyné vagy; csillag vagy, tündöklő, fényes csillag; a szenvedések Asszonya vagy, de tenger fájdalomban is egészen szép vagy!

AKI ELHOZTA NEKUNK MÁRIÁT...

Szent Anna asszony.

A mi vigasztalónknak, édesanyánknak, a legtisztább Asszonynak, a hajnali szép csillagnak és a titkos értelmű rózsának édesanyja. Belőle vette Mária testi szépségét, kellemét és ékességét.

Szent Anna a Szeplőtelen Fogantatásnak egyetlen, tudatalatti tanúja és kiváltságos élvezője, ő a Jessze törzséből sarjadt ágon az első szépséges virág, amelynek már evangéliumi illata van. Anna a legtisztább edénynek leggyönyörűbb emberi foglaltata, amely már közvetve Jézussal érintkezik. Szent Anna egy ránkmaradt drága, őszövétségi arckép, amely már a Messiás arcának vonásairól beszél, előreküldött égi üzenet, amelynek tartalma már Betlehemről, Názáretről és a Golgotáról suttog.

Mária Jézusnak a hajnala és ennek a szépséges hajnalnak nem kevésbé szépséges pityamaltata: Szent Anna. Mária Jézusnak törzsöke és ennek a kiválasztott mennyei törzsnek gyökere és éltetője: Szent Anna. Az új világnak beköszöntése, ránk virradása és fölénk borulása mily csodálatosan megvalósult az egymásba kapcsolódó és összefonódó hármas szent személyben: Annában, Máriában és Jézusban.

Unnepelhetjük mi Jézust a nélkül, hogy ugyanakkor nem köszöntenők Máriát? Üdvözölhetjük-e Máriát a nélkül, hogy egyszersmind ne tisztelnők édesanyját, Szent Annát?

Ki volt Szent Anna?

Az ó- és újszövetség határmezsgyéjén élő első, igazi szent családnak őrangyala, édesanyja, lelke és mindenel Egy asszony, aki magában egyesíti *Rebeka* okosságát, *Ráchel* türelmét, *Judit* erősségét, *Eszter* tisztaságát. Ragyogó előképe az imádságos Máriának és a szorgos Mártának. Asszony, aki egyik kezével fogja az őszövétség büntető Jahvé-

jának sujtó kezét, míg a másik karjával a földre szállt Isten-unokájára mutat.

Ki volt Szent Anna?

Jézus Krisztusnak, a mi Urunknak és Istenünknek egyenes ágon a másodfokú vérrokona. Ami az ég sötétkéék sátra csillagok ragyogása nélkül, a hajnali csillag a fény rezgése nélkül, a mező virág nélkül, a rózsa illat és szín nélkül — volna Jézus és Mária — Szent Anna nélkül.

Neve nem szerepel a történelemben, egyszer se fordul elő az evangélium lapjain; meghúzódik a háttérben, egyedül és kizárólagosan csak felséges isteni missiójának él: életet ad a Hajnalnak, a hajnali szép csillagnak, aki elhozza nekünk a Napot, a lelkek örök, dicső Napját: Jézus Krisztust.

Kell-e nagyobb dicséret Máriáról, mintha azt mondjuk: Jézus volt fia, hát hallhatunk-e nagyobbabbat Szent Annáról, mintha azt mondhatjuk: Máriának volt az édesanyja.

Ennek a szent asszonynak alakja meghúzódnak a néma ismeretlenségben, elbújhatik a világ kíváncsi piaci lármája elől, de arcképe itt van oltáraink ezrei és százazrei fölött, melyek őt vallják égi pártfogójuknak (egyik legvallásosabb népnek, a breton-nak ő a védőszentje), nevét viselik asszonyaink és leányaink milliói, róla vannak elnevezve egyházmegyék (hazánkban a veszprémi), templomok, társulatok és egyesületek, szemináriumok és kápolnák megannyi serege.

S minden áldott július 26. csak arra jó, hogy alkalom adódjék és kikíváncsozzék, feltörjön lelkünk-ből és szívünk-ből a meleg és forró köszöntés hangja.

Köszöntünk téged Szent Anna, aki Isten legszébb leányának, Anyjának és Mátkájának nevelője, dajkája és lakóháza voltál!

Az életre ébredő Ádám köszöntötte a paradicsom kertjét, ahol csupán a földi lét örömét szemlélhette, mi pedig Benned másodfokon és egyenes ágon halhatatlan életünknek szerzőjét, Krisztust

szemlélhetjük. Köszöntünk Téged Szent Anna, mint Mózes köszönthette az égő csipkebokrot, melyből csupán az Isten szavát hallhatta. Amint a csipkebokor rejtette a tüzet és a tűz az Istent, úgy rejtetted te Máriát, aki rejtette az Isten fiát.

Köszöntünk Téged Szent Anna, mint Salamon köszöntötte Jeruzsálemnek aranytól ékes templomát, amelyből az Isten nagyságát csupán csak megsejthette. Amint a templom magába zárta a frigyszekrényt, a frigyszekrény az Istent, úgy zártad Te szívedbe Máriát, az aranyból épült házat, aki viszont magába zárta később Azt, Akit az ég és föld be nem fogadhat: a végtelen és mindenható Istent.

Köszöntünk Téged, mint Erzsébet asszony, a te távoli rokonod üdvözölhette a Júda hegyein át siető leányodat, a Boldogságost, aki már akkor szíve alatt hordozta Istennek egyszülött szent Fiát.

Köszöntünk százszorosan, köszöntünk ezerszeresen, mert tudjuk, hogy köszöntésünkből részt kér leányod, Mária és általa unokád, Jézus.

„KI ELJŐ, MINT A KELŐ HAJNAL . . .”

(Énekek éneke 6, 9.)

Csak dadogó emberi hasonlat és merőben földi ízű érzékeltetés arról, Akinek eljövetelekor pirosbetűs születésnappal örvendezik az Egyház.

A Szentlélek sugalmazott szavait alkalmazzuk gyarló felfogásunkhoz, midőn a legszebb léleknek testi megjelenéséről beszélünk, bár érezzük, hogy a természet kölcsönzött képe még csak megközelítően sem tudja kifejezni, amit emberiességünk érez, elgondol és elmondani szeretne.

Mária szeptember 8-i szépsége, testi belépése földi életkereteinkbe egészen tiszta, földöntúli, mennyei szépség. Aquinói Szent Tamás szerint távolról sem olyan szépség, amely felkelti az érzé-

kiességet, hanem ellenkezőleg olyan, amely kioltja azt. Mária szépsége az anyagnak felmagasztosulása és átszellemülése! A bölcselek, akik el tudják képzelni a földinek szellemi megjelenülését, kezdettől fogva így írnak Máriáról; a szobrászok, akik érzékeltetni tudják az anyagban az érzékfeletti szépséget, így alakítják őt; a festők az első ecsetvonástól kezdve így állítják Máriát az emberiség elé. Úgy találjuk, hogy azok a művészi alkotások a legsikerültebbek, amelyek valamiképen tapinthatóvá teszik azt a kifejezhetetlen eszményiséget és leírhatatlan szépséget, amiről Szent Tamás tesz említést. Mária szépsége egy szeptemberi napon ragyogta be elsőízben a földet, mint a kelő hajnal szelíd derengése jelzi a tündöklő napkeltét. A hajnal vibráló, sokszínű, ezerrétű színskáláját de sokszor megénekelték lanttal a költők, lesték fotográfusok, színorgiákkal ecsetelték palettájukon a piktorok és — hiába. Két áthidalhatatlan világ, két szélsőséges dimenzió: ember és természet. Az előbbi az utóbbinak titkát elesheti, törvényeit szabályokba foglalhatja, erejét lefoghathatja, de végső eredményben csak nagy tisztelettel, ámulattal és áhítattal borulhat a megfoghatatlan fölé. Így az ember és természet; mit mondjunk az emberi és isteniről?

A hajnali hasonlat gyarló megvilágításban adja emberi ajkunkra a dicséretet és magasztalást; a tiszta, folttalan, szépséges felkelő hajnal jelzi a ragyogó és világító napot. Csak egészen szép hajnal után várhatunk szép napot!

Az Isten szépséges édesanyja az, aki szeptember 8-án eljő a bűnös földre, mint a kelő hajnal.

.

Mózes teremtetéstörténetének elbeszélése: „És alkota Isten két nagy világítót, a nagyobbik világítót, hogy uralkodjék nappal és a kisebbik világítót, hogy uralkodjék éjjel s a csillagokat.” (I Móz. 1, 16.) Amikor a megváltás isteni ténye

útján Isten egészen új, de egyszersmind magasabbrendű és más dimenziójú világot teremtett, amelyben az örök élet és örök üdvösség világát nyitotta meg az ember előtt, szintén két világitót adott, az egyik, a nagyobb, a mi Urunk Jézus Krisztus, a másik a Szent Szűz.

Jézus az igaz világosság, mely megvilágosít minden e világra jövő embert. (Ján. 1, 9.) Jézus a nagyobbik világitó, akinek Istentől rendelt szent hivatása, hogy eloszlassa a bűn és kárhozat sötét-ségét s a megváltás által az életrendben az üdvösség és boldogság napját keltse fel. Jézus az igazság napja. Az igazak pedig örvendezhettek Ábrahám-mal, hogy meglátták a napot, a nagy Világitót, „az én napomat . . . de a sötétség fel nem fogta ezt”. (Ján. 1, 5.) Voltak, akik szerették a sötétséget, mivel cselekedeteik gonoszak voltak. (Ján. 3, 19.) A bűnhomálytól elfátyolozott emberszemeket vakítja és riasztja a ragyogó és tündöklő Nap, nekik enyhébb és szelídebb világitóra van szükségük.

A kelő hajnal fényére!

A bűn éjjele fölött uralkodik és szelíd sugara a nagy Világitó eljövetelet jelzi. Belőle szakad ki a Nap a nélkül, hogy megsemmisülne és feleslegessé válnék a hajnal. Ő csak alázatos szolgálóleánya akar maradni a nagy Eljövendőnek. Átadja neki minden szépségét, színét és kellemét és örül a Nap-Király dicső ragyogásának. A nagy Világitó előtt ő hallatlanul alázatos, mindent reá vonatkoztat; kimondhatatlanul szerény, mindent neki tulajdonít, fokozhatatlanul csekély, csak Érte él, csak Általa van.

Mária ez, aki eljő, mint a kelő hajnal.

•

„Minden jó és tökéletes adomány onnan felülről vagy, leszállván a világosság Atyjától.”

Az emberiségnek, a bűnbeesett és Istentől makacsul elfordult földgolyónak soha jobb adomány

és tökéletesebb ajándék nem szállt onnan felülről, a világosság Atyjától, mint ez a kisasszony napi meglepetés, a Boldogságos Szent Szűz, aki eljött mint az üdvösség és megváltás kelő hajnala. Gyönyörű küldetés, emberi észt felülhaladó missziós munka, soha nem sejtett és hallott isteni mandátummal jól

Jöttek már a földre égi utasítással angyalok, kaptak már isteni útbaigazítást jámbor lelkek, egészen különös céllal küldettek már próféták, de soha senki olyant nem kapott, mint Mária ezen a Kisasszony napon. Ő nem isteni akaratot képvisel, igazságot hirdet vagy üzenetet közvetít, nem. Mária az igazság Napját, a világ Világosságát, az Ég és föld Királyát hozza.

Innen származik már szeptember 8-án rendkívüli kiváltsága, ez magyarázza meg páratlan egyedülvalóságát minden teremtmény között, itt rejlik magyarázata Istentől kedvelt voltának.

Ezzel a hajnallal nem versenyezhetik egyetlen csillag ragyogása sem. Amint a hajnal feltün-tekor eltűnnek a csillagok, a legkisebb világítók, amelyeket alkotott az Úr, úgy az igazság Napjának hajnalán elhomályosodnak a csillagok, a szentek s a Kisasszony átveszi azt a szerepet, amely őt megilleti: hyperduliát.

AKINÉL SZEBB NEM JÖTT E VILÁGRA...

Örökké szép jelenet a történelemből: Coriolanus Róma előtt. Óriási hadsereggel felkészülten, haraggal, daccal és mérhetetlen göggel eltelve megtorpan Róma falai előtt. Elébe tűnik városa, szülőházaja, benne az édesanyja. A sértett büszkeség nem lát: vak és csak egyet ismer, leszámolni a bosszú erejével. Jönnek a követek, Coriolanus hajthatatlan, jönnek a papok, az ellenség szíve nem lágyul, érkeznek a szenátorok, Coriolanus

nem enged. Jön az édesanyja: Veturia. Hihetetlenül szép kép: a bosszúálló fiú és a könyörgő édesanya találkozik. Az édesanya arcának tekintete, könnye, könyörgése megtöri a lázadó gyermek szívét és felkiált: Anyám! Te megmentetted Rómát! . . .

Szeptember 8. . . .

Csendes, kedves, pirosbetűs koraőszi Mária-ünnep. Én úgy gondolom, hogy ez a nap a lázadásban fogant, csak fegyverekben és erőszakban elbizakodott gőgös és dacos világ ki nem mondott felkiáltása: Anyánk, Mária, Te megmentetted a világot! . . . Azzal, hogy megjelentél, mint nagy jel az égen, sorsközösséget vállaltál velünk, mint Éva legszebb leánya tűntél fel közöttünk, akinél szebb és szentebb nem jött e világra. Előtted is voltak jók és kedvesek Isten szemében, utánad is jöttek szentek és szépek, de Náladnál jobb és kedvesebb, szentebb és szebb nem jött e világra.

A teremő Isten, aki pusztá kézzel markol a semmiségbe vagy káoszba és ezzel emel ki onnét csodálatos hatalmával egész világokat, Mária születésekor a legszebb alkotását és legszentebb teremtményét hívta létre, aki földi megjelenése legelső napján elmondhatja: Uram, Te uralkodol az egek hatalmasságán és a tenger habjai dagályát Te csendesíted le, Tied az egek és Tied a föld, csodatettedet hirdetni fogják az egek. (Zsolt. 88.) Örvend a föld és tapsol az ég! Isten irgalmas jósága megjelent közöttünk, hogy megmentsen bennünket.

Mária ezen az ünnepen úgy tűnik fel az ó- és újszövetség közti semleges területen, mint óriási választóhegynek legmagasabb, napfényben tündöklő csúcsa. A választott nép története Máriára utal, Mária felé visz, az újszövetség Máriából indul, Máriából eredezik. Máriában — Szent Tamás szerint — megvan Mózes szelidsége, Ábrahám hite, József tisztasága, Dávid alázatossága, Jób türelme,

Salamon bölcsesége, Illés buzgósága. Máriában megtalálható az újszövetség szüzeinek tisztasága, vértanúinak erőssége, a hitvallók áhítata, a doktorok okossága, a remeték világtiprása, egyszóval megvan Benne a Szentlélek minden ajándéka. Gyönyörű és egészen szép Kisasszonyunk Ő, akinek áldott a megjelenése, ünnep a jövőtele, örvendetes a megérkezése, aki már ezzel a nappal jelzi, hogy a legáldottabb lesz az asszonyok között és nemzedékek nem fáradnak el magasztalásában. A paradicsomi kísértő hazug sugalma ott élt minden időben az emberi vágyak legmélyén, erre a szeptember 8-ra kellett várnia a világnak, hogy szomorú bukásunkban elmondhassuk és elhihessük a vigasztalást: hasonlók leszünk Istenhez! Az emberiség kalendáriumában Mária születése korszakjelentő fordulópont; új világ kezdődik a béke és engesztelés jegyében; a hadiállapot megszűnik, Isten és ember között megkezdődnek a tárgyalások, melyeknek eredménye Betlehem lesz. A szeplőtelen fogantatás már úgy preparálta ezt a leggyönyörűbb templomát a jó Istennek, hogy majd ne kelljen bűnös emberi kéznek a keresztvízzel meglocsolni, mint soha nem látott gyönyörűséges rózsaszál illatozzék bele a világba, akinek érintetlen életfakadása és sértetlen leválása a töről egyedül lesz kedves Isten szemében és születésével egyúttal előhírnöke lesz a Megváltó megjelenésének is, nem kellett kegyelemmel és világossággal eltölteni, mert már teljes volt malasztal. Az Isten páratlanul boldogító és mindent felülmúló szeretete volt születésekor Máriának a legszebb születési ajándék, aminőt még nem kapott és nem is kap soha emberfia.

Bölcsőjénél ott szorong láthatatlanul az egész világ és hallhatatlanul zúgja Neki: Mária, Te megmentet a világot! Mert ember még nem jött soha nagyobb és szentebb küldetéssel a földre, mert életed első napján már mint megváltásunk Isten-

pecsétes magna chartája érkezésként, mint az örökkévalóság egészen tökéletes, isteni kiadású mikrofonja jelentél meg a földön, akin keresztül tisztán, recsegés és hangzavar nélkül kapjuk az égi stúdióból Isten várva-várt üzenetét: Mária által megmenntem a világot! Minden ajándék, kiváltság, kellem és kegyelem, életszentség és szépség és kedvesség ezért a mandátumért van, a megváltás nagy ügyét fogja képviselni Mária.

Üdvözlégység Jeruzsálem dicsősége, Izrael öröme, népünk tisztessége. Üdvözlégység fényesség forrása (Szent Tamás), üdvözlégység szentség ragyogása! (IX. Pius.)

Születésed hirdeti, hogy van szeplőtelenység, nem lehetetlen a lelki tisztaság, van erény a földön. Aki pedig így jön, annak jöveteléhez hasonlóan senki sem érkeztetett a bűnös földre: útjára maga az Isten hint virágot.

Mária az értelem határán túl kezdődő világból hoz számunkra üzenetet, természetes tehát, hogy Nálánál tisztább és napfényesebb lélek nem lakhatott emberi testben. Ezért egyedülálló már születésével is Ádám ivadéakai között. Pedig csendesen, mérhetetlen szerénységgel, halk finomsággal, észrevétlenül érkezik a földre, de abban a pillanatban megkezdődik Istenre-forgó élete. A kis bölcső parányi lakójában már benne remeg a földöntúli világosság és békesség örök tisztasága, benne van minden eredeti vagy személyes bűntől, tehertől megtisztult és minden ködön felülemelkedett lélek fehérsége. Valóban, így érkezni csak az tud, Akit Isten öröktől fogva kiválasztott és akiben örök kedvét fogja találni.

„Mint hófehér galamb jöve a bűnös földre, Szeretlek, szívem gyöngye.” — „Te általad a világra új világosság virrada, örülj dicsőség virága, Kinél szebb nem jött világra.” (Antiphona.)

SZŰZ MÁRIA BEMUTATÁSA

November 21-e a legrégibb Mária-ünnepek egyike, amelyről kódexeinkben említés történik. Szent Egyházunk in choro emlékezik meg arról az örömdetes és történelmi tényről, amikor az Isten legkedvesebb és legszebb leányát felvitték a templomba és ünnepélyesen bemutatták a törvény előírása szerint az Úrnak. Az ószövetség története nem tud felmutatni Istennek tetszőbb prezentációt! Elképzelhetetlen, hogy szentebb valakit mutattak volna valaha be a templom falai között! Mária bemutatása hajnalpírja az első febr. 2-ának, amikor már a Szent Szűz mutathatta be azt, Aki majd a golgotai áldozat bemutatásával elveszi a világ bűneit. Mária bemutatása is áldozat jegyében történik és Jézus bemutatásakor ez az áldozat már prófétikusan jelenik meg a Szent Szűz előtt. Mária bemutatása és Jézus bemutatása így vezet egyenes és töretlen vonalban a golgotai áldozat bemutatásához.

•

„Halljad leányom, és lásd: figyelj s hajtsd ide füledet, feledd el népedet s atyád házat. Im a király kívánja szépségedet, hisz Ő az Úr, a te Istened, s néki hódolat jár.” (Zsolt. 44, 11—12.)

Csak a Szentlélek mátkáját szólíhatta így Isten életének hajnalán, a bemutatáskor. Senkire jobban nem alkalmazhatók ezek az igék, mert senki sem volt méltóbb a Nagy Király tekintetére s így senki sem hozhatott méltóbb áldozatot, mint Mária a bemutatáskor. Ezt a méltatást a Szent Szűz eleve elrendelt kiválósága és páratlanul fölséges szerepe adja. Ennek a szerepnek jegyében az áldozatot mérhetetlenül szentté avatja a Személy; magam számára egy parányit se, csak mindent Istennek; a magaméból semmit, csak mindent Istenéből, hisz minden az övé; lelkem mélyes-mélyéből, szívem teljes teljéből. Ó, ki tudta magát valaha így, ily maradéktalan, tiszta és önzetlen és szeplőtelen önátadással Isten-

nek adni? . . . Mária bemutatásánál szent az áldozat és szent az áldozó, szent a bemutatás és egészen szent a bemutatott. A Szent Szűz jelszava nem lehet más: egyszersmindenkorra, de mindenestül A Király kétségkívül kezdetben és teljesen lefoglalta magának Máriát már a szeplőtelen fogantatás pillanatában, a prezentációkor Mária szíve csak alkalmat talált, hogy Istene felé forduljon: „Te vagy az én szívemnek Istene.” (Zsolt, 72, 26.)

Ó, adhatta-e valaki magát így az Istennek, mint Mária a bemutatáskor?

Nem, nem, mert senki úgy nem szerethette Istent, mint Ő, a Szűz, a Boldogságos . . .

•

Istennek legszebb Leánya, „mily szépek és dicsők a te lépteid” (Én. én. 7, 1.), melyek a templomba visznek a bemutatásra. A jeruzsálemi templom ebben a pillanatban nagyon eltörpülhetett, érezhette, hogy szerepét nemsokára átveszi ez a Szűz, akit évezredek majd így köszöntenek: Isten legszebb temploma, Üdvözlégy Szent Szűzanyal Mária áldozatul hozza önmagát és áldozatában bennfoglaltan benne rejlik a világ megváltása.

Mária láthatta az ószövetség Istenének templomi rendelkezéseit: a frigyszekrény, az áldozati asztal, a hétágú gyertyatartó tiszta színaranyból készüljön, részben vertarannyal bevonassék. A prezentációkor leírhatatlan alázattal és egyszerűséggel a templomba jött a színaranyból készült frigyszekrény. Akinek felséges hivatása lesz, hogy az újszövetség mannáját zárja magába. A bemutatás napján kicsinyedett igazán előképpé az áldozatasztal, hisz íme feltűnt az, Akitől pár év múlva Betlehemben az Élet, — a halhatatlanság — és az angyalok Kenyerét nyeri az emberiség. E napon vált pusztá szimbolummá a templomi gyertyatartó, itt van, aki nemcsak a szentélyt fogja beragyogni, de karjára teszi egykor Isten a világ Világosságát. Én azt

hiszem, hogy a bemutatás napján homályossá váltak a csillogó, villogó, ragyogó, aranyos templomi edények, mert megérkezett az az elefántcsontból való, aranybafoglalt királyi trónus, amelyen a Salamonnál nagyobb Krisztus (Máté 12, 42.) fog megnyugodni. A bemutatás napján halálra ítélteletett a templom kárpítja, hisz végzetes pusztulása fog bekövetkezni, ha majd az Isten Báránya ennek a fiatal Szűznek közvetítésével bemutatja az igazi áldozatot ott a Golgotán; lélektelenek lettek a templomi ceremóniák, feleslegesek az engesztelések, üressékké váltak a véres áldozatok . . .

Itt van már Mária, hogy szíve-lelke Istennek szentelve éljen a Szentek szentjének közelében „ülve szerelmesének árnyékában”. (Én. én. 2, 3.)

„...KI EGY JÓZSEF NEVŰ FÉRFIÚNAK VOLT ELJEGYZVE...” (Lk. 1, 27.)

A két legszentebb személytől: Jézustól és Máriától elválaszthatatlan az Isten Fiának nevelője és a Boldogságos Szűz jegyese: Szent József.

Rendkívüli hivatása Jézus miatt van, páratlan méltósága Máriáért, emberi kiválósága a názáreti házért.

Nem tudunk fönségesebb kapcsolatot gondolni Jézus életében annál, mely őt Szent Józsefhez fűzte. Melyik angyal érdemelte ki azt a kegyet, kérdi Szent Vazul, hogy az Isten Fia Atyjának nevezzék? Ezzel a kitüntetett címmel Isten végtelen irgalma magasabb polcra helyezte Szent Józsefet, mint a pátriárkákat, prófétákat, apostolokat és velük az összes szenteket, mert ezek mind Isten barátai, Jézus kedveltjei, József pedig Krisztus Atyja, a mennyei Atyának, az ég és föld urának földi helyettese. A galileabeli Józsefet választja ki Isten bölcsesége, hogy nevelőatyja legyen a világ Megvál-

tójának és szeplőtelen, tiszta jegyese a Boldogságos Szűz Máriának, Isten Szent Anyjának. Ez a kiválasztottság adja meg Szent Józsefnek összehasonlíthatatlanul előkelő kiváltságát és egyúttal megadja közvetlen Istenközelségét is.

Minő csodálatos méltóság és mily szokatlan kitüntetés és milyen különös csoda! Az Isten megtestesült Fia atyjának hívja Józsefet és szót fogad neki, az Isten makulátlan Édesanyja, az ég Királynője pedig urának mondja őt (Gerson). Ezt a bensőséges és végtelenül tisztaságos viszonyt tekintve állíthatjuk, hogy a Szűzanyán kívül senki sem állott közelebb Jézus Krisztushoz, mint Szent József. Ő a család feje, Jézus gyámja és szent Anyja életének támasza. Józsefnek gondjaira van bízva az egész emberiség váltságának drága díja, József áll őrt a legszentebb földi szentély mellett, József védelmében él a Megváltó és Édesanyja. Jézus József fiaként jelenik meg a világban, József védőkarján menekül Egyiptomba, József műhelyében dolgozik. Csakugyan ráillenek a Szentírás szavai: „Rája támaszkodott az Úr”. (I. Móz. 28, 12.) Józsefről alig beszél a biblia, csak röviden, szinte fukarul engedi sejtetni velünk az „igaz férfiúnak” tökéletességét; ott találjuk a názáreti szűzleány oldalán, mint tisztaságos jegyesét, vele megy a kesergő Édesanyjával keresni az Elveszettet, elképzeljük az ég Urának és a mennyek Királynőjének társaságában. A betlehemi istállóban, az egyiptomi száműzetésben, a jeruzsálemi templomban, a názáreti házikóban csak a gyermek Jézus támogatására van rendelve, mihelyt az Úr fellép és megkezdi nyilvános működését, Szent Józsefről egyetlen szó sem esik, csendesen visszavonul, majd észrevétlenül eltűnik, mint hűséges szolga, aki hivatását beöltötte.

Nem tudjuk, mit csodáljunk jobban Józsefben. A jóságot, mellyel körülveszi a gondjára és oltalmára bízott két szent Személyt, az angyali

tisztaságot, mellyel örök lilomos példakép marad az emberiség számára, a hűséget, a szeretetet, alázatot vagy az önfeláldozást? Vagy az engedelmességet, amelynél fogva a parancsot nála mindig nyomban követi a tett? „Kelj föl.” És fölkel. „Vedd a gyermeket és anyját.” Vette a gyermeket és anyját. „Fuss Egyiptomba.” Futott Egyiptomba. „Maradj, míg nem szólok.” És ott maradt. A Szentírás nyomatékkal kihangsúlyozza ezt az erényt Józsefnél, mintha kiemelné, hogy nincs hozzá hasonló készséges, hűséges, lelkiismeretes és pontos engedelmeskedő. S engedelmeskedésének a legnagyobb felmagasztalás lett a jutalma, amely itt a földön a határtalan tiszteletben nyer kifejezést. A tisztelet kezdettől fogva megvolt József iránt a kereszténységnél, már csak azért is, mert elképzelhetetlen, hogy Jézus és Mária tiszteletétől elválasztható lenne a család fejének kijáró köteles tisztelet. Az 1416-i egyetemes zsinat is ezt a tiszteletet sürgeti s ettől kezdve keresztelnek sűrűn József névre, családok helyezkednek Szent József oltalma alá, szerzetesrendek választják égi pártfogónak, templomok épülnek tiszteletére, iparoscéhek kérik védőszentül. IX. Pius pápa ezt a tiszteletet még jobban kiszélesíti és általánosítja, mintegy betetőzi, mikor Szent Józsefet, a Szentcsalád fejét, a Boldogságos jegyesét ünnepélyesen a Világegyház védőszentjének nyilvánítja. Észszerű az elgondolás és nagyszerű a választás! Hisz ahol Jézus, ott Mária, ahol Jézus és Mária, ott az Egyház; aki pedig itt a földön védte, oltalmazta és őrizte a két szent személyt, meg tudja védelmezni az Anyaszentegyházat is. Megkülönböztetett tisztelettel vette körül minden időben szent Egyházunk Szent Józsefet. A szentek is mind bizalommal helyezkedtek pártfogó oltalmába. Talán mindnyájuk nevében nyilatkozik Nagy Szent Terézia: „Nem emlékszem, — úgymond — hogy Szent Józseftől olyasmit kértem volna, amit ő nem eszközölt ki számomra.”

Szent József tisztelete még nem érte el zenitjét. Majd ha az egész világ megérti és megvalósítja az Úr szavát: Menjete Józsefhez!

JÉZUS, MÁRIA . . .

A két legszentebb név, amelyet először tanulunk kiejteni s amelyet utoljára rebegünk. Bölcső és koporsó között: életnyitó és életzáró.

Az isteni Gondviselés tervében, melynek vezéreszménye az Ige megtestesülése, aki miközünk, de Máriában lakozott, már adva van a két legdrágább név. Jézus anyja Mária; Isten szülője Mária . . . címeiken a Boldogságos a lehető legközelebb áll a magasságbeli Istenhez, közelebb minden teremtménynél, égen-földön e címen, hogy úgy mondjuk, „atyafiságos” viszonyba lépett a teljes Szentháromsággal és lett az Atyának leánya, a Fiúnak anyja és a Szentlélek arája, egyetlen-páratlan értelemben. Az evangélium ha csak egyet mondana Máriáról, hogy „tőle született Jézus, ki a Krisztus” s egyebet semmit, máris mindent fölösen megmondott volna. E pár szóval az evangélium mintegy fénykévébe foglal össze mindent, ami magasztosat és dicsőt ember elméje sejtethet, ajka szólhat és angyal nyelve felőle mondhat. Mária annak anyja, akinek az élő Isten az Atyja, ki őszentfenségének, menny és föld teremőjének öröktől fogva édes egy fia.

Azért mondják a szentatyák, hogy bármi magasztos fogalmunk legyen Jézusról és Máriáról, főként a kettőnek egymáshoz való szent kapcsolatról, mindenkor csak gyarló árnyéka a valóságnak. Nem lehet soha elég sok a tisztelet, amely tőlünk irántuk kitelhet. Csak annyi tisztelettel és hódolattal tartozunk a Boldogságos Szűznek, amennyi őt mint Isten Anyját megilleti. Isten az, aki őt a méltóság és dicsőség e legmagasabb pol-

cára felmagasztalta, tehát ő maga állapíthatta meg, meddig terjedhet Mária iránt a tiszteletünk.

A paradicsomi ígéret, amely csak első láncszeme volt a jövőben bekövetkező isteni ígéreteknek és intézkedéseknek: Máriáról szól, az Asszonyról, ki a kígyónak fejét összezúzza. Idők multával az ószövetség messiási jóvendölései és jelképei, melyek Jézusra vallanak és Rajta is teljesülnek — egyúttal hírt adnak Máriáról is.

Jézus, Mária . . .

Jézus szeplőtelen volt, természetes és magától értendő; isteni mivolta és szent természete kívánta — Mária is szeplőtelen volt, létének legelső pillanatától kezdve, Őt nem szennyezhetette be az őszülők véréből fakadt test. Máriát egyedül mentette meg az Úr magának és a világnak. Mária a szőlőtő, amelyen Jézus emberi természetének szőlőfürtje fakadt; elképzelhetetlen, hogy bármi hiba vagy forradás lett volna a tőn.

Jézus, Mária . . .

Jézus egész élete Máriához fűződik, mint a gyermeké az anyjához. Kilenc hónapig hordozta szíve alatt. Ő dajkálta, bölcsője felett Mária virrasztott, Mária nevelte, lehetetlen, hogy Jézus ne a leggyengédebb fiúi szeretet vonzalmával viszonzta volna ezt. Harminc évig egy földél alatt lank, egy kenyéren élnek, egy családnak tagjai. Melegebb, bensőségesebb és egyben tisztább kapcsolatot mi emberek itt a földön nem tudunk elképzelni.

Jézus, Mária . . .

Midőn Jézus fellép és megkezdí három évre tervezett nyilvános működését, igen elhíhető, hogy Mária osztozik gondjában; a Szentírás szerint megtörtént eset, hogy Mária felkereste szent Fiát s épp tanítás közben jelentik, hogy itt van édesanyád és beszélni akar veled. Egyik legszebb jelenetnek tartom az oberammergaui passiójátékban, amikor Jézus szenvedése előestéjén búcsúzik Bethániában

édesanyjától, Máriától. Szívettepő jelenet az ismételt felkiáltás: „Jesus, mein Sohn, Jesus, mein Sohn!” Állítom, hogy szem alig marad szárazon . . . S az együttérző és részvevő és mindenben osztozni akaró anyai aggodalom kitartott a kinszenvedések idején a gyötrelmes nagypénteken, hogy együtt ujjongjon a sírrepsző, diadalmas húsvéthajnalon.

Jézus, Mária . . .

Amint Jézus győzelmet arat a sír enyészeten és rothadásán, azonképen Máriát se érhetette enyészet. Jézus a saját isteni erejéből támadt fel, Mária Jézus kegyelme révén kelt ki sírjából. Jézus felment a mennybe, Mária felvitetett testestül-lelkestül. Jézus él és uralkodik az Atya jobbán, Mária mindörökre az angyalok és minden szentek, az egész mennyország királynéja.

Jézus, Mária . . .

Ahol csak imádják a földkerekségen Jézust, ugyanott Mária is kellő tiszteletben van, amely tisztelet az első helyet biztosítja neki Jézus után; nincs olyan szív, amely ne tisztelné Máriát, ha imádja igazán Jézusát; nincs olyan templom, Jézusnak igazi lakóháza, amelyben Máriának valami szentelt emléke ne volna. Ahol Jézus neve hangzik, együtt dicsértetik Mária. Mily gyönyörű: Jézus a legszentebb, legszelídebb és legtürelmesebb férfiú — Mária, mivel a legalázatosabb, a legkegyesebb és legtisztább: áldott, örökre áldott az asszonyok között.

Jézus nevét hallva térdet, fejet hajtunk, Udvözítőnknek, Urunknak és Királyunknak valljuk, hisz nincs szívvidítőbb annyira, mint szent neved, Isten Fia. Mária nevét hallva örömmel és vigassággal telik meg szívünk, Asszonyunknak, Anyánknak és Királynénknak valljuk. Áldjad lelkem Máriát, Jézusomnak Szent Anyját!

Jézus, Mária . . .

AZ ALÁZATOS SZENT SZÜZ

Dante isteni színjátékában, a Divina Commediában a költő képzelete szerint a purgatórium egy igen nagy hegyen épül, amely éppen ellenlábás a szent várossal, Jeruzsálemmel. A hegy kilenc nagy és széles körre oszlik, mindegyikben egy-egy bűn miatt bűnhődnek a lelkek. Azonkívül, hogy megfelelő büntetést kell elszenvedniök, még a bűneikkel ellenkező erényt is kell szemlélniök.

Az első körben a kevélyek bűnhődnek.

A kör belső része hófehér márvány, amely hihetetlenül gazdag és nyugtalan díszítéssel pompázik s az ábrázolt jelenetek mind az alázatosság példáit mutatják. Valamennyi fölött uralkodik a Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepének csodálatosan szép és mérhetetlenül alázatos jelene: Gábrriel arkangyal Isten megbízásából köszönti a Boldogságos Szűz Máriát . . .

„Ave Mária. — Üdvözlégy Mária” — szavakkal kezdődik az égi és földi párbeszéd és az „Ecce ancilla Domini — Ime az Úrnak szolgálóleánya” — kijelentéssel végződik.

„Oly igaznak tűnt föl szemünk előtt A kőbe vésett angyal és oly szép volt, Hogy néma képnek nem hihettük őt. Esküdni mertünk volna rá: Avét mond, mert Azt is, ki a legfőbb Szeretetnek tartá a kulcsát, ábrázolta kép ott! És mozdulatja olyan híven felelt meg Az Ecce ancilla Dei szavának, Viaszba nyomni nem lehet hívebbet.” (Purg. X. 37—45.)

Gyümölcsoltó Boldogasszony napján az Isten mindenható erejének és végtelen irgalmasságának legnagyobb titka nyilvánul meg az emberi nem előtt, amelyről szólva térdet hajtunk. Megváltásunk alapja és kezdete e nap; a tény és tárgy fontosságánál fogva nem csupán egy ünnepi megemlékezéssel, hanem állandóan naponként háromszor harangszóval figyelmeztet bennünket az Egyház:

ne felejtsük, mi történt Gyümölcsoltó Boldogasszony napján!

Gyümölcsoltókor beteljesült a próféták jóvendölése, Izaiás epedése meghallgatást nyert, megnyílt az ég és összeölelkezett a földdel és az Ige testté lőn . . .

Gyümölcsoltókor történt, hogy a követségbe küldött arkangyal megváltásunk föltétele fölött alkudozott Máriával . . .

Gyümölcsoltókor Mária páratlan alázatossága miatt megkezdődhetett megváltásunk . . .

Gyümölcsoltókor a Boldogságos Szűz szeplőtelen méhében az Isten a maga isteni természetét egyesítette emberi természetünkkel. Mit csodálkozol ezeken, ember, kérdi Szent Ágoston, miután az Isten egyszer elhatározta, hogy emberré lesz . . . Istennek a Megváltóra nézve adott régi ígérete teljesült Gyümölcsoltókor és az angyal szavai csodálatosan egyeznek Isten kijelentésével. Az Úr egykor azt ígérte: Ime, egy szűz méhében fogan és fiat szül . . . ma pedig így szól: Ime, méhedben fogansz és fiat szülsz . . . Régen így szólt: Új dolgot cselekszem a földön, egy asszony férfiút vesz körül (Jer. 31.), ma pedig: A Szentlélek száll tereád és a Magasságbelinek ereje megárnnyékoz téged . . . Ennél újabbat és csodálatosabbat nem cselekedhetett volna az Isten a földön! Mária Gyümölcsoltókor befogadta, körülvette, szívére ölelte azt, akinek nevét majd Jézusnak fogják hívni és akinek adja Isten Dávidnak, az ő atyjának székét és aki majd uralkodik Jákob házában mindörökké. Ennek az uralkodásnak kezdete a Gyümölcsoltó és Szent Ágoston szerint kiterjed az égre, hogy ott örökké boldogítsa azokat, akik Neki önként hódolnak, kiterjed a földre, hogy innen biztos úton vezessen bárkit az örök boldogságra. Gyümölcsoltókor jelenti ki Isten ünnepélyesen országlásának kezdetét, s királyi székének alapja: Mária alázatossága. Mert ezen fordul meg a bűnös emberi nem üdvözítése,

boldogulása és megváltása, tehát Mária alázatosságán nyugszik a Gyümölcsoltó Boldogasszony dogmája. Mária alázata felelet a gőgös és kevély világ lázadására. A paradicsomi lázadástól kezdve a mai napig ez a világ ugyancsak megdöbbentő jeleneit mutatta a dacnak és az ágaskodó büszkeségnek, de sohasem tudott és nem is tud olyan alázatos lenni, mint Mária volt Gyümölcsoltókor.

Ha a mérleg egyik serpenyőjébe gyűjthetnők a világ minden arcpiritó hálátlanságát, gőgös és dacos kevélységét, amelyet valaha is kitermelt s a másik serpenyőbe pedig egyedül Mária szerény alázatosságát tennők, az utóbbi többet nyomna, mint az előbbi valamennyi együttvéve. Vagyis mondjuk ki, ez a világ nem tud oly szemtelen lenni, mint amilyen alázatos tudott maradni Mária Gyümölcsoltókor!

Emberi gondolatnak merész és szédítően méltóságos hatalom, amelyben Isten kegyelméből Mária részesülni fog. És Mária inkább óhajtott szűz maradni, mint Isten Fiának anyjává lenni . . . Miképen lesz ez? — kérdi alázatosan. Szent Ambrosus szerint emberi ésszel alig érthető, hogy Isten legcsodálatosabb, legmagasztosabb, legnagyobb kitüntetést hirdető szavai Mária szívében a kevéységnek parányi szikráját sem kelti fel. Gyümölcsoltó napján Máriát az Atyaisten legkedvesebb leányának jelenti ki, a Fiúisten édesanyjának kéri és a Szentlélek jegyesül választja, s Mária magának e címet óhajtja: Az Úrnak szolgálóleánya . . . Hát volt-e valaki Máriánál alázatosabb? Tudott-e valaki szerényebb lenni, mint Mária?

A Gyümölcsoltó napja Isten részéről is megalázkodást követelt. A Symbolum Athanasianum ezt így fejezi ki (non horruisti Virginis uterum,) nem borzadtál a Szűznek méhétől, csakhogy bennünket megvált. Isten e megalázódását Mária alázatosságával előzte meg és egészítette ki, mint Szent Ambrus mondja: illik, hogy aki az Alázatost szüli, alázatosságban járjon elől.

Minden lázadó hangot elfojt az Úrangyalára hívó harang szavának egyetlen kondulása! Embert még nem ért nagyobb kitüntetés, mint Máriát Gyümölcsoltókor, amikor az Úr anygala köszöntötte és ember még nem volt alázatosabb, mint az Úrnak szolgálóleánya.

•

Nemcsak a Divina Commedia, de az egész világmindenség minden köre fölött ott ragyog a Gyümölcsoltó-nap felejthetetlen emléke és szépsége. Jézus megtestesülése teszi örökké emlékezetessé, Mária alázatossága teszi örökké széppé.

Naponként háromszor harangozunk, térdet hajtunk, mellünket verjük, mert nem szabad és nem lehet elfeledkeznünk arról a fölségesen magasztos tényről, hogy az Úr anygala köszönté a Boldogságos Szűz Máriát és Ő méhébe fogadá Szentlélektől Szent Fiát . . .

AZ ELSŐ TABERNÁKULUM

Mária volt.

Az első Gyümölcsoltókor lett azzá és kilenc hónapon át mint élő monstrancia hordozta szíve alatt Istenét, Teremtőjét, a mi Urunk Jézus Krisztust. Istenanyai méltóságát emberi, véges és gyarló elménk fel nem foghatja, csak sejtheti.

Március 25-én is ennek a szédületes, megfoghatatlan, titokzatos valóságnak ígézetében állunk és ünnepelve valljuk, hogy Mária által lett igazzá az Írás: az Ige testté lőn. Aquinói Szent Tamás szerint az Annuntiatio a legnagyobb ünnep az ünnepek hierarchiájában. E nappal kezdődik Jézus emberi értelemben vett földi élete, Mária útján a Szentlélek erejével. Kilenc hónapon át a legszebb szentségtartóként ragyog felénk a Szent Szűz méltóságának, kiválasztottságának és páratlanul fölséges hivatásának magaslatáról.

Kell csodálnunk, hogyha látjuk, mily magasra tétetett. Rendeltetése egyedülálló a világtörténelemben. Egészen homálytalan, foltnélküli, színarany lunula, aki átfogja, magába zárja, szívéhez szorítja méhének áldott gyümölcsét. A Teremtő és teremtet között észbontó, de édes és megnyugtató reláció. Édesanyám — Fiam.

Évát angyal taszítja ki a boldogság honából, a minden élők anyját megátkozza az Úr és az Isten haragját magára véve kell távoznia a paradicsomból. Egy március 25-én hallotta ez a nyomorult föld, hogy van Évának egy egészen tiszta leánya, a paradicsomi tragédia alkalmából megígért édeni Asszony, akihez Názáretbe angyal megy követségbe.

Áldott vagy, az Úr van teveled . . .

Te nagy Jóvátévő, akinek szíve az Úr kegyelme folytán az eljövendő és testet öltött isteni személy érdemeire való tekintettel a leggyönyörűbb éden, a legszebb paradicsomkert. Mint sértetlen rózsanyatőbe oltatik Beléd az égi gally, hogy kilenc hónapon át annyi kegyelem, szépség, szeretet és ragyogás szálljon Reád, amennyit csak egy Isten tud adni, amennyi csak Krisztus istenemberi szívéből ömölhetik a te édesanyai szívedbe. Ezen a napon kaptál annyi kegyelmet, hogy többet már nem is kaphattál!

Teljes vagy malaszttal . . . Csordulásig, színültig, mértéken felüli módon. Az Istennek jól esett ez egyszer pazarolnia! Éva is kapott csuron-túl isteni kegyelmet, de a bűn miatt gyümölcse átkot hozott és romlást és pusztulást. Ebből a gyönyörű máriás tabernákulumból Az fog kiszakadni, Akinek missziója lesz, hogy életet, bőségesebb életet, boldogságot és irgalmas megbocsátást hozzon. Nem lehet hát a tabernákulumban művészi, tervezési hiba, márkáját az Isten adja. Szűzies életével egyesül az istenanyaság szeplőtelenül tiszta öröme: Ez az én szépséges, egészen hibátlan, tiszta és hófehér aranyedényem, monstranciám, Akiben nekem kedvem telik.

Tertullian szerint Isten mély gonddal, sajátkezüleg alkotta az első ember testét. Mint valami művész előrelátását, aggodását és féltő gondoskodását veszi igénybe. Azért a nagy féltés, mert az első ember az Udvözítő előképe volt. Ha tehát Isten ily gonddal alkotta szépnek Ádámot, habár ő csak gyöngé előképe és gyarló árnya volt Jézusnak, mily széppé kellett alkotnia a Szent Szűzet, akitől Jézusnak közvetlenül kellett alakot és hasonlatosságot kölcsönöznie. A leggyönyörűbb ötvözés, finom részletekig kidolgozott cizellálás, nem bánthatja szemünket a tabernákulumban a legkisebb bűn vagy személyi hiba, esetleg egyéni gyarlóság. Műremek, amely fölött csak a Művész áll. „Ha megkérdezném a szenteket az égben, bűn nélkül vagytok-e, mind megvallanák: „Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűnünk, mi magunk csaljuk meg magunkat és nincsen bennünk igazság. Csak a Szent Szűz hallgatna köztünk.” (Szent Ágoston.)

•

Az Annuntiatio úgy mutatja be Máriát, mint aki Isten szépségében tündöklék, miként az a tabernákulum, amely a benne rejlő Istentől kapja minden értékét és szépségét. Az Úr van Teveled . . . Jobban, mint a tabernákulumokkal, kelyhekkal, monstanciákkal és aranyos paténakkal. Ezek csak érintkeznek, külső keretét, foglalatát adják a Legszentebb tartalomnak. Mennyire jogosabban adhatjuk Mária ajkára Jézushoz való viszonylatában a Genézis súlyos szavait, amelyeket Ádám mond Évának: „Ez hús az én húsbomból és csont az én csontomból.” Lényeges együvértartozás méhében gyümölcsével, az áldott Jézussal. Egy Gyümölcsoltókor kezdett Mária szűzi testében formálódni az örök Ige emberi alakja, e napon kezdte meg valójában földi életét az Istenné lett ember. A liliomos Szeplőtelenből vette szentes Isten-testének emberi kiadását és megjelenését. Mária vére csordult istengyermeki ereibe és kezdte hajtani szívének motorját. Jézus földi megjelenésének

itt a princípiuma és szentséges kezdete. Közös fizikai élete kezdődik a végesnek és Végtelennek, az embernek és az Istennek. Csodálatos egyesülés, titokzatos eggyéolvadás. Szorosabb, mint mikor a vas felveszi a tűz tulajdonságait és izzik és meleget áraszt, szorosabb és bensőségesebb, mint mikor Balázs-áldáskor két összeolvasztott gyertya izzott a kezemben s egyiket alig vagy sehogy se lehetett a másiktól megkülönböztetni. Egy szív és egy test lett a tabernákulum és szentséges Isten lakója.

•

Gyümölcscoltókor kezdődik meg Mária méhében Jézus eucharisztikus élete. Áldozatos, engesztelő, hálaadó élete. Ettől kezdve szüntelen köztünk lakozik. Megszakítás nélküli, hézagot nem tűrő, teljes folytonosságot jelentő köztünk és velünk maradásának valósága. Annuntiatio-kor látta először a föld a csodálatos gyümölcscoltást, ahol minden fordítva történt, mint a mindennapi életben várnók: a gally alkalmazkodott a rózsatőhöz. Jézus Máriából vette emberi alakját és természetét.

Melyik nagyobb kettőjük között: tudjuk; de melyik a szerényebb és alázatosabb: kérdezhetjük.

Mennyire biztos a szentek következtetése, amikor abból indulnak ki, hogy a természetben, a tapasztalás igazolja, minden magához hasonlót szül. Jézusnak a legszentebbnek kellett lennie az emberek fiai közt, kell, hogy a szülője is a legszebb legyen az emberek leányai között. Különben nem kölcsönözhetne volna Jézusnak a legszebb emberi alakot és természetet.

Milyen találó a lourdes-i körmenet. A Grottától indul el az eucharisztikus Jézus, jelezve, hogy a Szent Szűz adta nekünk Őt. A hófehér ostyának hófehér tabernákuluma.

•

Alig merjük összehasonlítani Krisztus jelenlétét a Szűz méhében azzal a valósággal, amely az

áldozó szívében van, míg a szent színek fel nem bomlanak. (Ezért oly értékesek a szentáldozás utáni percek!) De Szent Gertrúd egyszer a szentáldozás percében ezt kérdezte Jézustól: O, Uram, mely kegyelmeket nyújtasz nekem? Jézus ezt felelte: Magamat adom egész istenséggemmel együtt úgy, mint amikor Szűzanyám méhébe fogadott.

Minden eucharisztikus egyesülés: isteni gyümölcsoztás.

Az Úr van velem.

Egyesülesem vele mennyivel szorosabb és bensőségebb, mint a földi tabernákulumokkal. Ő az enyém és én az övé hangulata csak a legbensőbb átadás és kölcsönös egyesülés kapcsán érhető.

Minden szentáldozáskor eucharisztikus gallyat oltok egyéniségembe, isteni erőt kapcsolok gyenge, emberi természetembe: élő, eleven tabernákulum leszek és hiszem, hogy mindig szebb lesz tőle egyéniségem, hisz Krisztus isteni és emberi megdicsőült Testét vettem.

Gondolok erre szentáldozáskor?

Emlékezem erről Gyümölcsoztókor, amikor az Úr anyala köszönti a Boldogságos Szűz Máriát és ő méhébe fogadá Szentlélektől szent Fiát.

A SZŰZANYA MÉHÉBEN A SZENTLÉLEKTŐL ALKOTOTT SZIV

Már az első Gyümölcsoztókor megvalósult ez a názáreti házban. Azóta sem tudunk betelni áhítattal és megrendült ámulattal és nem tudjuk, mit csodáljunk e tényben jobban: Isten határtalan bölcsességét vagy jóságát vagy irgalmát?

Végtelenül bölcs előrelátással kiválaszt egy Szűzet, akit kezdettől fogva magának foglal le és mentesíti a minden embert sújtó átok alól; a természet rendjében Éva leánya marad, de a bűnbe-

ésés előtti Asszonynak minden természetfeletti szépségével. A halandók sorában Ádám utódainak egyike, de azoknak áteredő és személyes bűne nélkül. Ugyanakkor az isteni jóságnak milyen határtalan megnyilvánulása, hogy nem alacsonyítja le, hanem inkább hallatlanul felemeli gyarló emberi természetünket azáltal, hogy vérünkből alkotja a Szentlélek teremő ereje által Jézusnak, Urunknak és Udvözítőnknek Szívét, amely azóta minden szív királya és központja és amely bennünket kimondhatatlanul szeret! Lehetetlen lenne azonban Isten végtelen irgalmának csodálata nélkül elsiklanunk a fölött, hogy mindez a mi megváltásunkra, régi adósságunk eltörlésére s bűneink kiengesztelésére történt Mária közreműködésével Krisztus által, „ki test szerint Dávid nemzetségéből lett”. (Róm. 1, 3.)

A Jézus Szíve-kultuszban Mária útján a Szentlélek által az isteni bölcsesség, jóság és irgalom találkozik és ölelkezik.

•

A Szentlélek ereje árnyékoz meg Tégedet — hirdette Máriának az égi hírnök a gyümölcsoltónapi szózatában. A szeretet isteni ojtógallya csak folytatja itt azt a munkát, amelyet a Szeplőtelen Fogantatás pillanatában már megkezdett. Ez egyúttal Jézus Szívének első dobbanása a földön. A Szűzanya lilomtisztá kelyhében képződik ki a szeretet lángoló tűzhelye, az élet és szentség forrása: Jézus Szíve; Isten dicsőségére, az ég gyönyörűségére, a földnek megmentésére.

Isten dicsőségét a földön senki úgy nem szolgálhatta és nem hirdethette, mint Jézus Szíve. Ő az Isten legszebb temploma, amelyet nem emberi kéz épített; állandó tabernákulum, mely az Úrnak legszentebb hajléka; örökmécses Isten kezétől gyújtva a világ világosságára. A Jézus Szíve-tisztelet és az Isten dicsősége egyazon forrásból táplálkozik és így egy cél felé visz: az ég felé. Amióta Jézus itt a földtekén harmincegynehány éven át

végighordozta gyönyörű istenemberi testét, amelyet a legszentebb Szív éltetett, azóta van értelme életünknek, célja létünknek. Életem minden mozzanata Istent áldja, szívem minden dobbanása Istent dicsérje. Jézus nyomdokaiba lépek, Jézus szándékait osztom, Jézus érzelmeiben osztozom, Jézus Szíve és az én szívem — az Isten dicsőségének síkjában!

Ami a földnek legnagyobb értéke, Egyházunk legszentebb kincse, Isten jókedvének tárgya — az égnek is legnagyobb gyönyörűsége. Elképzelhetetlen, hogy szentebb Szív fölé borult volna valaha az ég kupolája, mint Jézus Szíve. Ki nem fogyó, örök öleléssel tart az a gyönyörűség a millió és millió tabernákulumban dobogó eucharisztikus Szív miatt. A harminchárom év kevés volt Jézusnak, mivel szeretett bennünket, hát mindvégig akart szeretni bennünket és Ő, akinek Szíve a minden-szentek gyönyörűsége, az égi lakók imádatának szentséges objektuma — a földnek is szüntelen öröme, örökös gyönyöre. A Szűzanya első örömét átveszi az ég, átadja a földnek és mindketten imádják a Szentlélektől alkotott Szívet.

Jézus Szívének legszentebb műve — a föld megmentése. Amit az első Ádám könnyelműen eltékozolt, a második Ádám jóvátett. Te megmenteni akartál s ezért értünk meghaltál. Nem azért jött e Szív közénk, hogy hódolatunkat fogadja, hanem hogy váltságunkat megadja. Első határkő: a legelső szívmoccanás a Szűzanya méhében és a zárókő: a nagypénteki, lándzsával átdöfött Szív. E kettő határolja a szentséges Szív földi életpályáját s e pályának minden mozzanata a megváltás isteni művének végrehajtása. Ezt a Szívet csak szeretni és imádni lehet! Ezért a szívért élni és halni kell! Jézus Szíve-tiszteletben értem az Isten dicsőségének szenvedélyes óhaját, az ég gyönyörűségének kimondhatatlan boldogságát, tapasztalom a saját megmentésemnek áldását!

•

Az Isten alázatos szolgálóleányának Fia — csak alázatos lehet. Annyira, hogy egyedül Ő mondhatta el magáról teljes igazsággal: Tanuljatok Tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos Szívű. (Mt. 11, 29.) A názáreti ház igénytelenségében nő fel, egyszerű embereknek engedelmeskedik, névtelen munkatársakat választ, és mégis utána fut az egész világ . . .

Szelíd és alázatos szívemnek titka ez.
E szív példaképünk, iskolánk, célunk és életünk.
Példát adtam nektek. (Ján. 13, 15.)

„MEGTALÁLTÁK A GYERMEKET ANYJÁVAL, MÁRIÁVAL...” (Mt. 2, 11.)

Epiphania ünnepén gondol erre a világ.

Három király, a messze és titokzatos Kelet nagyurai, mérhetetlen kincsek birtokosai mint pénz-bárók és dollárfejedelmek érkeznek az istenhátamögötti, soha nem hallott kis faluba, Betlehembe. Jönnek hatalmas poggyászaikkal, kíséretükkel; lassan cammogó tevéikkel átláboltak a Tigrisen és Eufráton, meggyalogolták a Szahara sivatagját, elhagyták Arábiát, Mezopotámiát, Kappadóciát. Egy az útirányuk, ugyanaz a menetrendjük és fohászuk: Láttuk csillagát napkeleten és eljöttünk imádni Őt. (Mt. 2, 1—2.) Nemcsak tisztelni, hódolni, valami sokkal többért jöttek: imádásért, amely csak az Istent illeti meg.

És úgy történhetett, hogy bementek a hidegtől, széltől átjárt, rozszant tetejű és ablaktalan, dűledező, mindenkitől elhagyott karavánszerájba és megtalálták a Gyermeket anyjával, Máriával, leborultak és imádták Őt.

Ez az egyszerű, történeti, igaz tény az evangélium fényénél.

Nem tudom, megszületett-e már az a festő, aki úgy tudja vegyíteni és keverni a palettáján a színeket, hogy én arra azt mondhatnám: igen, így lehetett minden az első vízkereszt ünnepén . . . Egyfelől a tisztaságos szegénység, a nélkülözés és elhagyatottság, az állatlehellettől régen beivódott, kipárasodott és átizzadt falak, másfelől pedig a hermelinbe, bíborba és bársonyba burkolódzott kényes királyok, ékes koronával, ékszeres ruhával és csattos cipővel letérdelnek alomszalmás istállóban. Asszony tart egy pólyált porontyot. Akin utolsó betűig beteljesedtek az Írások. Akit várva-vártak a nemzetek. Aki a megígért nagy Messiás.

•

Nem véletlen és esetleges az a körülmény, hogy Jézus Krisztus epiphania ünnepén éppen Mária karján mutatkozik be a világnak. Isten örök terveibe szervesen beletartozhatott, hogy az ő egyszülött Fia a szeplőtelen Asszony tiszta ölen nyilvánítsa ki istenségét a pogány világ koronás képviselői előtt.

A Mária-tisztelet Jézus istenségének imádatánál forrásozik és tőle nyeri a ragyogó imprimaturt. A Mária-tisztelet első hírnökei a keleti vándorok voltak; nem lehet jelentéktelen, hogy a Messiás édesanyja társaságában fogadja a királyi zárandokok imádatát.

S emberi elgondolás szerint nem is lehet szebb és elütőbb hátteret találunk az epiphania evangélium arculatához. A karavánszerájban köröskörül taszító tisztátalanság, földi rom, törmelék és benne, mint szemétdombon liliom, tövisek között a rózsza, mint vízözönben az egyetlen bárka: Mária. Teljesen ép és szép. Szimbolizálja az elrontott világot és az egyetlen, kimentett szépséget, a bűnt és a bűntelenséget, az ember munkáját és az Isten eredeti elgondolását. Ebben a kiáltó ellentétben érthetjük, hogy Jézus anyját csak a teremő Isten műgondja alkothatta oly szépnek, hogy a bölcsek előtt karjára vehette Azt, akit az egek nem képesek be-

fogadni. Epiphania napján láthatták a fejedelmek azt, amit sok uralkodó kívánt látni és nem láthatott: a restaurált paradicsomi boldogságot a világistállóban. A megtalált Gyermekek ölelése Máriával közölte elsőnek a megbékélt Isten üzenetét, Mária által lett testükké és vérükké Jézus, akiben az istenfiúság kegyelme ömlött szét a világra s ebben a kegyelemben édes egy testvér a római és görög, a hindu és a szerezsen, a barbár és a szkita, a zsidó és a pogány, a király és a koldus.

•

A vízkeresztnapi királylátogatás csak ünnepélyesen kijelenti szent hitünknek azt a változatlan tanítását, hogy a Fiút csak Édesanyja közelében lehet keresnünk, ahol Mária, ott Jézus s csak Mária útján juthatunk Jézushoz. Epiphania ünnepe óta szentek előttünk a Mária-szobrok és képek: ölben vagy karon a Megváltó Jézussal.

•

Milyen jó, hogy a napkeleti bölcsek nem jöttek Betlehembe üres kézzel!

Rakott tarsollyal, tele szívvel és ajándékozó lélekkel térdeltek Jézus elé és odaszórták lábaihoz a világ imádott értékét: az aranyat, a pénzt.

Nem tudjuk, mennyit hozhattak, nem szól róla az Írás, de semmi különös, sőt mélységes szimbólum nem lenne abban, ha 30 aranydarabot tettek volna az Asszony ölében tartott Gyermekek elé. Mintha jelezték volna, hogy Téged, ha kinősz az édesanyjai ölből, 30 ezüstért fognak eladni, mint egy gonosztevőt, azért, mert a pénzt többre fogják becsülni, mint országodat, Igéidet, sőt saját Magadat.

S az arany ebben a pillanatban ott hevert az Asszony előtt. Az arany, ez a legborzalmasabb eszköz, amelyet az ember valaha is készített az Isten ellen. Páncélkamrákban őrzik, országok sorsát kötik hozzá, vége az emberi jólétnek, ha valahonnan kimenekül. Aranyért minden megkapható.

Aranyért annyi embert kergetnek a halálba, az arany annyi ezer és ezer lelket megöl és megfertőz, érte gyilkolnak, rabolnak, háborúznak, templomokat feltörnek.

Epiphania napján az arany félelmesen meghunyászkodik a Gyermekek és Anyja előtt.

Isten terveinek a sátán után a pénz ártott legtöbbet. Az Asszony, aki most mély megvetéssel nézhetett a másik nagy ellenségre, a sátán hatalmát már megtörte. A kígyóhoz hasonlóan most az arany is ott tekereg lábai előtt . . .

KIT TE SZENT SZŰZ, A TEMPLOMBAN BEMUTATTÁL . . .

az első Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén, a világ Világosságát, a mi Urunk Jézus Krisztust.

A Szent Szűznek ez az ünnepe a gyertyák, a fény, a világosság ünnepe. Ő a gyertyatartó. Magasabb polcot, értékesebb állványt, szentebb tartót az Isten nem adhatott volna. Karjára veszi az Isten gyertyáját, az Atya fényét, az örök világosság fényességét és negyedmagával megtartja az első gyertyaszentelő-napi ünnepi körmenetet. „A Boldogságos Szűz Mária, Szent József, az ősz Simeon és Anna asszony ünnepelték a mai napon a legelső processziót, hogy később az egész földkerekségének örvendezése közt minden helyen és minden nemzetek által ünnepeltessék.” (Szent Bernát.)

A Dávid házából való fiatalasszony, arcán az istenanyai méltóság örömeivel felmegy a jeruzsálemi templomba, hogy bemutassa Fiát, az Üdvözítőt, kit az Úr rendelt minden népek színe elé, világossággul a pogányok megvilágosítására és dicsőségül az ő népének. Megy, hogy nem kötelezve is eleget tegyen Mózes törvényrendelkezésének: Nekem szentelj minden elsőszülöttet, mert minden az enyém! — S e törvény alól nem kivétel maga

a Törvényhozó sem, nem függeszti föl a legszentebb Asszonyt sem, akinek karján tette meg az utat. A szeplőtelen paténán a legszentebb áldozat. Sem előtte, sem utána ilyent nem láthatott a világ! Mily gyönyörű jelenet lehetett, amikor valahol a templom közelében találkozik az Áldozatvivő a galambosz fejű Simeonnal, aki várta, soha meg nem szűnő lelkesedéssel várta a megígért Világosságot. Boldog várakozás, amelynek jutalma a legszentebb találkozás! Talán játszadozó kisgyermek volt Betszaidában Péter apostol, amikor Simeonnak már hófehér szakállá volt. S talán még a világon sem volt a Szent Szűz, akit most, íme láthat csak azért, mert alárendeli magát a törvénynek, s mi, kései utódok sok-sok év után ebben a hűséges, törvénynek engedelmeskedő alázatban látjuk minden elképzelhető magasságnál magasabbra emelkedni Máriát Purificatio ünnepén. Kezében a Gyertya, a világ Fényessége, az Isten Báránya. Az első, egyúttal a legszentebb Úrfelmutatás! Semmilyen templomban soha szentebb kezekben nem lehet az Isten.

Az alázat és szerénység mérhetetlen felmagasztalása! Jutalom, amelyet csak az kaphatott, Aki egyedül egészen tiszta, szűz és szeplőtelen. Egy asszony, aki életében szerénységénél fogva soha senkinek nem akart imponálni, és lám, Gyertyaszentelő ünnepén mindenkinek imponál. Imponál a 107 méter milánói dóm magasságában, az oltárok gyertyafényes ragyogásában, otthon az édesanyánk ágya felett, az erdei kápolnák gyönyörű tisztásain. Mondhatnók így is: Máriának ez a hivatása, és joggal számít arra, hogy híre, nagysága és dicsősége egyre csak nőjön és terjedjen. Könyvek százait és ezreit írhatják az alázat mibenlétéről és lényegéről, a tudományos előadások egész seregét adhatják a szerénységről és alázatról, én megértem, ha vannak, akiknek minden szónál, prédikációnál és írott betűnél többet beszél a kép: Mária felmegy a jeruzsálemi templomba. Ez egyszer Mária is

akart valakinek imponálni, de ez egyszer is az Istennek, egyedül csak az Istennek!

Purificatio ünnepén kezdődik meg Mária áldozatos élete az alázat és Isten előtt való legmélyebb hódolat jegyében. Elképzelhetetlen, hogy Isten ne vette volna a lehető legszívesebben a felajánlott Legszentebbet éppen a legtisztább kezéből, de épp oly bizonyos, hogy a lemondások hosszú sorozatával tüzdelte azt körül. A golgotai véres árnyék előre vetődik a jeruzsálemi templomban és erre az Istenanyának is jó előre készülnie kell. Mária életének szűzi gyertyája megszentelődik az oltáron és ezután vállalnia kell a gyertya-sors önmagát égető, szomorúan szép szerepét. Ebben a fényben is rejlik Mária földi életének megszentelése, amelynek mottója: Fogadd el, Uram Istenem, életemet áldozatul!

Minden felajánlás, áldozat és imádás attól nyeri értékét, Akit egy napon a Szűz karjaiban tartott a templomban, Akit bemutatott az Istennek. Ő az, aki megvilágosít minden templomot és a templomhoz vivő utat, mert egyedül Ő a világosság. S aki Őt követi, nem járhat sötétségben, mert a templomba menő alázatos Asszony útján annak legszentebb nyomdokait keresi, akit Te Szent Szűz az első Gyertyaszentelőkor a templomban bemutatnál.

AZ EGYHÁZKELŐ SZENT SZŰZ TANITÁSA

„Nekem szentelj minden elsőszülöttet . . . mert minden az enyém.” (Exod. 13, 2.)

A mindenható Isten rendelkezik így, aki az élet és halál feltétlen ura és szent akarattal kívánja, hogy az élet minden zsengejét váltsák meg kezéből. Rendelkezése szerint a váltságdíj: „egy esztendő bárány égő áldozatra és egy galambfiók vagy egy gerle a bűnért.” (Lev. 12, 6.)

Minden édesanyát és vele együtt kivétel nélkül minden gyermeket, aki e világra jött, kötele-

zett az Isten szent törvénye. Egyedül azt a Gyermeket nem, aki a legtisztább, egyedül ártatlan és büntelen volt minden asszony szülöttei között és akinek Édesanyja már ezen a gyertyaszentelő-ünnepen, Szent Bernát szerint vérpiros az áldozattól és hófehér a szentségtől . . .

a) Alázat.

Emmerich A. Katalin látomása szerint ezen a legszentebb purifikációs ünnepen több asszony jött elsőszülött gyermekével a templomba, hogy teljesítse a törvény parancsát. Simeon, a Lélektől ihletve az áldozati asztal elé vezeti Máriát, majd egyik pap felemelte Jézust, kezében tartva, a világ négy tája felé fordul Vele és imát mond, majd visszadta Édesanyjának. Simeon erre újra karjára vette a Gyermeket, ég felé nézett és örömteli hangon adott hálát Istennek, hogy láthatta a Messiást, akit rendelt népének dicsőségére és a nemzetek világhosszára.

A szertartás ezzel teljesen befejeződött.

Egészen hihető, hogy e napon gyermekeiket bemutató édesanyákon az Isten különös kegyelme volt; de minő kegyelme lehetett azzal, akit már kilenc hónap és negyven nap előtt is mint malasztal teljeset köszöntetett? Akinél az anyaság kitüntetése, a szüzesség szépsége és a szeplőtelenség fehérsége hivatásának nélkülözhetetlen feltétele. Aki a négyezer év óta epedve és imádkozva várt Világosság hajnalpírja itt a templomban a purifikáció ünnepén. A betlehemi szentséges éjtszaka után negyven nappal úgy tűnik elénk Mária, mint a mindenség első és legnagyobb csodája, az Élet fája, a völgyek lilioma, a kegyelem forrása. (Szent Efrém.)

Purifikáció napja: a szülés előtt, alatt és után is sértetlenül maradt szűz-anyaság diadala.

Purifikáció ünnepe: A minden emberi képzelhet felülmúló mérhetetlen alázatosság megjelenése.

Sem előtte, sem utána nem kapott a világ

megrázóbb tanítást az alázatosságról, mint az első Gyertyaszentelő Boldogasszony napján.

Mária azzal a körülménnyel, hogy felment a templomba és a tisztulás rituális szertartásának maradéktalanul eleget tett, ügylátszik, mintha legalább egy pillanatra a többi, a közönséges édesanyák sorába lépne. Mária istenanyai méltóságának tudatában nem alacsonyodhatott le a többi édesanyák szintjére, hanem mint egyedül áldott az asszonyok között, az alázat útján felmagasztosult a közvetlen Isten-közelségig! És azóta járják az egyházkelő édesanyák az ő útját: amióta az alázatos Szent Szűz engedelmeskedett és felment Gyermekeivel a templomba, azóta tisztulnak és szentelődnek meg a „közönséges” édesanyák abban a kegyelemben, amit Édesanyja kezével akar nekünk adni Jézus. Talán egy röpke percre annak is áldozatává leszünk, hogy az egyházkelés ténye árnyékokot vet az Istenanya szeplőtelen szüzességére, amelyről pedig oly szent féltékenységgel és izgalmossal válaszolt még az arkangyalnak is.

De Mária csodálatos alázatossága itt is megment bennünket és épp ez az alázat a kulcsa a Szent Szűz gyertyaszentelői „tisztulásának”.

b) Áldozat.

Áldozat nélkül nincs Istennek tetsző élet, áldozatos lélek nélkül nincs felemelkedés.

A purifikáció tényét a legszentebb áldozat szelleme ragyogja be, azért lesz egészen tetsző Isten szemében és azért emelkedik az újszövetség reggelén mindjárt a legmagasabb csúcsra, amely emberi erővel soha el nem érhető.

Az ószövetségben az áldozatok rendeltetése kettős volt: 1. kidomborítsa az ember függő helyzetét a teremtő Istennel szemben, 2. közelebb vigye a nép lelkét a messiási gondolathoz. A Messiásnak Mária karján megtett útja az Atya házába az áldozatok rendeltetését véglegesen felszámolja. A gyertyaszentelői áldozatos út mottója: „áldozatot és

ajándékot nem akartál . . . égő és bűnáldozatot nem kívántál, akkor mondtam: Íme, jövök." (Zsolt. 39, 7—8.) A függési viszonyt semmi jobban ki nem fejezheti, mint a testté, emberré lett második isteni személy, aki „egyenlő az Atyával istensége szerint, de kisebb az Atyánál embersége szerint" (Symbolum). A megváltásra szorult nép pedig közvetlen közelségbe jutott a Messiáshoz a purifikáció napján, aki mint áldozat mutatkozik be az alázatos egyházkelő Szent Szűz karján. Ebben a pillanatban Mária karja lesz az áldozati oltár, rajta Jézus teste pedig a legszentebb, legtökéletesebb, egészen hibátlan, hófehér és szeplőtelen áldozat.

Az áldozat bemutatásának lényege mindig az volt, hogy Isten felszentelt papja tegye az oltárra a kettős áldozati ajándékot: a testet és vért. Az első gyertyaszentelőkor a legszentebb, bűntelen kéz tette az Úr oltárára a legszentebb, bűntelen áldozatot. Mária úgy lép elénk a purifikációkor, mint a virgo sacerdotális, papi ténykedést végző Szent Szűz.

Soha tisztább kéz nem mutatott be tisztább áldozatot, mint az első gyertyaszentelőkor a Szent Szűz. A világ első úrfelmutatását Mária végzi a jeruzsálemi templomban! Purifikációkor kezdődik meg Mária áldozatos élete és a Mater Dolorosa fájdalmas útjának itt van az első állomása.

c) Példaadás.

Mária mint örvendező, boldog Szent Szűz ment be a templomba és mint összetört szívű fájdalmas Anya jött ki.

Ha semmi mást nem őrzött volna meg számkra az Evangélium, csak azt és csak annyit, hogy Mária karácsony után negyven napra felment a templomba, noha erre ő nem volt kötelezve, máris hihetetlenül sokat tudnánk Róla. Ezt a tettet csak egészen alázatos lény, áldozatos lélek teheti, és jópéldaadása minden beszédnél, a legszebb prédikációnál többet ér.

Sok jó és vonzóan szép példát látott már a világ, de minden nemes példaadás ábécéje lehet az egyházkelő Szent Szűz gyertyaszentelő útja. Talán épp azért, mert semmi rendkívüli, semmi szenzáció nincsen benne. Egyszerű, természetes és épp azért magasztos, fönséges, mint Ő maga. Egészen észrevétlenül, csendben, majdnem titkon történik: ha a Lélek nem világosítaná fel az ősz Simeont, talán senki sem vett volna tudomást arról, hogy az egyházkelő Szűz ölen most az jött a templomba, akit óhajtanak a népek és nemzetek. (Agg. 2, 8.) Elképzelhető lett volna a purifikáció úgyis, hogy zsúfolt templom várja Máriát, a papok sorban álltak volna, amint bevonul Édesanyja karján a Messiás, a szertartásokat felfüggesztették volna, de hová lenne így az alázat illata, az áldozat lelke s a példanyújtás értéke? Ha igaz a szállóige, hogy inkább a névtelen és ismeretlen katona a háború hőse, mennyivel igazabb, hogy a purifikáció nagyjainak és ünnepének győztese Mária és győzelmének pálmája a jó példa.

Foch marsallt, amikor 1919-ben Lourdesba ment, a nép igen ünnepélyesen fogadta. A marsall a hivatalos üdvözlés után a szent barlangba ment és ott nyilvánosan szent rózsafüzért imádkozott. Talán éppen azt a tizedet: akit Te Szent Szűz purifikációkor a templomban bemutatnál . . .

Ha Lourdes összes papjai kivonulnak és a püspök mondotta volna a prédikációt, nem lett volna oly eredményes, mint a győztes hadvezér gyönyörű példaadása. Mit mondjunk akkor az egyházkelő Szent Szűz alázatos és áldozatos példanyújtásáról gyertyaszentelőkor?

AKI A LEGTÖKÉLETESEBB IMÁDÁST NYUJTJA AZ EUCHARISZTIÁNAK

Ahogy a francia festőnek, Igresnek képe eléggé érzékelhető és szemléltető módon egészen közel hozza hozzánk ezt a valóságot: La Vierge à l'Hostie. A fehér oltáron aranytányérka fölött fehérlik az Eucharisztia két égő gyertya között. Mögötte a Szent Szűz imára kulcsolt kézzel függeszti alá-
zatos szemét a Szent Ostyára.

Némi fogalmat és segítséget ad gyarló, emberi elgondolásunknak az adoráló Szent Szűzről.

Mária adorációjának legtökéletesebb értéke a mindennekefelett való kegyelmi szépségéből származik. Elsőszülött szépségénél fogva minden teremtmény fölé rendeltetett, és rendkívüli méltósága adta páratlan hivatását a megváltás munkájában itt a földi életben: szíve alatt hordhatta azt, Akit az egek erői be nem fogadhatnak, először imádhatta azt, Aki előtt az angyalok is reszketnek. Máriával, Mária által és Máriában hajtotta végre az Isten az emberiség restaurációjának nagy munkáját.

Mi születésünktől kezdve mindnyájan nélkülözzük azt az életszentséget, amely Isten előtt kedvessé tesz bennünket, és csak a megszentelő kegyelem isteni közlése adja meg istenfiúi méltóságunkat. S utána is mily sokszor igényeljük ezeket a büntőlő isteni erőket. Hányszor szorulunk rá a nagy Isten irgalmára, mikor mellverve elismerjük gyarló voltunkat és esendő természetünket, mely mindig inkább hajlik a rossz és a bűn, mint az erény és a jó felé. Ha a teremtmények nem egyebek, mint tükrök, arra rendelve, hogy az isteni világosságnak szépségét, sokszínű ragyogását felbontsák és visszatükrözzék, melyikünk is lenne homálytalan tükrök? Ki az köztünk, aki az isteni világosságnak sokszínű fényét és csillogását töretlen szépségben adná vissza? S ha erősen lefokozott igénnyel és kisebb mértékben sikerül is a gyarló teremtmény-

nek ez a visszatükrözés, ez is csak a Világosságtól van, aki bennünk lakik a megszentelő kegyelem által.

Adorálásunk is csak akkor és csakis akkor tetszhetik a Legszentebbnek, hisz minden egyéb homály csak lefokozása az abszolút Világosságnak és gyöngítése magasrendű emberi voltunknak.

Megszentelésünk abban áll itt a földön, hogy Isten jelenlétét magunkban egészen gyakorlati úton megéljük.

Mária mindezt a legteljesebb és legkimerítőbb formájában gyakorolta, hisz őt az Isten világossága egészen átvilágította és földi élete már a megkezdett mennyei boldogság volt.

Egészen hihető Szienai Szent Katalin esete, akinek az Üdvözítő megmutatta egy alkalommal a megszentelő malaszt állapotában levő lélek szépségét és dicsőségét. Az Üdvözítő így szólt Szentünk-höz: „Lásd, nem volt-e érdemes minden fáradságra ilyen szépért élnem, szenvednem és meghalnom?”

Mária fokozást nem ismerő mértékben kezdetől fogva, a létének legelső pillanatától fogva birtokolta Isten jóvoltából a léleknek ezt a díszét és méltóságát.

Senki se volt és nem is lesz a természetfölötti életnek oly pazar ékességeivel felruházva, mint a Kegyelme Asszonya, következésképpen senki úgy nem imádhatta és nem imádhathja Istent, mint Mária.

Ugyanazt a Jézust, akit Mária adott nekünk s aki viszont magát adta nekünk az Eucharisziában.

•

Kedves kép: La comunione della S. S. Vergine.

Mária Szent János kezéből veszi az Eucharisziát. A Szűzanya és a szűz tanítvány.

Hogyan térdelhetett le Ő? Minő áhítattal, az imádnak és a forró szeretetnek mily intenzitá-

sával vehette szent Fia testét a mennyei vendég-ség asztaláról. Megannyi egyesülés, egygyéforrás és összeolvadás szeretett isteni Gyermekekével, átélése az első Gyümölcsoholtónak, biztosítéka annak, hogy Jézus nem tudott és nem akart végleg elszakadni szeretteitől, elsősorban Édesanyjától. Bizonyos az, hogy az első keresztények naponként egyesültek Jézussal az Eucharishtiában, mennyivel inkább tehető ez fel a Szent Szűzről, aki vágyva-vágyhatott a szentségi egyesülés legtisztább örömei után, éppen az Eucharisztia útján.

Mária az oltár lépcsőjére térdelve nem lehetett szerényebb és alázatosabb, mint mikor elfogadta az Istenanya méltóságát az angyal köszöntésére. Úgy fogadhatta az Eucharishtiát, mint Isten legkisebb szolgálóleánya, aki mélységesen átérzi, hogy ő csak teremtmény és mérhetetlen a távolság Isten és a teremtmény között. „A Szent Szűz alázatának nagy bizonyítéka az is, hogy magát az Úr szolgálóleányának nevezi abban a pillanatban, amikor kiválasztatott az istenanyaságra. Az angyal áldottnak nevezi minden asszonyok között; megváltásunknak még mindenki előtt rejtett titka Előtte feltárul és mégsem lesz ily nagy kitüntetés láttára sem büszke. Hanem emberi természetéről és az isteni irgalomról meg nem feledkezve, magát alázatosan Krisztus szolgálói közé sorozza.” (Beda Venerabilis.)

Áldozhatott valaki a földön úgy, mint a Szent Szűz? . . .

•

Aldozni, Jézust magához venni magát senki méltónak nem nevezheti. Ilyen értelemben még Mária sem volt méltó. Ha azonban Jézus annyira leereszkedett hozzánk, hogy szentséges szent testét és véréát eledelül és lelkünk táplálékául kínálja nekünk, — az emberek között a sorrendben a legelső helyet Mária foglalja el az eucharisztikus meny-nyei vendégségnél. Erényes élet, tiszta élet és a fő:

a megszentelő kegyelem nem utólag visszaszerzett vagy elnyert vagy később kapott dísz Máriánál, hanem olyasvalami, ami őt méltóságra nemcsak minden ember, de az összes angyalok fölé is emeli. (Dam. Szent János.) Nincs oly erény, — írja Szent Bernát — amely Máriában ne ragyogott volna egészen rendkívüli módon, s mindaz, amit más szentek külön-külön bírtak, ő összesítve ezeket egymagában bírta.

Adorációja is az emberek fiainak imádása között a zsenge, a primitiae.

Világos, hogy már ezek miatt is első hely illeti meg Fia asztalánál.

•

Korunknak egyik találó elnevezése Máriáról a sok cím között: az Oltáriszentségről nevezett Szent Szűz.

Senkit sem lehet közelebb tudni, elsőbb helyen említeni és jobban kapcsolatba hozni Jézussal, mint Máriát. A szép májusi nap nem tudja oly tiszta sugárral ölelni és csókolni földünket, mint aminő szeretettel a Szent Szűz tehetette szent Fia testével. S a csillogó májusi égbolt nem tud leragyogni gyengédebben és ígézőbben reánk, mint Mária nézhette Jézust.

Ez volt az első szentségimádás.

Az Eucharishtiában ugyanaz az elrejtett istenség van, aki Mária szent testéből a Szentlélek ereje által érettünk emberré lett.

Jézus szent teste miatt, mely azonos a legméltóságosabb Eucharishtiával, volt Mária szeplőtelen fogantatása, érintetlen szüzessége, előre megváltása: praeredempta. Nézem az Eucharishtiát úgy, ahogyan Mária nézhette. Hiszek Benne úgy, ahogyan csak Ő hihetett, hogy imádhassam is úgy, ahogyan csak Ő imádhatta és imádkozta mindörökké!

MÁRIÁRÓL SOHASEM ELÉG . . .

Szent Bernát mondta Róla valamikor.

Különösen aktuálisak az utolsó egyházatya szavai éppen az Ő hónapjában, májusban. Most mintha fokozottabb tisztelettel, nagyobb szeretettel és melegebb áhítattal tudnánk Feléje fordulni.

Az egész világon május, virágzó május van.

A fokföldi misszióstelep barakk-kápolnájától az északi norvég szükségoltárokig, a lourdesi grottától a beuroni merev Madonna-szoborig, a lisieuxi Kármel Mária-képétől a csácsbozsoki Szűzanya-oltárig mindenütt, de mindenütt virágok és virágok mellett szívek szoronganak körülötte. Szép ez az évről-évre visszatérő, mindig szebben megismétlődő májusi tengelyfordulása a világnak — Mária felé. — Ha más haszna nem is származnék ebből az emberiségnek, csupán az, hogy a gyertyafényes és virágillatos oltárok magasságában éppúgy, mint az erdei tisztások Mária-képe előtt egy Édesanyára ismerünk, aki maga a fehérség, a gyöngédség, a vonzó életszentség — máris elég lenne, és a május sokszorosan meghálálná nekünk létét.

A májusi Mária-tiszteletünk a mariológiát életető források között a leggazdagabb és egyúttal a legbájosabb is. A május minden különösebb pirosbetűs ünnep nélkül beleilleszti a Szent Szűzet a világtörténet kereteibe, az üdvösség történetébe és a termékenység üde hónapjában gyengéden céloz arra a szerepre, amely a Szentlélek Úristen szentségi közreműködésével Neki jutott. Májusban mintha egészen közelünkbe jutnának és egyszerűsmind erősebb aktivitást nyernének a Szűzanya apró életmozzanatai. A mindennapi máriás litániák szentbeszédei szinte kényszerülnek leszállni a Mária-tisztelet forrásainak a legmélyére. Mennyire kézzelfogható valóság lesz elmélkedéseink fonalán a Szentírás alapján alapuló hitünk Máriáról és szükség-szerűen fakad fel nyomában az az erkölcsi érzés,

amely ösztönszerűen hódolattal illeti azt, Aki annyira közel jutott az Istenhez és minden májusi szépségnél felülmúlhatatlanabbul szebb! Szépségében lesz viszontszeretetet keltő, mert nem magánsan és elvonatkoztatva imponáló, hanem mint lelkünknek kegyelmes, szépséges és hatalmas Anyja.

Mennyiszer elismételt hasonlat: a lélek kegyelmi életének tündöklő szépsége és a természet májusának pompás ragyogása. Pedig csak gyenge sejtés és erőtlen egybevetés indítja el képzeletünkben a megközelítő párhuzamot. Emberek vagyunk és emberi képekben gondolkodunk. De a földi elképzelésnek el kellene jutnia a szem, fül és tapintás felfogó erejének legmagasabb határáig, hogy csak kissé is sejtesse velünk a május kegyelmes Asszonyának szépségét. Mária a kegyelmi élet princípiuma, első zsengeje, legtisztább megjelenése a földön. Örök tavasza, friss üdesége, soha el nem múló májusa: Kegyelmi élete. Ez az élet — Isten jóvoltából — nem ismer, szükségképen nem ismerhet más évszakot. Boldognak hirdet majd engem minden nemzedék — éneklí Mária magáról, mintha kifejezetten tudná, hogy romolhatatlan és hervadást nem ismerhető májusi szépsége az emberiség történetében beláthatatlan honfoglalás és hódítás előtt áll. Még októberben is, melyet szintén neki szentelünk, májusról beszélünk Előtte és keservesen panaszzuk fel, hogy Anyánk, mi — sajnos — ismerjük a lélek őszét, néha még a telét is, melyeket Te méhed Gyümölcsének jósága folytán nem ismerhettél.

Valami lenyűgözően vonzó és hihetetlenül megigézö a mi májusi Mária-tiszteletünk. Ezzel is úgy vagyunk, mint sok mással: ha nem volna, hát ki kellene találunk; annyira életszerű, kedves és ami fő: nagyon emberi. Emberiségében van sok aktualitás, amit a zsenge évszak kölcsönöz neki. Így válik Szent Ágoston és Szent Tamás dogmatikája nehézveretű Mária-fejezeteinek bájos szegé-

lyévé a mi máriás tiszteletünk. A nehéz dogma május minden napján annyi sok elhithető, élettől alátámasztott, valószínű igazolást talál. Bizonyító erő: minden Üdvözlég, minden szál virág, minden fohász, minden ének, mely Hozzá száll májusban. Hitünk súgja, hogy Ő közvetíti számunkra az igazi, a természetfölötti élet elvét, a kegyelmet és így lesz misztikusan mély értelemben Anyánk. Csodálatosan élénk tárul rejtett életének csendes meghúzódása és úgy találjuk, hogy ez a kegyelmes Asszonyunk nagyságának, királyian hősi és gyermekien alázatos lelkének egyetlen titka. Földi anyasága oly szoros kapcsolatba jut istenanyaságával, mint kegyelmes szépsége a májusi természet szépségével. Alázatos visszavonulása — a májusi virág igénytelensége. Ha egyetlen lilium szebb, mint Salamon minden pompája, május Asszonya ékeesebb, mint az ég és föld minden ragyogása. Földön élő, örök májusban pompázó égi szűz Virág.

A földi élet májusa a nap csodálatos erejének, fényének és melegének gyönyörű illusztrációja. Az illusztráció mindig alázatos, készséges és művészi lelket követel. Szomorú, földi tragikuma: magában hordja a hervadás és pusztulás halálos csíráját. Csak az alkonyatot soha nem ismerő Örök Nap szentségi kegyelmének illusztrációja lehet az elmúlásról nem tudó május: Mária lelkében. Ez teszi Őt hibátlan szépséggé, május Királynőjévé.

Csodálhatjuk, magasztalhatjuk, de soha eléggé!

Tisztelhetjük, üdvözölhetjük, de soha eléggé!

Mennyire igaza van Szent Bernátnak: Máriáról sohasem elég!

A PÜNKÖSDI BOLDOGASSZONY

A Szentírás őrzi számunkra az Anyaszentegyház első arcképét: Jézus legjobbjai, hívei és tanítványai egy lélekkel és szívvel, imádsággal gyűlnek az Édesanya köré. Szükségük van az Istenanya hitére, példájára és mindannyiunkat egygyefogó anyamádár szeretetére.

•

Pünkösöd.

Az erőnek és hitnek, az Egyház tüzes keresztelőjének és katolicitásának ünnepe. Diadalmas sugárzással, véres és piros színével köszönt ránk a meleg és gyümölcserlelő nyár küszöbén. Vele fortisszimóval folytatódik az egyházi év második főünnepköre, az allelujás, húsvéthajnalos időszak és kezdődik a tettértékű gondolatok, bátor kikezdések és elindulások termékeny ideje.

Apostolokat szentelő idő; minden gondolat az evangélium jegyében, a pünkösdi tüzes Léleknek, a Szentlélek Úristennek mennyei égíse alatt.

Az Egyház az első pünkösdkor ezt a Lelket várta, hisz ennek kellett áttüzesítenie Krisztus erkölcsi világát, hogy meghódítsa a földet.

Várhatta-e valaki ott az utolsó vacsora termében, Jézus első hívei között nagyobb áhítattal, bensőségesebb és forróbb szeretettel, mint a Lélek mátkája: Mária . . .

•

A pünkösöd mutat rá napvilágosan Mária elsőrangú szerepére az Egyházban.

Az Egyház Jézustól éltetett aktív szervezet, a legszentebb szeretetszövetség, rendeltetése, hogy a megváltás gyümölcseit kiossa és így folyton tovább építse Krisztus titokzatos testét. Az Egyház üdvözítő intézmény, a szentek egyessége, Istennel egyesítő iskola, kegyelemből élő és kegyelemre nevelő isteni alkotás. Az Egyház előbb volt, mint a hívek; Jézus az Egyházra bízta az üdvözülés útjainak ör-

zését; kereszténység nincs Egyház nélkül, Egyházon kívül.

Krisztus az igazság, mégpedig tanítása által, élet a kegyelem által és út az Atyához.

A kegyelem természetfölötti ajándék, amelyet Isten ad nekünk Jézus Krisztus érdemeiért lelkünk üdvösségére. Annyira szükséges nekünk, mint a testünknek az étel, a növénynek a napsugár, mindnyájunknak a levegő.

Az Egyház kezében vannak a szentségek, a szentségek erejében a kegyelem, a kegyelem birtokában az örök üdvösség.

Amint elválaszthatatlan valóság Krisztus és kegyelem, éppúgy szorosan összetartozó fogalom: Egyház és Mária.

Mária segítőtársa volt Jézusnak a megváltásban, a kegyelem visszaszerzésében. Máriában mint a hívek közösségének legelsejében testesült meg először az Egyház, a minden szentség és kegyelem birtokosa. Az első pünkösdi napján Mária már csak maga köré vonzotta a titokzatos test első tagjait és elindította hódító útjára a tovább élő Jézust: az Egyházat.

A pünkösdi Lélek, a tüzes fergeteg, az evangéliumi gondolatok mennyei Szócsöve Máriát tette az Egyház tengelyévé, és ekkor lett az Isten szépséges édesanyja pünkösdi Boldogasszony.

•

Ha az Egyház pünkösdi arcképére nézünk, értjük, hogy igazán Anya-szentegyház, mert a kép közepén ott van Jézus Anyja, mindnyájunk Édesanyja. Ha a földi édesanyák legjobbainak minden szeretetét összegyűjtjük egy szívbe, — Liguori Szent Alfonz szerint — ez a szeretet nem érné el azt a fokot, amit Mária érez az Egyház tagjai iránt. Az Istenanya szeretete szentebb, tökéletesebb és nemeesebb, mint a legjobb és legönzetlenebb emberanya szeretete.

Mária szeretetének zavartalan, tiszta ősforrása
a Lélek, a pünkösdi Lelke, a Szentlélek.

•

Egy régi meghatározását olvastam valahol az Egyháznak: az Egyház nem más, mint az újszövetség körül csoportosuló és Krisztus szent Teste és Vére által egy testületbe tartozó híveknek egysége az apostolok alapján — Máriával, Jézus Anyjával.

Minden jegy megvan benne és kifejezetten megtaláljuk a fogalmak közt az első pünkösdi nagy valóságát. A pünkösdi Lélek a negyvennapos árvaság után az apostolok szívét hittel, tudással és bátorsággal — a Szent Szűz kegyelmes lelkét pedig csendes nyugalommal, mennyei vigasszal és diadalmas örömmel töltötte el.

Az apostolok úgy néztek rá, mint Édesanyjukra, az egy testületbe tartozó hívek közös Édesanyjára . . .

Szent Ágoston szerint Jézusnak áldozócsüdtörtőn el kellett mennie innét a földről, ha nem akarta, hogy az emberek Hozzá mint emberhez ragaszkodjanak.

De itthagytta az Isten legszebb emberi alkotását, saját Édesanyját, aki Fia mennybeszállása után negyven napra lett az Egyház pünkösdi Boldogasszonya.

•

A Szent Szűz arcvonásai pünkösdi tüllel és fénnel rajzolódnak az Egyház lelkére. Innét van fiainak imádságos, irgalmas és megbocsátó lelkülete, innét forraszik tagjainak hite és forró szeretete.

A szentségek a cénákulum termében kapják az égi, tüzes imprimáturt; a szószékek itt nyerik a mandátumot, a missziós munka az isteni küldetést.

S a Szent Szűz ott áll a világ munka első lendületénél. Nincs senkinek nagyobb pünkösdi öröme, tüzesebb szeretete, mint neki.

Sziénai Szent Katalin szerint, minél jobban szereti valaki az Egyházat, annál inkább részesül

az isteni kegyelemben, amely nem más, mint a Lélek tüze.

Elhíhetjük, hogy senki jobban nem részesülhetett a Szentlélek tüzeiben, mint Mária, tehát senki jobban nem szeretheti az Egyházat, mint Mária . . .

SALVE REGINA

Szentháromság vasárnapján csendül meg szent Egyházunk liturgikus imaéletében és az egyházi év végéig tart. Alighogy lezárul a húsvéti allelujás időszak és a Vigasztaló eljövetele után megkezdődik a pünkösdi Lélek mindent éltető áldott ideje, az Egyház minden nap, naponként többször is ezzel a kimeríthetetlen szépségű Mária-antifonával fordul az irgalmas, a kegyes, az édes Szűzanya felé. A gyermeki bizalomnak himnusza ez az égi Édesanyához. A fájdalomnak, a siralomvölgyének és a könnyek hazájának szomorú sóhajtása az irgalmasság Anyjához. Éva számkivetett fiainak kétezeréves imádsága ahhoz, Aki minden időben az élet, édesség és reménység. Bűnben botorkáló, esendő halandók bánatos könyörgése az irgalmas szívű Királynőhöz. A mindennapi élet sok nehézsége, keserősége és panasza olvad egybe soraiban — a szerető szív melegével. Nem tudjuk, melyik van túlsúlyban benne: a siránkozás és a panaszkodás, a szeretet és a gyermeki bizalom vagy a magasztalás és a dicsőítés.

Bámulatos együttes, megnyugtató és szokatlan kiegyenlítődés, örök szép harmónia!

•

Salve Regina!

A történelem világánál és a Szentírás tanúsága mellett is egészen bizonyos, hogy a Boldogságos Szűz Dávid király családjából származott. Bármilyen késői leszármazott és egyszerű, szegény

hajtás is a családfán, mégis törvényes tagja az Istentől kiválasztott és sokszorosán kitüntetett hatalmas dinasztianak. Az Egyház is kezdettől fogva Máriában látta beteljesedni a messianikus jövődölések valóságát úgy is, mint királyi sarjban. Mária Isten-szülő, Krisztus-szülő és mondhatjuk: Király-szülő is. Szülő-édesanyja Jézus Krisztusnak mint az ég és föld Királyának is. Jézus királyi méltóságára való tekintettel és Mária királynői, irgalmazó jogára való hivatkozással szólíthatja így őt az antifona első sora: Mennynek Királynő asszonya, irgalmas-ságnak szent Anyja! A földi, királyi sarj égi megjelenése és királyi bemutatkozása. A földből hajt ki s az égbe ér. Két világot köt össze. Mária közülünk való. Nekünk Ő: élet, édesség, reménység, s valami egészen bensőséges, emberi a köszöntésünk is Hozzá: Üdvözlégy szép Szűz Mária! Ő a második Éva, akiben éig felmagasztalódott a bukott emberi nem s mi az első Évának árva fiai, számkivetett maradéki napról-napra tapasztalhatjuk nyomorult voltunkat. Máriában lett utunk és eszményünk az Isten, Mária ölen lett Jézus emberré és testvérré. A zsidók egykor szemrehányást tettek Jézusnak, mert Istennek mondotta magát (Jn. 10, 33.), pedig Szent Atanáz szerint azért kellett volna inkább kérdőre vonniok, hogy Isten létére miért lett emberré. A szimbolum szerint Jézus istenségének ellenére „nem vonakodott a Szűznek méhétől”, csakhogy felemeljen és megváltson bennünket, akik pedig a bűn miatt nem vagyunk egyebek, mint a siralomnak örökös, sok nyavalyának hajléki. Jézus Mária útján kért részt nyomorúságos emberi életünkben. Mária sértetlen hajlékában ütötte föl közöttünk királyi sátorát s így Máriában teljesedik betű szerint a dávidi jövődölés: Szívem szép dalra gerjed: művem a Királyé. (Zsolt. 44.) Egészen, osztatlanul és mindenestül az emberek fiai között; királynői rangomban és méltágomban: a Királyé vagyok. Erre mutat egyik legrégibb Mária-ünne-

pünk (Assumptio) karimádságának alaphangja: Imádjuk a királyok Királyát, akinek Anyját ma vitték föl a jegyes égi hajlékába. Földi hajlék, égi hajlék, földi király és a királyok Királya. Mi még csak a tézis első felét ismerjük és láthatjuk, hisz e siralomnak völgyében nyavalygunk nagy inségben. Egyetlen vágyunk és reményünk, hogy e földi hajlék összedőlte után láthassuk majd a soha el nem múló égi hajlékot és a királyok Királyát.

Mily megható annak az ismeretlen katonának hősi halála, akit a szeretet és a részvét meleg hangjával akar vigasztalni a kórházi lelkész, de a katona derült arccal így szól: „Sohase vigasztaljon, főtisztelendő úr, örülök, kimondhatatlanul örülök, hogy nemsokára talán megláthatom a Boldogságos szép Szűz Máriát . . .” Mindnyájan, Éva fiai, ilyen lassan haldokló zarándokok vagyunk és e siralomvölgyéből Mária felé nézünk. Hozzád sóhajtottunk menyekbe, hol vagy örök dicsőségben.

XII. Pius pápa ismét Máriához küldötte a világ jóakarató embereit. „A béke és részvét Királynőjének oltalma és könyörgése rábírhatja Istent, hogy a csapásokat eltérítse, a felhőket szétszórja, az emberek szívét meglágyítsa és a gyűlöletet megszelídítse . . .” „Tudasd a keresztény néppel, hogy imáikkal forduljanak az Isten Anyjához, Máriához.” A pápa felszólítása komoly, dogmatikus alapokon nyugszik és nemcsak májusban volt kötelező és nemcsak a gyermekeknek szólt. Mindnyájan igen jól tudjuk, hogy a kánai menyegzőtől kezdve Mária minden időben segítőnek és vigasztalónak mutatkozott. Szent Alfonz szerint „most jobban látja nyomorúságunkat és még több részvéttel van hozzánk”.

Már 202-ben Szent Ireneus Máriát szószólónak nevezi. Közbenjárónk, ügyvédünk, pártfogónk és kegyelemközvetítőnk. Soha nem szűnt meg az Egyház Máriához fordulni és felesleges vitatkozni azon, hogy Máriának szeretete nagyobb-e irántunk

vagy pártfogása. A mariológiában ezek ikerfogalmak. Eppen mert Anyánk, azért szószólónk és mert szószólónk, könyöröghetünk, hogy szemedet fordítsd reánk s kegyelmedet. Mária a kegyelmek Anyja. Találónak nevezik a szentatyák Máriát az Egyház „nyakának”. Krisztus a fej; mi a hívek vagyunk a test és Mária köt össze bennünket az Isten Fiával. Máriának büntelensége és ártatlan tisztasága, valamint az Istenhez való különös és közvetlen közelsége mintegy állandó oltalom a bűnös emberiség számára. Ezért nem hallgat el az esdeklés a hívek ajkán, hogy Mária segíts, Mária könyörülj és a te bűnös népedet, oltalmazd híveidet.

A csendes szentmiséket az év minden napján, a liturgikus karimádságokat pedig az év legnagyobb részében az Egyház a Salve Reginá-val fejezi be. Mintha nem tudna betelni ennek a gyönyörűsége Mária-antifónának szépségével! Szép vagy, én barátnőm és szép a te dicséreted! Köszöntésünknek jutalma legyen látnunk irgalmasságodat. De Szent Bernáttal kérdezhetjük: „Ó áldott Szűz Mária, ki mérheti meg irgalmadat hosszának, szélességének és mélységének terjedelme szerint?” Emberi ajakkal mondhatunk-e többet, mint: Ó édes Szűz, irgalmadat mutasd meg s kegyes voltodat. Itt a földön s odaát. A francia forradalom idején 14 kármelita szerzetest épp karimádságuk közben tartóztattak le, amikor a Salve Reginá-ig jutottak már. A hóhérszekéren tovább énekelték, végig Párizs utcáin, egészen a vérpadig.

Az ember egyetlen igaz vágya lehet a szép élet után jutalmul kapott boldog halál. Hát lehet szebb halál, mint a Salve Regina utolsó sorait énekelve menni Jézus és Mária színélátására? Holtunk után szent Fiadat, mutasd meg s boldogságodat.

Pannonhalmán mindennap késő este egybegyűl a kolostor nagy családja a kápolnában, hogy még egyszer és e napon utoljára köszöntse a „bencések gyönyörűségét”, a Boldogságos Szűz Máriát. Az egy-

házi év e részében naponként háromszor elrecitálják, negyedszer pedig éneklük a Salve Reginá-t. Gyönyörű dallama talán a gregorián korális ének legszebb alkotása. Két évezred áhítata szövődik strófába és az egész földkerekségnek, e siralom-völgynek sóhajtása bujdosik sorai közt. Ó irgalmas, ó kegyes, ó édes Szűz Mária . . . Mindíg szimbolumot láttam ebben a Mária-antifónában, éppen ezen a helyen. Az ország „legmagasabb” pontján állunk, ahol valamikor először ringott a kereszténység bölcsője Mária országában. Körülötünk mindjobban elcsitul a földi lárma és küszködés, tűnik a napnak sok szenvedő órája és az éjtszaka sötétsége borul a magyar föld fölé. S a „legmagasabb” ponton fény gyullad ki, imádságos szívek köszöntik nemünk csodáját, az irgalom Anyját, a menny és föld Királynőjét. Üdvözölhetnénk-e szében, odaadóbban, ragaszkodóbban és bizakodóbban, mint így: Salve Regina!?

1858 FEBRUÁR 11.

Bejárta a világot a minap a sajtóban a szenzációs hír: Feltűnő, csodás gyógyulás Lourdes-ban. Egy teljesen béna ember érkezett oda. Hívő lélekkel lépett a vízbe s alig egy-két hullámverés után felsikolt ujjongó örömeiben: Emberek! Meggyógyultam. A merev kezem mozog, a béna lábam hajlik, emberek, meggyógyultam! . . . Hála Istennek! Köszönöm, Szűzanyám! . . . A nép összeverődik, a hatalmas bazilika megtelik és az eget verdesi a Te Deum fönséges dallama.

Nem érdekli most az embereket a nehéz gazdasági helyzet, a nyomott politikai hangulat, a küszöbön álló államférfiak találkozása, csak egy: a csodás gyógyulás.

Mert ebben a megbomlott és egyensúlyát veszített, forrongó világban is működik Lourdes; a

Szűzanya csodás kegyhelye hat és dolgozik, csodás jelenségek történnek testben és lélekben egyaránt.

•

Ez év február havának 11. napján volt 84 esztendeje annak, hogy Lourdes falu nehéz sorssal küszködő molnárjának 14 éves leánya, a massabiellei barlangnál, földi szemmel megpillanthatta az Isten szépséges Édesanyját. Ezt a tanulatlan, írni-olvasni nem tudó, végtelenül egyszerű kisleányt választotta ki Isten csodálatos kegyelme arra, hogy Mária útján rendkívüli dolgokat közöljön a világgal és zavarba hozza az erőseket és megszegyenítse azokat, akik sokra tartják magukat. (I Kor. 1, 27.)

Történeti tény: Soubirous Bernadette látta a Boldogságos Szűz Máriát.

Csodálkozhatunk-e azon, hogy amelyik földi szem már egyszer látta az Isten legszebb gondolatának testbeöltöződését, annak többé semmi sem lehet szép itt a földön? Mert ha mi azt mondjuk: szép, mi az Mária szépségéhez képest? Gyönyörű... mi az Mária gyönyörűségéhez képest? Elragadó, pompás, fönséges... micsoda törpe fogalmak az Istenanya fönségéhez, elragadó szépségéhez viszonyítva? Ezért történt az, hogy amikor a francia művészet tehetségének, ihletének, minden tudásának felhasználásával egyik Mária-szobrot a másik után alkotta, Bernadette a fejét csóválta. — Nem ilyen volt! Szébb, sokkal szébb, százszor, ezerszer szébb volt. Kifejezhetetlenül szép volt. A carrarai márvány hófehérsége szürkének tűnik fel a csodálatos Asszony ruhájának fehérsége mellett, a legszebb égszínkék színe meg sem közelíti Mária övének kékségét. Ó, ha tudnák, hogy mily szép volt a massabiellei égi jelenség, kontárkodásnak tartának minden ábrázolási kísérletet.

S az egyszerű molnárleányka nem egyszer, nem kétszer, hanem pontosan tizennyolcszor látta az eget dicső Királynőjét. Hogyan?

Térdre ereszkedett, a rózsafüzért imádkozta, azután átszellemült arccal nézett a hófehér, és kék égi Jelenségre, aki karján rózsafüzért hordott, összekulcsolt kézzel állt a rózsák között és tanította Bernadettet imádkozni, jót tenni és bűnbánatot tartani.

A kisleány tudni kívánja, kivel beszél, ki Ő? Papírt visz, ceruzát s naív bájjal, végtelen egyszerűséggel nyújtja az Asszony felé . . . Ird rá! Mondd meg, ki vagy. S március 25-én kap választ: Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás!

Parancsot is kap: Áss itt, leányom, forrás fakad és csodálatos ereje lesz a víznek. Templom épüljön e helyen és azt akarom, hogy a világ minden nemzete elzarándokoljon ide. Kedves lesz e hely nekem, rendkívüli dolgok történnek itt és hangos lesz tőle a világ.

S 1858 július 16-án, Skapularé Kármelhegyi Boldogasszony napján látta utoljára Bernadette Krisztus Édesanyját itt a földön, hogy 1879 április 16-án végleg és örökké lássa Őt az égben. Mert XI. Pius pápa, a lourdesi jelenések hetvenöt éves jubileumán, az emberi nem megváltásának tizenkilenc százados fordulóján, a Szeplőtelen Fogantatás ünnepén, amelyről magát a Szent Szűz a massabiellei sziklánál nevezte, Boldog Soubirous Bernadettet apostoli tekintélyével a szentek sorába iktatja. Csalhatatlanul kimondja, hogy a lourdesi kis molnárléányka élvezi Isten színélését és kívánja ugyanakkor az Egyház feje, hogy akit Isten ily kegyelemmel tüntetett ki itt a földön, azt a keresztény hívők mindenkor és mindenütt buzgón tiszteljék. Így teljesítette a Boldogságos Lourdesi Szűz Mária egyik jelenésekor tett ígétét: — Boldoggá teszek, leányom, de nem ezen, hanem a másvilágon.

•

A massabiellei kemény sziklából pedig forrás tör elő, folyik szüntelenül, egy perc kihagyás nél-

kül, éjjel és nappal. Vízében vakok lesznek látókká, sánták dobják el mankóikat, darabokra szabdalt csontok forranak percek, sőt pillanatok alatt egygé, rákos daganatok tűnnek el . . .

Igy rendelte, így akarta a Szeplőtelen Istenanya.

1868 óta megszakítás nélkül működik az Orvosi Megállapító Iroda, a Bureau des constatationes médicales és kénytelen igen sokszor kijelenteni, — a legutóbbi szenzációs hírig is — hogy a vízben történt hirtelen gyógyulást természetes úton megmagyarázni *lehetetlenség*. Nemcsak az ember dolgozik — engedjünk némi részt az Istennek is!

•

Egy szegény özvegyasszony egyetlen kislánya nyomorék. Lourdesba viszi az édesanyja. Mindent pénzzé tesz, csak elvihesse a csodatevő szép Szűz Máriához. Ott fekszik a többi beteg közt a hordágyon. Jön az Oltáriszentség . . .

— Jézusom! Gyógyíts meg! Mária, segíts! Valahol egy sikoltás. Valaki meggyógyult. — Istennem, de boldog lehet!

Az Oltáriszentség odaérkezik. Áldás . . . Semmi. Jézus továbbmegy. A kisgyermek ajkára keserű csalódás húzódik. Szeme könnyes lesz. Jézus továbbmegy . . . A gyermek utána kiált:

— Megállj, Jézuskám, megmondlak az „édesanyádnak”!

Az Oltáriszentséget vivő pap szíve megesik a hitből és hallatlan nagy bizalomból született „fenyegetésen”, visszamegy, újra áldást ad. A kisgyermek örömeiben sikolt: Meggyógyultam! Hála Istennek! Mária, Mária! . . .

•

Lourdes nem a víz csodája, hanem az élő hité. A hegyeket is elmozdítani tudó nagy hité. Olyan, aminőről Szent Pál beszél . . . Isten egyiknek akarja a gyógyulását, a másiknak nem. Ki kéri számon

tetteit? Ki kérdezheti Tőle: miért tetted ezt és miért azt? . . . Bernadettel vele mentek szülei, testvérei, a szomszéd gyerekek, később az egész falu népe — és senki nem látott semmit. Ki kérdezheti, miért csak a kis írástudatlan pásztorleányka látta a Szeplőtelen Fogantatást és miért nem más is?

Az én titkom az enyém, mondja az Úr.

De a mi hitünk — a mienk!

*

1895 szeptember 8-án magyarok zarándokoltak Lourdesba, hogy a „hitéletében és keresztény gondolkodásában megfogatkozott Magyarországot a mindig segítő Szent Szűz oltalmába följajánlják”.

(Ez már tizennégy évvel történt az első országos zarándoklat után!)

A hivatalos szentbeszéd Kisasszony napján volt. Közel félszázad után jólesik olvasni egyes részeit:

„Mária, az igazság, ártatlanság, szentség, szűzi élet napja vagy s belőled sugárzik minden fény és melegség . . .

Egyetlen vagy: fogantatásodban is szeplőtelen, anyaságodban is szűz, alázatosságodban is hatalmas . . .

Népek, nemzetek jelennek meg e helyen és bár imádságuk és dalaik nyelvre különbözök, érzésben ugyanazok s épp ezért kél összevegyült könyörgésükből csodás égi harmónia . . .

Erős bizalomtól áthatva fordulunk Hozzád: irgalmasságnak szent Anyja, betegek gyógyítója, szomorúak vigasztalója, keresztények segítsége és szent forrásod sziklafaláról köszöntünk:

Ave, ave Maria!”

SARLÓS BOLDOGASSZONY

Amikor a nyár puha melegére rádőlnek a sarlóra érett kalászkok és a napraforgó bólongató feje kezd lekonyulni — a világ legszentebb látogatását ünnepli az Egyház.

Fölkelvén azután Mária ama napokban, sietve méne a hegyes tartományba, Júda városába . . . (Lk. 1, 39.)

Bámulhatjuk Máriában az alázatosságot, aki istenanyasága tudatában is szerényen és serényen siet rokona üdvözlésére és csodálhatjuk Erzsébet hódolatteljes szíves fogadását, aki Isten sugallatából tudva Mária hallatlan méltóságát, oly üdvözlő szavakkal köszönti vendégét, amitől még ma is visszhangzik a világ!

Mária és Erzsébet . . .

Egyik Istennek édesanyja lesz, a másik oly gyermeket hordoz méhében, akinél Jézus szavai szerint nagyobb nem született az emberek között.

Egyik oly isteni gyermekkel áldja meg a világot, aki Ádám gyermekeinek bukott fejére helyezi a könnyelműen eljátszott koronát, a másik olyan gyermeket hoz e földre, aki méltó előhírnöke lesz a Megváltó közeledtének.

Mária március 25-e óta tudta, hogy az Úr választotta, nagy terveinek hordozója, Isten munkatársa. Nem bír már örömeivel, boldogsága túlcserdül, repül Ain Karemba rokonához, Erzsébethez. A repeső szeretet nem ismer akadályokat! Elmaradnak mellette az olajfák és ciprusoktól szegélyezett völgyek, a lankás domboldalak és a szőlőskertek. Megy, hogy közölje Erzsébettel szíve rejtett titkát, úgy érzi, hogy tovább rejtegetni nem tudja mérhetetlen örömét: „az angyali üdvözlés és istenanyaságát”.

Gyönyörűbb utat még nem tett ember a föld hátán! Nagyobb titkot még nem hordozott emberi lény. Édesebb és istenibb terhet még nem vitt

emberzarándok. Világtörténelmibb látogatás nem volt és nem is lesz soha! Drága terhe szüzi méhében testté lett Isten Fia, méhének áldott gyümölcse, Akit Gyümölcslő Boldogasszonykor oltott bele a Szentlélek ereje. Ó, mily szépek én Barátnőm a te lépteid! . . . Kísérőid az angyalok, szíved dalol, lelked énekel, fönséges hivatásod boldogító tudata szárnyakat ad. A megosztott öröm kétszeres öröm! Csupa boldogító öröm egész lénye, így látja a hegyeket-völgyeket, virágos réteket, dombokat és az embereket. Erzsébet háza csodálatos dolgokat fog ma megtudni, történelmi órákat él át és az egész emberiség minden esztendő július 2-án erre a roppant egyszerű, mégis oly döbbenetesen egyszerű látogatásra fog gondolni. Templomokat emelnek ennek az útnak emlékére, kolostorokat, zárdákat építenek, szerzetesrendek nevezik magukat a Boldogságos Szűz látogatásáról. Milyen jó, hogy Mária elment Erzsébethez, mennyivel szegényebbek lennénk, ha ez a rokoni látogatás elmaradt volna. Milyen jó, hogy Máriának nem fért el a szívében az, hogy Isten rátekintett szolgálója kicsinységére és az emberi természet nagyon magától értetődő folyamatának Mária utat engedett: közölte örömét. Mennyire egyszerűnek látszik Sarlóskor Mária, milyen természetes, közvetlen, pedig csak kilép magányából és az egész világ figyelme máris ráterelődik.

Amint a szántóföldek telt kalásza nem tudja elrejtetni, hogy érett maggal, a jövő kenyérével, az étellel van tele — Mária sem tudja titkolni, hogy az Isten van benne! Ezért zengi Erzsébetnél a világ-irodalom legszebb énekét, az üdvtörténet legremekőbb dalát: a Magnificat himnuszát. Minden dicsőséget Istenre hárít, mint minden Jónak kimeríthetetlen és végső forrását magasztalja az Urat, az Isten hatalmát, az Isten irgalmasságát, a Fölséges hűségét énekel. Egyik szent életében olvastam, hogy amint az Isten megfoghatatlan irgalmáról elmélkedett, elragadtatásában önkívületi állapotba

esett, a templom tornyába rohant és meghúzta a harangokat. Az emberek összefutottak és ijedten kérdezték a harangzúgás okát és a szent azt felelte: Ó, háláljátok meg az Isten véghetetlen irgalmát, hogy megváltott benneteket.

Ez történt Sarlósboldogasszonykor. Semmivel sem több.

Mária elsiet Erzsébethez — kiharangozza az ő igen nagy örömét, talán helyesebben: örömében és elragadtatásában kiharangozza az Isten igen nagy irgalmát.

Gyönyörűséges harangzúgás!

Tele alázattal és mégis öntudattal, prófétai ihlettel, túlsorduló örömmel, köszönettel, lélekkel, magával a Szentlélekkel.

Alázat: megtekintette szolgálója kicsinységét . . .

Öntudat: boldognak mondanak engem, míg egyetlen ember élni fog a földön . . .

Prófétai ihlet: a gőgöket, a büszkéket meg fogja alázni, a bűn uralmát összetöri a Fölséges Keze és felmagasztalja az alázatosakat, a kicsinyeket, a mindenkinél szerényebbeket.

Öröm: engem választott ki ezrek és ezrek közül, hogy hirdessem a Magasságbeli irgalmát nemzedékről-nemzedékre és ebbe belefáradnom nem lehet, hisz megemlékezett népéről az Úr.

Köszönet: magasztalja lelkem az Urat!

Mária lelkének legszentebb érzelmei kelnek versenyre a Magnificat hála- és örömdalában, hogy saját magáról a figyelmet elterelve az Isten dicsőségét hirdesse. Elméjének legtisztább gondolatai mintegy kegyelmi fényben tündöklő lírikumba egyesülnek a megfoghatatlan Isten szent neve és jósága körül, szavai minden korláton túlcsapó örömr hullámaiban viharzanak s egész lényének magasztos lelkesültségét ajka gyöngén tudja visszhangozni!

Magasztalja lelkem az Urat; lelkem, lényemnek legnemesebb és legszentebb része, mely az eredendő bűn makuláját nem ismerte, mely öröktől fogva az Isten kegyelmeinek kiválasztott edénye és pár hónappal előbb a Szentlélek erejével az isteni irgalom tárháza lett.

Elhíhetjük, hogy halandó ajakról még nem hangzott ily édes emberi szózat, szív még nem érzett oly elviselhetetlen örömet és szem még nem lángolt oly áhítatos forróságtól és emberi kéz nem fonódott oly átszellemült hittel össze, mint amikor a Sarlósboldogasszony énekelte himnikus elragadtatással a Magnificat háladalát. Szent Ambrus szerint csakis elragadtatásában énekelhette Mária a Magnificat dalát!

Milyen lehetett a Szent Szűz akkor?

Mint a hajnalcsillag a ködben, mint a fényes nap, úgy tündökölhett Ó az Isten templomában; mint illatozó rózsák a tavaszi napokban, mint vízfolyamnál a liliumok és mint jóillatú tömjén a nyári napokban, mint lobogó tűz és a tűzben égő tömjén . . . mint mindenféle drágakővel ékesített aranyedény, olyan lehetett ez az éneklő, daloló, Istent hordozó Boldogasszony, aki a legszentebb látogatására a dicsőség köntösét felvette és teljes díszbe öltözött. (Eccli. 50, 6—11.)

Sarlós Boldogasszonykor ki az, aki el tudná fojtani bámulatát ilyen csodálatosan és bámulatosan felékesített lélek szemléleténél? Hisz soha senkinek ilyen kitüntetés és ekkora felmagasztalás még osztályrészül nem jutott!

S ez a szent lélek erejének minden teljével dicséri az Urat. Hisz nyilvánvaló már az emberiség váltsága, Dávid házának felmagasztaltatása, legalázatosabb szolgálóleánya által a megtestesülés szent titka már megtörtént és egyre közelebb van az az áldott éjtszaka, amikor ennek a legtisztább Asszonynak méhéből kiszakad az, Akiért annyit

könyörögtek évezredek, aki után a föld epedve epedett.

Magnificat . . .

Már a IV. században bekerült a liturgiába.

Szent Benedek beleszótta az Egyház hivatalos esti imájába. S azóta szünet nélkül zeng az egész világon a Sarlósboldogasszony gyönyörű háladala.

RABKIVÁLTÓ SZŰZ MÁRIA

Címében ma már talán kevésbé ismert, de tartalmában és mélységesen szimbolikus értelmében annál megkapóbb címe és csendes ünnepe az áldott Boldogságos Szűznek. Maga az ünnep, amelyre minden esztendő szeptember havának 24. napján emlékezik az Egyház, abból az időből ered, amikor még általánosan szokásban volt a rabszolgaság.

A szentek élete és a hagyomány igazít el bennünket. Nolaszkói Szent Péternek adta volna kézzelfoghatóan tudomására a Szent Szűz azt az óhaját, hogy a mérhetetlen erkölcsi nyomorban és az emberi méltóság minden értékétől megfosztott, kínjában vergődő rabszolgák kiváltására alapítson rendet, szerzetet.

A Rend védője Ő maga lesz, a Boldogságos. 1218 augusztus 10-én meg is alakult a szerzet. A jámbor hívek buzgósága szokatlan mértékben támogatta a Fogolykiváltó Szűz Mária Társaságát. A hívő lélek azonnal, ösztönösen megérezte, hogy itt többről van szó, mint pusztá jámbor kezdeményezésről. Itt kockán forog halhatatlan lelkek értéke, sorsa, a járom terhének enyhítése és az emberiség.

A Rend évkönyvei csodálatos dolgokat beszélnek. A Fogolykiváltó Szűz Mária rendkívüli módon érezte pártfogó erejét, hisz a Rendet az ő édesanyai, szánakozó szívének inspirációja hívta életre. Érthető, hogy szeretetének és édesanyai szívjóságának minden melegével és erejével segítette

a róla nevezett Rend tagjait, azok munkáját és áldásos törekvéseit.

Ma már csak a naptárak fekete betűi őrzik emlékezetét a Fogolykiváltó Szűz Máriának . . .

Ahogy becsapódott Ádám és Éva mögött a paradicsom kapuja, azonnal az ördög rabságába, a bűn fogságába kerültünk kivétel nélkül mindannyian. Hogy értelmünk elhomályosodott, akaratunk rosszra hajló, sokat kell szenvednünk, végre meg is halnunk, mind a rabság eltörölhetetlen jegye rajtunk. Fogságunknak ezeket a Káin-stigmáit hordozni kénytelenek vagyunk!

Egy asszony adott bennünket rabságba. A testvérgyilkos Káin anyja. Engedetlenségével, büszkeségében, lázadó daccal. Áthúzta a teremtető Isten nagy terveit, megghiúsította remek elgondolását. A „minden élők anyja” ebben az Isten elleni harcban minden kétértelműséget kizáró, kompromisszum nélküli álláspontot foglalt el. A halált választotta és mindazt, ami eltéphetetlenül összetartozik. Összes utódainak szomorú rabságát írta a jövő falára. Azt hiszem, kétségbe esik, ha megláthatná tékozló lépésének a paradicsomi perspektívából feltáruló döbbenetes távlatait. Óriási fogolytábor képét mutatja az emberiség. Világrabság. Az ördög rabszolgasága.

Asszony által jött a romlásunk . . . mondja Pál apostol. Mondhatnók így is: Asszony által jött a rabságunk, Éva által a fogságunk.

Az első asszony csak tékozlott, pazarolt. Kegyelmet, szépséget, erőt. S a kiegyenlítetlen számlának mindnyájan adósai maradtunk.

Asszony által jött romlásunk, Asszony által jött üdvösségünk. Asszony útján jött rabságunk, Asszony útján jött szabadulásunk.

Éva — Mária . . .

A nagy tékozló és a Nagy Jóvátévő.

A nagy eladó és a Nagy Fogolykiváltó.

Máriának feltétlenül kellett annyi kiváltságot élveznie, mint Évának. Éva bűn nélkül, a malaszt

teljében teremtetett és volt is mindaddig, míg azt el nem veszíté. Annál inkább kellett Máriának, üdvösségünk és szabadulásunk második okának a megszentelő malaszt állapotában teremtetnie, mégpedig mint az első Éva, létének első pillanatától.

A bűn rabszolgaságából való kiszabadulás reményének lehetősége tehát Mária kezében volt. Szent Bonaventura szerint Isten Máriára azt a hivatalt ruházta, hogy az emberiségnek menedéke, oltalma és reménysége legyen. Vagyis a rabságból való menekülésünk kulcsa Isten akarata szerint: *Mária*. S a Szent hozzáteszi: Mária szeretete arra törekszik, hogy jóságát, közbenjárását mindenki érezhesse. Mivel pedig mindnyájan a bűn által az ördög rabságába kerültünk, a szabadulásunkat közvetve Máriának köszönhetjük, tehát Mária mindnyájunk Nagy Fogolykiváltója. Erre készíti Őt nagy méltósága, egyedülálló kiválósága, malasztal teljessége. Kempis szavai szerint az ördög rettegve fél az Ég Királynőjétől. Aki Mária nevét említi, az elől a gonoszlelkek úgy menekülnek, akár a szikrázó tűz elől. Érthető, hisz Mária rabkiváltó tisztsége az „ellenkezés” jegyében született.

A „rabkiváltó” cím tehát több, mint avult kifejezés, régi időkből ránkmaradt emlék vagy éppen szimbolum, üdvtörténetünk meggyőző arról, e díszítő jelző Máriának egy igen fontos tulajdonságára mutat. Azáltal, hogy Jézus Megváltónk, Mária *rabkiváltó* szerepe — szerzett hatalma, melynél fogva nemcsak joga, hanem egyik legkedvesebb foglalkozása a *fogolykiváltás*. Mi fontosabb az embernek más, mint az üdvösség? Az üdvözülés legelső feltétele: szabadulás a bűn rabságából. Ez elképzelhetetlen a Megváltó nélkül, a Megváltó pedig elképzelhetetlen Mária nélkül. Aki tehát — Szent Antonin szerint — Mária nélkül kér valamit Istentől, úgy jár, mint aki szárnyak nélkül akar repülni.

Szent Brigittának azt mondta Mária: Vala-

mennyi gonosz szellemet félelem és aggodás tölti el nevem hallatára.

Hozzátehetjük: épp Máriának rabkiváltó, fogly szabadtó tiszte miatt.

Azt mondhatjuk tehát, hogy nemcsak naptárak fekete betűi és egy ma már nem létező szerzetesrend évkönyvei őrzik a Fogolykiváltó Szűz Mária emlékeztétét, hanem őrt áll mellette az egész üdvösségtörténet és benne minden megváltott ember.

MÁRIA ANYASÁGA

Október 11.

Az Ő hónapjában, a késő, dércsípett őszirózsák havában csendes ünnepe a Szűzanyának. Pár éve, hogy elrendelte az Egyház, a liturgiában új hang, új miseszöveg a Missaléban, friss betét a papi imakönyvekben: jelzik az Egyház szándékát: Festum Maternitatis Beatae Mariae Virginis.

Nekünk nem lehet fontos, hogy szükséges volt-e ez az ünnep vagy sem; igényelte-e valaki, kérelmezték-e, csupán az számít, hogy az Anyaszentegyház így rendelkezett s ez a rendelkezés a legjobb.

Külön ünnepet szenteltünk Máriának azért, hogy a legnagyobb kegyelem jutott neki osztályrészül, amikor ég és föld álmélkodására az Isten Anyjává lett. Ne felejtsük el, hogy az istenanyai méltóság miatt van a szeplőtelen fogantatás. Az istenanyaság ünnepe az asszonyok között a legáldottabbnak szól. A maternitas a karácsonyi éjjel és a gyümölcsoltó között a kettőt együvé kapcsoló, összekötő híd. Az istenanyai kiválóság az angyali köszöntés ünnepélyes ismétlése, a soha meg nem unható refrénnel: Üdvözlégy, malasztal teljes. Az istenanyai méltóságért vagy teljes a kegyelemmel. Még a mennyei szent karokat se illetheti e meg-

szólítás, mert ők csak részt nyertek Isten kegyelméből; Máriát azonban minden kegyelemmel megáldotta Isten. Előre kiválasztott edény, az istenanyaságnak szentséges szent foglalata. Ő maga! A tartalom miatt van a keret. A legszentebb tartalmat csak igen szentséges szent foglalatba tehetjük, tehát Máriának, Istent kivéve, mindennél szentebbnek kellett lennie. Évát vagy az angyalokat Isten szeplőtelenül tiszta szentségben teremtette, nem tagadhatta meg ezt attól, akit éppen az istenanyai méltóságban mindenek fölé emelt és a szentségnek oly fokával ruházta fel, aminőt még föld teremtményben nem láthatott s aki előtt még az angyalok legfőbbje: Gábor is csodálattal, megrendülve áll meg.

Máriát az emberiség megváltása érdekében kellett Istennek megóvnia minden bűntől, tehát azért, hogy minden tekintetben méltó legyen a Megváltó anyjává lenni. Mária anyasága által történt az Istennek emberré levése és így a megváltás isteni munkája. A szentatyák egyértelműen állítják, hogy az Ursten sokféleképpen megbocsáthatta volna az engedetlen összülők bűnét, igenis nem volt okvetlenül szükséges, hogy az Ige, a második isteni személy felvegye az emberi természetet, de Isten végtelen bölcsesége úgy választotta meg a megváltásnak módját, hogy az nagyjában megfeleljen a bűnbeesés módjának.

Két asszony játssza a legfőbb szerepet: a minden élők anyja és az Élet Anyja.

Az első asszonyt az ördög megcsalhatta és vele együtt sikerült megrontania összes ivadékait is, de a második Asszonyt, akit már az édenben hatalmas és diadalmas ellenségévé tette az Úr a sátánnak — soha nem tudja bűnnel leigázni. Az istenanyaságban látnia kellett „az ő ellenségének”, hogy a második Éva, a megígért Asszony még az eredeti bűnnel se volt bemocskolható és azzal, hogy Isten Fiát méhébe fogadhatta, emberi, szeplőtelen

testet is adott neki — a paradicsomi ősellenséget a porig alázza.

Mária anyává lett, hogy ivadéka végkép megtörje az ördög hatalmát. Mária ezt a diadalt anyasága révén, méhének áldott gyümölcse, szent Fia erejével tehette meg. Valóságban tehát nem Mária, hanem Jézus, az ő ivadéka által tiporta szét a kígyó fejét és roppantotta össze az ősellenség hatalmát, erejét. Már az ősevangélium tehát kifejezetten az Ő anyaságát jövendöli meg, a csábító ördög legyőzésével Isten, Mária anyasága révén a Szabadítót ígéri meg az emberiségnek.

Az Asszony által győzött az ördög. Asszony által fog megaláztatni. Az ellenkezést, amelyet megígért az Asszonynak Isten, a fogantatással kezdte meg Mária és az anyasággal juttatta diadalra. A sátán hozta világra a bűnt, de akit Mária anyaságával hozott a világra, eltörölte a föld színéről a bűnt. Az ellenkezés a bűnnel szemben — Krisztusban és Máriában egy természetű, hisz a személyes egyesülés az Isten Fia meg a Szűz Fia között, Szent Ágoston szerint a kegyelemből származott.

Maga a Szentírás kb. tizenkét helyen nevezi a Boldogságos Szűzet Krisztus Anyjának. De ugyanilyen világossággal tanítják e lapok Jézus valóságos Istenségét, tehát az evangélium lapjain sokszorosan meg van örökítve Mária istenanyai méltósága.

Az efézusi zsinat 431-ben így döntött: „Aki nem vallja, hogy valósággal Isten az Immanuel, Krisztus és azért Istenanya a Szent Szűz... ki van közösítve.” Ugyanezt az igazságot későbbben még két más egyetemes zsinat is újból, ünnepélyesen hangoztatta. (451; 553.) Szentegyházunk pedig mindenkor csorbitatlanul hitte és vallotta. Szent János apostol tanítványa, Szent Ignác, Antiochia püspöke így ír: „A mi Istenünk, Jézus, Máriától született.”

Már jóval az efézusi zsinat előtt, kb. 250 körül használatos kifejezés az egyházi nyelvhasználatban Isten Anyja, Istennek szülője. (Origenes.) Mégis csak

az efezusi szent zsinaton nyilatkozott erről a hivatalos Egyház minden téves vélekedés és hamis tanítás megtörésére. Az október 11-i csendes ünnep pedig az efezusi zsinat emlékére van rendelve.

„Ha valaki nem hiszi, hogy Mária Istennek Anyja, az istentelen.” (Nazianzi Szent Gergely.)

MATER DOLOROSA

Bíborpiros szép rózsza nyílik a Golgotán. Ott áll a fájdalmas Szűz, mint egy liliumszál. Nézi, hogy szent Fia szenved a keresztfán . . .

Értelmében oly megrendítő, mindeneket felülmúló szépségében annyira megkapó, Jézus szenvedésének ránkmaradt legdrágább kincse: a Mater Dolorosa. Egész nagybőjtben, főként fájdalmas pénteken vagy szeptember harmadik vasárnapján próbáljuk megidézni magunkban ennek a szépséges Szenvedőnek lélekindító benyomásait, borongó hangulatának mennyei líráját, életmozzanatának egy-egy belénkmarkoló nagy pillanatát, — hogy megóvjuk az elhalványodás veszedelmétől. Ha a fájdalmas Anyáról írunk vagy beszélünk: szívünk összeszorul a bánatban és a szeretetben. Együtt bánkódunk és ugyanakkor forrón szeretünk!

A passió mérhetetlen jelentőségének soha nem látott fonséges példája a Mater Dolorosa.

Bűntelenségében hasonlíthatatlan Szépség! Haragszom azokra, akik Máriát teljesen összetörtnek, porig alázottnak mutatják a kereszttúton és a Kálvárián. Az áldozatos halál megrázó küzdelmének összegyötört, de nem összetört Asszonya Ő. Mária fájdalma mérhetetlen, de áldozatos szeretete még nagyobb. A nagypénteki megrendültségnek földig sujtó fájdalmát ennek az áldozatos szeretetnek csodálatos melege egyensúlyozza és ez teszi Máriát fájdalmában is oly széppé. Szépen szenvedni csak *nagy* lelkek tudnak. Mária mindenek között

a legnagyobb volt, legszebben szenvedni hát csak egyedül ő tudott. Szépségéből következik, hogy szelíd Galamb formán zokog édes Fián, Hogy kereszt oltárán látja végső órán.

A szenvedők világprocessziójának tündöklő triumphusában Mária az első helyet foglalja el. Ez határozottan Isten akarata.

A fájdalom a boldogságnak egyik szerves eleme; Mária nem lenne annyira boldogságos, ha nem lenne oly fájdalmas is egyben! Fájdalmak között néz fel a szent keresztfára. Látja, hogy ott haldoklik szerelmes szent Fia, Kínok tengerében elhagyatottan áll . . . Milyen árva lenne Mária nélkül a Kálvária, milyen hideg Jézus keresztfája. Ki tudná megmondani, hogy minő erő, vigasz, öröm és boldogság, hogy a kereszt tövéénél ott sír Mária! Odasimul a kereszthez, átöleli, csókolja, Bágyadt sérelmétől mártírok asszonya, Oh jaj, ha látnátok, Hívek megszánátok, Szűz Szent Anyákat. Minő drámaiság, heroizmus, lendület, pátosz és szentség virágzik ebben a mondhatatlan nagy fájdalomban. A fájdalomskála csodálatos fűgáit játssza! Mária a kereszt tövében olyan képet mutat, mintha az isteni kegyelemnek egy szélrohama futna rajta végig, belekarol a földbe süllyesztett Életfába és engedi, hogy gondolatai, vágyai, érzelmei mind belesodródjanak ebbe a hullámvásba, hisz tudja, hogy most a legnagyobbra nő Isten szemében. Évezredek szenvedői számára mintázza most legremekebbre az Isten Keze. Mária Jézus kereszttje tövében is a merőleges vonalú élet hősi alakítója: szenvedésben is felfelé mutat. Ezért nem törhetett össze. Töretlen szépség! Ez márkázza mérhetetlen fájdalmát. A szenvedésben kapja meg Mária az isteni imprimáturt: Jézus minden megváltott gyermekének Anyja legyél! Karizmatikus ragyogásban tündöklök Mária a Golgotán; átjárja hivatástudata, megbízatása félelmetes lesz: örök-szép Példának kell lennie. Mária óriási élmény

Krisztus keresztje mellett. Kiválasztottságának mértéke oly súlyos, mint maga a megváltás és oly magas, mint a megváltás keresztfája.

A Mater Dolorosa az Isten legremekebb praeparátuma. A simeoni jóslat, az Egyiptomba való futás, Jézus elvesztése mind a Golgota felé mutat. Isten a leggondosabb munkával készítette elő a Mater Dolorosa örökké klasszikus vonásait. Mik ezek? A gyengédség, a lila bánatosság, a zokogó gyötrődés, az áldozatos szeretet, az alázatos türelem, a csendes megnyugvás. Ha ezek közül csak egyetlenegy eddig potenciális értékű lett volna, most a keresztnél elevenítő aktualitást nyerne. Rettenetes fájdalomok szent Szívét szaggatták, Midőn a keresztfáról levették szent Fiát. Szűz ölébe vette sebeit csókolván . . . Szent Jeromos szerint, ahány seb volt Jézus szent testén, annyi seb vérzett Mária Szívén. Mária a fájdalomban mutatja a legnagyobb sorsközösséget Jézussal. Anyaságának ez a legnagyobb próbája. Felkiált nagy jajszóval: Mennyei angyalok, Fiam kínos halálán ti is zokogjatok, Megsebzett szívére kínok tengere száll . . .

A nagypéntek gyötrelmeit s mindazt a sok kínt, amibe került Jézusnak a kereszthalála, meg sem tudnók érteni Mária fájdalmainak átérzése nélkül. Ennek alátámasztására siet a jámbor szenthagyomány. Amikor Jézus a keresztet cipelte fel a Golgotára, a Mater Dolorosa egy kapu köoszlopánál állott, csendesen félrehúzódva nézte a szomorú menetet. Jézust szidalmazták, ütlegették, mert Isten ráhelyezte minden gonoszságunkat . . . (Iz.) Szent János apostol is ott állt Mária mellett, hisz a Szentírás szerint együtt álltak a kereszt mellett is. Amint a menet elvonult, a zaj és lárma elült, Mária a fájdalomtól térdre esett. A kapu mellett levő követ, amelyre Mária leroskadt, az első keresztények templomba vitték, ahol nagy tisztelettel őrizték. A követ, amelyet a Szent Szűz érintett, lágy mélyedések maradtak. Vagyis, még a

kő is ellágyult a kimondhatatlan nagy fájdalom láttára! . . .

A Fájdalmas Anya szervesen hozzátartozik a Fájdalmak Férfiához, Mária fájdalma — Jézus szenvedésének vigasztalása. Ennek a fájdalomnak legmélyebb forrása az együttlészenvedés Jézussal. Mária szenvedése nem öncélú, hanem közérdek. Nemde ezeket kellett elszenvednie Máriának? . . . Máriának elsőnek kellett követnie Jézust úgy, ahogyan Ő kívánta tőlünk — kereszttel a vállon. Mártírok Asszonya. Valami különös és sokat jelentő rendelkezése Istennek az a körülmény, hogy a legnagyobb fájdalmak közepette lett Anyánkká; mint mindnyájunk édesanyjának arcképét a Mater Dolorosát vettük. Ime a ti Anyátok! . . . Oh jaj, ha látnátok, hívek megszánátok Szűz Szent Anyátokat.

A RÓZSAFUZÉR

Elnézem az asszonyok kezére csavarva, ott csörög a barátok oldalán, meghúzódik a férfiszemek mélyén, rátekeredik a koldus kérő jobbára, ott van a koporsóban a csontos és jéghidek ujjak között. Az egyetlen, ami végigkísér bennünket az életen; odadugják a keresztelői párnára és eljő velünk a sírúreg sötétjébe . . .

Három különböző kerületben, háromszor ötven ízben köszöntjük szemecskéivel mint rózsákkal az Isten szépséges édesanyját, akinek tisztelete így forr össze és olvad eggyé a legszorosabban és bensőségebben Jézus imádásával. Egyetlen rózsafüzér felmutatása rendre összedönt minden ellenvetést Mária-tiszteletünkkel szemben, hisz az édesanyánk minden öröme, fájdalma és dicsősége Fiáról hárul rá.

Együtt örvendezünk a Szűzanyával és szent Fiával, mert örömeik közösek és együtt emlékezünk Jézusról és Máriáról, hisz életük elválasztha-

tatlan; együtt dicsérjük a Szülőt és a Szülöttjét, mert dicséretük forrása azonos és együtt bánkó-dunk velük, mert fájdalmaik ugyanazok.

Örvendezünk, hogy Mária áldott méhének áldott gyümölcse a Szentlélektől fogantatott s így az emberiség legszebb hajtása a legszentebb isteni ojtógallyal beoltatott; örvendezünk, hogy Mária Istenünket méhében hordozta s így az a kis judeai út még ma is egy szent látogatásnak emlékét őrzi; örvendezünk, hogy Betlehem áldott éjszakáján kivirágzott Jesse ága s Jézus a virága; boldogok vagyunk, hogy a 12 éves Jézus eltűnt édesanyja szeme elől csak azért, hogy az édesanyjai szeretet újra feltalálja ott, ahol az ő igazi otthona.

Alig tisztelhetjük és magasztalhatjuk jobban Mária édesanyai szívét, mintha ötven angyali köszöntéssel emlékeztetjük azokra a kimondhatatlan fájdalmakra, amelyek át- meg átjárták szívét, amikor végigszenvedte Fiával a véres verejtékezés, a megostorozás és tövissel koronázás irtózatos gyötrelmeit s ismét csak ő volt az, aki végigkíséri Jézust a keresztcipelés kálváriás útján és csak akkor lesz igazán édesanyánk, amikor hangtalanul és össze nem roskadva áll a kereszt alatt, mint fájdalmas Anya.

S van-e nagyobb dicsősége Máriának, mintha azt emlegetjük, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus halottaiból feltámadva első megjelenésének dicsőségében édesanyját részesítette és ez a megdicsőült Jézus ugyanazzal az emberi testtel ment mennybe, melyet Tőle nyert? S az ő megváltói közreműködése nélkül még a Szentlélek se jött volna el, melyet ő és az apostolok imádkozva vettek az első pünkösdi napon. Lehetséges-e, emberi ésszel elgondolható-e a dicsőséget feljebb fokozni, mintha imádságos ajakkal tízszer és tízszer azt sutto-gjuk, hogy: áldott vagy Te Mária és áldott a te méhé-nek gyümölcse, Jézus, Aki téged a mennybe fel-vett és ott megkoronázott?

A rózsafüzér az örömek, fájdalomnak és megdicsőülésnek harmonikus összekeveredése, egygyefonódása, a titkok világában mozgó természetfeletti életszemléletnek reális megjelenítése. A rozárium a hit világára mutat és mégis oly tapintható tényekkel dolgozik, benne minden olyan isteni és mégis annyira érzékeinkhez alkalmazkodó emberi, eseményei olyan régiek és a morzsolás közben mégis oly újszerűen frissek. Mintha mellettünk, körülöttünk, szinte bennünk történnének a csodálatos valóságok, átlátszó egyszerűséggel és meghitt közvetlenséggel. Én lezárt szemmel szeretem imádkozni a rózsafüzért és a lehúzott függöny mögött csodálatos világ tárul elém: Betlehem a Gyermekkel, Édesanyjával és az angyalokkal, a Golgota, a keserves magárahagyatottságban a Mater Dolorosával, a Vigasztaló eljövetele a cönákulumban az imádkozó tanítványokkal és az apostolok Királynőjével... mind-mind olyan meleg és olyan emberi, olyan páratlanul meleg emberi valósággá lesz a rózsafüzér szemeiben, Jézus és Mária élettörténetében. Kezdődik ez a történet az angyali küldetéssel, folytatódik a fájdalmas kínok sorozatával és zárul a megnyílt dicsőséges éggel. S a háromszínű kerület 150 Udvozlégye mögött szokatlan mennyei és földi távlatok kapcsolódnak össze. A 15 titok megragad tarka tájaival és elkápráztat sokféleségével, angyali események keverednek földiekkel, isteniek emberiekkel, nagy örömek keserű fájdalommal és diadalmas dicsőséggel.

A rózsafüzérben megvan egész hitrendszerünk, benne rejlik a teljes és gyönyörűen felépített dogmatikánk s mindez a mariológia síkjában. Átfogja emberi életünknek esztendőkre szabdalt részeit: advent első vasárnapjától nagybőjtig imádkozhatjuk az örvendetest, a nagybőjt lilaságában egészen húsvét fehér reggeléig suttozhatjuk részvétel szívvvel a fájdalmast, húsvéttól Szentháromságig a dicsőségest, míg innét kezdve adventig

felváltva imádkozhatjuk vasárnapon, hétfőn és csütörtökön a dicsőségest, kedden és pénteken a fájdalmost, szerdán és szombaton az örömdetést.

Nincs imádság, amely ennyire alkalmazkodnék emberi életünk szakaszaihoz Jézus imádásának és Mária tiszteletének szigorú szemmeltartásával.

Október hónap szent Egyházunk szándéka szerint egészen különös áhítattal és szeretettel Máriának, a szentolvasó Királynőjének van szentelve.

Mutassuk meg, hogy a rózsafüzér Asszonya Anyánk s mi az ő fiai vagyunk!

MINDENSZENTEK KIRÁLYNŐJE

Hallgattam már külföldi dómok büszke boltívei alatt, élveztem búcsújáró körmenetek áhítatos hangulatában, suttogtam haldoklók ágya mellett, minden vasárnap énekelem kis falusi templom egyszerűségében: a Loretói-litániát.

Feldolgozták már sokan és sokszor; ízekre bontották a teológusok, gyöngysorba fűzték és magyarázták invocatioit a misztikusok és nekem mindig újszerűt mond, mindig friss, mindig szebben hangzik.

Csakugyan úgy van, hogy az Isten szépséges Édesanyjának lábai elé hintünk pazar kézzel mindent, de mindent . . . Az Egyház a szentatyáktól ellesett legszebb jelzőket teszi a tiszteletcímek elé, a Szentírás legszebb képeit válogatja össze, a századok, a nagy természet legmegkapóbb hasonlatait kéri kölcsön és végén valami kifejezhetetlen fájdalom szorítja szívünket, sírni szeretnők: Anyánk, Mária, üres a kezünk, mindent eléd tettünk, nincs több mondanivalónk, hisz minél tovább fokoznánk, annál jobban érezzük, hogy szépséged leírhatatlan, nagyságod elmondhatatlan, hatalmad és szentséged

megközelíthetetlen, hisz az istenanyaság magasbanyúló tornya vagy!

Igazi értéked és mivoltod szerint csak az Isten dicsérhet kellőképen, mert csak Ő ismer Téged egészen. Az Isten véleményét pedig ismerjük, imádásos ajakkal naponként többször is suttojuk, a mi homályos emberi ismereteink tehát az Isten véleményéhez igazodnak és gyarló szavaink, ha rólad szólnak, csak az Isten dicséretét mímelik és utánozzák.

A föld legszebb poézise csak dadogás az isteni művészet e mesterművének magasztalására. Minden felsőfokú tiszteletcím csak halvány és vérszegény jelkép annak köszöntésére, akit maga az Isten az angyali követséggel tisztelt meg. A hasonlatok csak félve sántikálnak és a díszítő jelzők roppant erőtlennek, hogy fogalmat alkossunk magunknak arról, kinél szebbet nem hordozott a föld.

Titkos értelmű rózsa, Tiszteletes edény, Aranyból épült ház . . . Mintha valami azt súgná: feljebb, nem elég, feljebb! Nem elég a föld minden szépsége és cizellált hasonlata, szavaink az eget verdesik, kitarul a menny: Angyalok Királynője . . . Nemcsak az angyaloké: Pátriárkáké, Prófétáké, az ószövetség pápáié; tovább: az újszövetség nagyjaié: Apostolok Királynője, Vértanúk, Szűzek, Hitvallók, még lehetne szélesíteni a skálát — ne tovább, mintegy koronát tesszük rá: Mindenszentek Királynője! Mintha megnyugodnánk, tovább már nem mehetünk, mert már csak az Isten következik.

Az Egyház örömeiben így énekel: felmagasztaltatott Istennek szent Szülője, hatalomra és dicsőségre mennyek országában.

Uralkodik a pátriárkákon, akiknél hívebb volt, a prófétákon, kiknél bölcsebb és Isten titkainak nagyobb sáfára volt, uralkodik az apostolokon, akiknél buzgóbb volt, hitvallókon, akiknél állhatatosabb volt, a szűzekben, akiknél szebb, csodálatosan tisztább volt, a vértanúkon, kiknél mérhetetlenül erősebb volt.

Ha Jézus mindenszentek gyönyörűsége és koronája, akkor Mária égnék, földnek Nagyasszonya, mindenszentek királynője.

Mindenszentek elseje a kiválasztottságban, mindenszentek csodája a kegyelemben, mindenszentek királynője a méltóságban.

Minden szent az emberiség oromzata, Ádám fajtájának kivirágzása, emberiségünk igazi nagyságai. Istenhez való közelségük teszi őket nagygyá, nevüket csodálatossá, emlékezetüket minden időkre halhatatlanná.

Minden szent csak részesedik, participál a kegyelemből. Mária a kegyelemmel csordultig, színtől teljes. Minden szentet bizonyos megszentelt jóindulattal és tapintattal kell kezelnünk, mert gyarló emberek voltak és az Istentől való elszakítottágnak sötét bélyegével jelentek meg közöttünk; Máriánál nem kell jóindulat, nincs szükség finom, tapintatos kendőzésre: egészen tiszta és szeplőtelen, rangban és méltóságban tehát minden szent között az első.

Minden szent nagy. Nagy a kegyelem a benne lakozó Isten miatt, természetfölötti élet lelke miatt. Máriánál nagyobb egy se lehet, hisz a szentek csak közvetve kapták a kegyelmet Istentől — Mária útján.

Mária, mindenszentek királynője. Nagyobbat alig mondhatunk Rólad!

HALOTTAKNAK MEGSZABADÍTÓJA ...

Máriát nevezi így az első, ránk maradt magyar nyelvű eredeti himnusz. Sok címe között a Szent Szűznek igen közismert volt így szólítani Őt: már a legrégibb kortól kezdve tisztelték vele az Isten Anyját, mint kiváltságos módon üdvösségünk közvetítőjét és zálogát.

Mária által jött az Üdvözítő, következésképpen Mária útján lesz az üdvösségünk. Márián keresztül kapunk minden kegyelmet, Mária közvetítésével nyerjük a legfőbb kegyelmet is: az örök üdvösséget. Mária a mennyország ajtaja, így örök boldogságunk záloga és előkészítő oka.

Szent hitünk mindennapi és komoly átélése annyi vonzó és meleg szépséget talál a Szent Szűz tiszteletének szorgalmazásában, ahány okot, hogy azt hatékonyan és találóan gyakorolja is. Földi életünk Mária-tisztelete egészében véve szüntelenül természetfölötti világra utal és mutat s e tiszteletnek két összetevője van: földi és égi. Máriához vonzódó, őszintén ragaszkodó gyermeki tiszteletünknek legtömörebb földi kifejezése: holtunk után Szent Fiadat, mutasd meg boldogságodat. Ime, ez a célja, foglalata, summája a Boldogságos Szűz iránt mutatott hűséges, odaadó, kegyeletes és fiúi viselkedésünknek. Anyai szeretetében bízva óhajtjuk látni a boldogságot, oltalmában remélve várjuk a szabadulást és a bejutást az örök hajlékokba. Mintha azt mondaná a gyarló emberi hang: Anyánk, ki szent az Isten előtt? Te szent vagy! Ki állhat meg rettegés nélkül trónjánál? Te megállhatsz! Tudjuk, hogy semmi tisztátalan, bűnös nem léphet a végtelen Szentség közelébe, hát tőled várja a gyarló lélek az Isten túlvilági börtönéből a szabadulást, tőled, halottak megszabadítója.

Éppen ezért a túlvilági vonatkozásért nem sekélyesedhetik el soha a katolikus Mária-tisztelet üres és lényegtelen formalizmussá, nem akadhat fenn soha mulandó és földi külsőségeken, hanem mindig transcendentális jelleggel és tartalommal mutat a legfőbb Jó elérésére, az üdvösség tárgyának birtoklására, a végtelen Boldogság színelátására. A földi hangra parallel égi echó: Aki megtalál engem, életet talál és üdvösséget merít az Úrból. (Péld. 8, 35.) Ebben határozódik a földi Mária-tisztelet égi jutalma: üdvösséget meríteni annak kezével, aki elhozta nekünk az üdvösséget.

A földi és égi összetevő közös eredője: Máriánál az út és igazság minden kegyelme, Máriánál az élet és erény minden reménysége. (Sir. 24, 25.)

*

Pannonhalmán a bencések temetkezőhelye az ú. n. Boldogasszony-kápolna kriptája. A „Bencések Gyönyörűségé”-nek ölében pihennek Szent Benedek halott fiai. A kis kápolna belsejében három oltár áll. A jobb mező oltárképe a szent rendalapítónak, a nyugati szerzetesek pátriárkájának és ősatyjának istenes szép halálát ábrázolja. A főoltár a Boldogságos Szűz Máriának dicsőséges mennybevitelét, míg a kápolna bal felének oltárképe Jézus Krisztus diadalmas feltámadását mutatja.

A három kép összefüggése szimbolikus magyarázata: Az Istenben elhunyt halottak a Boldogságos Szűz Mária által várják a boldog feltámadást.

Mária megdicsőülése feltámadásunk kezessége; Mária mennybevitele szabadulásunk reménysége.

*

A ma embere sokszor gyermekeket megszegyenítő könnyelműséggel, hihetetlen közömbösséggel és felületes egykedvűséggel gondolkodik a halál utáni dolgokról. Pedig a legtöbb a lelke mélyén hisz és mégis megtörténhetik, hogy olykor gonosz hitetleneket is felülmúlni akaró hányavetiséggel nyilatkozik az éppen aktuális szent dolgokról, a pokol vagy tisztítótűz szenvedéseiről.

Az emberiség kalendáriumának feljegyzése szerint tíz év híján hét évszázada lesz annak, hogy a Boldogságos Szűz Mária megjelent Stock Szent Simonnak, átadott neki egy posztódarabot, egy félarasnyi ruhácskát, az ú. n. skapulárét e szavakkal: „Aki e ruhával felékesítve hal meg, nem gyötördik majd a pokoli lángokban, mert ez az üdvösség jele, a veszélyben oltalom és az örök szövetség záloga.”

Igy őrizte meg számunkra a jámbor hagyo-

mány. XIV. Benedek pápa: „Stock Szent Simon látomása valóban megtörtént s mi azt hisszük, hogy az egész világ ilyennek elfogadhatja.”

Hány őszinte, hitből élő, Egyházának engedelmeskedő, igazi Mária-tisztelő fogadja a skapulárében az égi Édesanyjának földi gyermekei iránt érzett nagy szeretetének látható jelét és kedves biztosítékát látja annak, hogy az Isten édesanyja így is, hathatós közbenjárásával és szinte mindenható hatalmának erejénél fogva — a halottaknak megszabadítója lesz.

Láttam már a fővárosi országos skapuláré-körmenetet, vidéki városit és falusit. Mindig meghatott a skapuláré-ének: Ékesítve szent ruházatával, mint erős védelme pajzsával, lelkeinket szörnyű kárhozatnak lángja már nem égeti . . . Jó ilyenekre gondolni novemberben.

.

A világ egyik legszebb temetője lehet a chyrowi katonatemető. Szép, rendezett sorokban, virágos hantok alatt tízezer magyar katona nyugszik ott — a boldog feltámadás reményében. Az alacsony, disztelen és sok jeltelen fejfa körül messzire magaslik a Boldogságos Istenanya szobra. Szép jelkép: Mária anyai oltalmának árnyékában, üdvösségünk zálogának és előkészítő okának lábainál pihennek a halottak . . .

Kis falum temetőjében a törvény parancsolta ház falába egy Mária-szobrot tetettem. Amint az ember belép a halottak birodalmába, Máriára esik tekintete: a temető nem olyan hideg, zord és barátságtalan, hisz ott van az Isten édesanyja, a halottak megszabadítója.

És egy hívem se megy el ebbe a birodalomba rózsafüzér és skapuláré nélkül . . .

PATRONA HUNGARIAE

Október 8-án ünnepeljük in choro.

Mária sokféle, legtöbbször nemzetközi címe között most mint a magyarok Nagyasszonya, hazánk Patronája, nemzetünk Oltalmazója, tehát egészen különösen magyar és nemzeti vonatkozásban mutatkozik be előttünk. Nemcsak vallásos, de merő történelmi beállításban is közismert és általánosan elfogadott tétel, hogy hazánk és népünk a Nagyasszony pártfogása nélkül feltétlenül elpusztult volna. Ez az ünnepi megemlékezés ihletője, tárgya és célja.

A kereszténység a Boldogságos Szűz Máriát, Jézus Krisztus Édesanyját, a legrégebb időktől fogva mint királynőt, elsősorban a mennynek Királynő Asszonyát tisztelte. A magyar nép azóta, hogy a keresztény népcsaládnak és vele a nyugati nagy kultúrközösségnek jogos tagja lett, azonnal alkalmazkodott a megszentelt szokáshoz és a *Nagyasszony* elnevezésben, amellyel saját nyelvén a királynét és a főrangú hölgyeket tisztelte meg, a nemzet hagyományos, romlatlan, ősi elgondolása jelentkezik még ma is. Nagyasszony, aki királynői jogokat gyakorol, Szószóló, Oltalmazó és Védőasszony, tehát Patrona.

Amióta a nemzet első királya és apostola az Isten Anyjának oltalmára bízta országát és koronáját, Mária lett Magyarország királyi Úrnője.

Temesvári Pelbárt írja, hogy a szent király sűrű könnyhullatás és buzgó imádság közepette, az ország nagyjainak jelenlétében e szavakkal ajánlotta fel népét Máriának: „Egek Királynő Asszonya, aki által a világ Üdvözítőt nyert, oltalmadba ajánlom az Anyaszentegyházat és az egyházi rendeket, az országot a zászlósokkal és népekkel együtt, hogy érettük esedezzel Isten előtt, akiktől én most búcsút vévén, saját lelkemet is kezeidbe ajánlom.” 900 esztendő távlatából megállapíthatjuk, hogy Szent

István választása és elhatározása a legszerencsésebb volt. Nem bízott bennünket a hatalmas és szomszédos német császárra vagy Anglia uralkodójára, akivel pedig közeli rokonságban volt, nem bízott bennünket még Krisztus helytartójára, a római pápára sem, hanem közvetlenül a Boldogságos Szűz Máriára mint az egek Királynő Asszonyára. „Magát országával együtt fogadalomnak és felajánlásnak általa szünetlen könyörgésekkel Isten örökké Szűz Anyjának, Máriának oltalma alá helyezte, kinek tisztelete és dicsősége oly híres a magyaroknál . . .” (Nagyobb legenda 11. fejezet.) István király testamentumával indul el hódító útjára a Mária-tisztelet történelmünkben. Szent István Máriának köszöni győzelmeit, Máriának szenteli legszebb templomait, Mária nevét és képét festi zászlaira, Mária templomában koronázzák, Mária templomába temetkezik. Példáján indulva életet kezd népünknel a Mária-tisztelet mint sajátságosan nemzeti, mondjuk nacionalista vonás.

A szenvedélyes, nekiszilajodott, sűrűvérű magyarságnak mennyi szelídséget, jóságot, finomságot adhatott ez a Mária-tisztelet! Nem érzélgősség „a kemény szittya koponyáknál az égi hölgy tisztelete”, hanem élet és eleven, ható valóság, amelyet a friss kereszténység hozott számukra és a Nagyasszony lovagias tisztelete, édes illata és bája rokonszenvesse és barátságossá tette előttük a keresztnek komor szellemét. S a közfelfogásnak mily hű kifejezője lesz a Nagyasszony ábrázolási módja: Máriát mint Királynőt, Szent István trónjára ültetik, homlokára Szent István koronáját teszik, vállára Szent István palástját terítik, kezébe az ország almáját és jogarát illesztik, lába elé az ország címerét fektetik. Ime, a Patrona Hungariae! S a költők kifejezik a nemzet egységes érzelmét: a Szent Szűz nemcsak a mennyországban, hanem Magyarországon is uralkodik. „Mária . . . Asszonyoknak nagy tiszta tükre, Férfiaknak bajvívó fegyvere, Királyoknak oktató

mestere, Magyarországnak választott vezére." (Peer-codex.) A Mária-énekek lesznek a magyar költészetnek legjobb darabjai. A magyarok Nagyasszonyát, az Isten szépséges édesanyját nevezik: „szép virágnak”, a „szűzek gyöngyének”, a mennyei udvar „nagy szép fényességének”, a „szeretet rózsájának”, a „tisztaság liliomának”, az „alázatosság violájának”. Az első, eredeti magyar himnusz úgy ünnepli az „angyalok nagyságos asszonyát”, mint „halottaknak megszabadítóját, királyoknak jó tolmácsadóját, Magyaroknak megoltalmazóját”. Sőt egy 1317-ből ránkmaradt freskó szerint a Nagyasszony koronázza királlyá Károly Róbertet, tehát világos kijelentése az általános közhitnek, hogy királyaink Magyarország Patronájának köszönhetik királyi hatalmukat.

Nincs szakadás, nincs hézag és kihagyás ebben a hagyományos, magyar Mária-tiszteletben, csak versengés, nemes buzgóság, leleményesség. Királyok járnak elől jó példával, főurak, karok és rendek követik őket egészen a legutolsó páriáig.

A legrégibb lobogóink felirata: Patrona Hungariae, ora pro nobis; a csillogó kardokat és a villogó pallosokat Mária-monogrammal díszítik; Mária-képe biztosítja a magyar pénz vásárló erejét; Mária tiszteletét hirdetik a tornyok sok mázsás harangjai; a Nagyasszony nevére esküsznek a törvény és oltár előtt; a Boldogasszony tündöklük a pecséteken, címereken, pajzsokon, fokosokon; Mária nevével hitelesítik az okmányokat; Mária oltárára teszik a hősök a sarkantyúkat, kardokat, győzelmes fegyvereket. Legnagyobb nemzeti királyunk győzelmes kardján e szavak olvashatók: Szűz Mária, könyörögj Mátyás királyért, a pajzsán pedig: Szent-séges Szűz Mária, esedezzel Mátyás királyért. Minden magyar ember szívéből beszélhetett I. Lipót 1693-ban, amikor a bécsi Szent István-templomban ilyen ünnepélyes fogadást és hitvallást tett: „Örök mindenható Isten! Én Lipót, a te alázatos szolgád, isteni fölséged előtt földre borulva hálákat adok,

hogy Magyarországot, melyet hajdan Szent István, dicsőült elődöm, a Te csodálatos Anyádnak aján-dékozott és a törökök dühe az ő tiszteletétől majd egészen elvont, nekem irgalmasan visszaadtad . . . Én ugyanazt az ég és föld királynőjének, a Magyar-
rok Nagyasszonyának újra visszaajándékozom, fel-
áldozom, lekötöm s egészen az ő gondviselésébe ajánlom.”

Márványba kívánczó szavak, királyi hitval-lás! Egy hálás, Mária-tisztelő nemzet szólt Lipót által. Nincs fogyatkozás, csökkenés, lanyhulás, Szent Istvántól kezdve egyenes, töretlen vonal vezet nap-jainkig.

Sokat írtak, beszéltek erről a kérdésről, de még mindig nem sikerült elmondanunk, mit köszön-het nemzetünk Máriának, az egek Királynő Asszo-nyának, a Patronának. Mária! Tudod, hogy ránk szállott, szívünkbe oltatott tiszteleted. Azért fönn is marad, soha ki nem szakad igaz magyar szívből szereteted.

NAPFÉNYES ALKONYAT

A boldog lét nem volna az, ha nem ismernők a fájdalmat, ha nem volna sötétség, nem tudnók igazán becsülni a világosságot és ha nem volna elmúlás, nem volna halál, talán-talán nem is volna szép az élet.

Augusztus 15.

Gondolunk-e arra, hogy ezen a ragyogó nyárvégi ünnepnapon: *halált* ünneplünk.

De halálnak nevezhetem-e azt, amikor a kert-ben nyíló őszi rózsát levágom a töről, elviszem a templomba, hogy ott a nagy Isten oltárán tovább viruljon, éljen és illatozzék?

Halálnak nevezhetem-e azt, amikor az Isten házában lobogó örökmécses végsőt lobban, élete elfogyott és piros fénye kialszik?

Hát halálnak nevezhetjük Mária elmúlását, akit Jézus mint gyönyörűséges pompájában kiteljesedett rózsát elvisz *erről* a földről, hogy *odaát* tovább éljen, viruljon és illatozzék? Mária mint oltár előtt égő örökmécs utolsót lobban egy augusztus 15-én s miután makulátlan élete elfogyott az Isten dicsőítésében, csendesén kialszik, hogy odaát újra kigyulladjon, örökké világítson és ragyogjon.

Augusztus 15. A tiszta, alázatos, mindig fehér Szent Szűz elvégzi földi pályafutását, eleget tett földi missziójának és most mint az ég és föld megdicsőült Fejedelemnője bevonul a mennyei Jeruzsálembe. A mennyei szent városnak gyöngykapui ma megnyílnak, Jézus édesanyjának, áldott Szűz Máriának . . . Amit halandó embernek e dicsőséges Szűz diadalútjának szemlélete nyújthat, olyan, mint a csöndes éjben merengőnek a csillaghullás bűbajos látványa. „Ki az, ki a pusztában felemelkedik és kedvesére támaszkodik?” Mária. A diadalmas Szűz és koronás Királynő, akinek mennybevétele dicsőségének titka, megkoronázása pedig reménységünk záloga.

Egy híveimtől kérdeztem egyszer: Melyik tizedét szereti legjobban imádkozni a szentolvasónak? Az örömdetes koszorú utolsó titkát: Ki Téged, Szent Szűz, a mennyben megkoronázott . . . Hát hogyne kívánnám látni majd azt a megdicsőült Mária-arcot, amelynek fényességében Jézus is oly nagy gyönyörűséget talált itt a földön; látni kívánnom azt a szempárt, amely mondhatatlanul sok könnyet ontott *itt* és ezért *ott* szebben ragyog, mint az ég összes csillaga, közel leszek ama szep-lőtelen Szívhez, amely egyedül Fiáért és érettünk dobogott, amely telistele volt isteni kegyelemmel és most is kegyelemmel teljes, és csókolom azt a kezét, amely annyi sok lelket mentett meg az örök kárhozattól és vezetett az égi hon boldog dicsőségébe.

Ki Téged, Szent Szűz, a mennybe felvett és ott

megkoronázott . . . Nagyboldogasszony ünnepének tárgya mindnyájunk lelkének óhaja, vágyainknak boldogságos foglalatja. A valóságos, reális vízió erejével hat ez az ünnep a lélekre! Igérete annak, hogy szemtől-szemben láthatjuk Jézus mennybevett Édesanyját, akinek dicsőségétől hangos ég és föld, kinek oly sok dicséretét hallottuk és zengtük, kinek nevét naponta kimondta ajkunk, érdemét naponta hallottuk dicsőíteni, akinek jósága, szelíd-sége, szépsége és szentsége felülmúlta minden képzeletünket s akiben a legjobb Anyánkat szerettük és tiszteltük.

Mindennek pirosbetűs garanciája augusztus 15. Nagyboldogasszony napján még a haláltól sem félek, csak hogy egyszer ezt mind elnyerhessem!

Nem is lenne oly szép Mária élete, mint amilyen, ha nem ezzel a gyönyörűséges nagyasszony-napi megdicsőüléssel végződne.

Ki törődik ma azzal, hogy ennek kapuja a halál?

Ahogy Mária átment ezen a kapun, úgy átmenni egyedül csak ő tudott. Így elmúlni, csak egyedül neki adatott meg. Így eltűnni ebből az árnyékvilágból, csak Mária istenbeveszett élete tudott. Ily napfényes alkonyattal itthagyni ezt a siralomvölgyet, csak Máriának Jézus közvetlen napközelségétől megittasult lelke volt képes.

Nem lehet épp ezért elképzelni, elhinni, még feltételezni sem, hogy lett volna valaha valaki is ezen a világon, aki nagyobb, forróbb és mindenekfelettibb vágyódással kíváncozott volna az elmúlás, a meghalás után, mint Mária.

Mi is kíváncsozhatunk, de minő a mi óhajunk Máriához képest! Bűnös emberek vagyunk; Ádám bukott fiai, Éva számkivetett leányai, akik a föld hátán leéljük éveinket s a kínos halál szomorú kapuján át odalépünk a legszentebb Bíró félelmes színe elé, testünk pedig a föld porával csendes elvegyülve várja a feltámadás óráját. A halál ne-

künk a bűn zsoldja, a bűn megérdemelt büntetése, hisz mikor öklömnnyiek voltunk, már bűnben éltünk. De Mária, akit az áteredő bűn nem érintett, akit az Isten végtelen kegyelme kezdet óta őrizett, akihez a legparányibb bűnhomály se férkezett, aki megelőzte a Napot, mely Jézusunkban támadott — annak földi elmúlása csak elalvás, elszenderülés (dormitio) lehetett.

S a teste?

Dam. Szent Jánossal felelhetünk: akinek tetszett Szűz Máriától testet venni, emberré lenni és születni, ugyanannak tetszett egyúttal a Boldogságos Szűz szeplőtelen testét a fölsláztól megőrizve, a mennybe való átvitel által a közös és általános föltámadás előtt megtisztelni.

Roppant természetes valami. Igen érthető. Bár még nem dogmája szent Egyházunknak, mégis annyira magától értetődő és közhit, hogy a Boldogságos Istenanya, az Istennek ez az élő és szent frigyszekrénye, mely magában hordozta Teremtőjét, megváltó és megszentelő Istenét, földi élete után mennybe vétetett.

Elképzelhető-e, hogy a Szeplőtelen Szűz áldott teste, melyet a vétek egyetlen pillanatra le nem foglalhatott, elporladt a földben? Keze, mely Betlehemben először fogta a Megváltó szent testét és a kereszt tövében utoljára, elképzelhető, hogy a földben elrothadt?

Hogyan ízlelhette volna meg ő azt a halált, amelyet mi bűnös emberek érdemlünk, Mária, kiből mindnyájunk számára az örök élet származott? Mint Ádám leánya aláveti magát ugyan a halál ítéletének, mert hiszen Fia, aki maga az Élet, sem utasította azt vissza, de mint az élő Istennek anyja, őhöz méltóképen vétetik föl. (Dam. Szent János.) Ebből pedig logikusan következik, hogy a Szentháromság egy Isten a mennyország Királynőjévé koronázta legszentebb Leányát, a legkedvesebb Édesanyát és a Szeplőtelen Szűz Jegyest. A

megdicsőülés oka alázatossága. Szent Ágoston szerint azért dicsőítette meg Máriát az Úr, mert teljesítette az Atya akaratát, nem pedig azért, mert a test testet szült. Csodálatos Mária alázatossága, mondja Szent Ambrus, a megtestesülés titkában Istent hozott le a földre s ugyanez az alázatosság a mennybenmenetelkor a legtisztább teremtményt az ég legfőbb rangjára emelte!

Csakugyan megtekintette Mária alázatosságát az Úr és épp ezért boldognak mondja minden nemzedék — örökkön-örökké a Nagyboldogasszonyt.

•

„Mária halhatatlan és romolhatatlan testével szent Fiának, az ég örök Királyának jobbán ül.” (Szent Atanáz.)

•

„Mária lelke minden teremtmény fölé magasztaltatott. Trónja Isten trónjának közelében van.” (Szent Bernát.)

•

„Mária isteni Fia által csillagkoszorúval földiszítve Fiának jobbán ül, mint az egész világ királynője és úrnője.” (XIII. Leó.)

A. C. AZ ISTENANYA SZELLEMÉBEN

„Komoly időkben komoly feladatokat helyezett vállatokra az isteni Gondviselés. Katolikus Akció az Istenanya szellemében: ti vagytok arra hivatva, hogy új barázdákat vágjatok a jövő ugarába és az isteni igazság szerencsés aratását előkészítsétek.” (Acies Ordinata, 1939 Nr. 8, 95.)

Az utóbbi esztendőkre jelesebb pápai leveleinek tükrében az A. C., korunknak e legjelentősebb lelki mozgalma úgy jelenik meg, mint nagy segítség, amelyet a világiak nyújtanak az egyházi hierarchiá-

nak az apostolság gyakorlásában. Az apostolkodás pedig, az Egyház fejének intenciója szerint nem más, mint a keresztény életrenddel együttjáró súlyos kötelezettség, a Krisztus-ország széleskörű terjesztésének munkája, aktív hozzájárulás a Test kiépítéséhez és a Fej megdicsőítéséhez. (Ef. 4, 12—16.) Péter utóda útnak és eszköznek nevezi ezt a mozgalmat, amelyet az isteni Bölcsesség és Jóság arra rendelt, hogy általa az Egyház legkülönbözőbb áldásos és üdvös javait ossza szét a népek között.

A pápa az A. C. szervezetével nem tömeg-, hanem minőségmozgalomra gondol (*Quamvis nostra . . .*), elitcsapatot szervez (*Peculari quadam . . .*), amelyet szemefényének nevez. Jézus Krisztus hadseregének ismeri, amelynek jelszava: cselekedni, hisz ez a keresztény élet igazi kifejezője és így vesz részt a hívő az apostolságban, amely — szerinte — a Krisztus Urunk által végbevitt megváltás után a legnagyobb dolgok egyike. S ezzel adva van a legegyszerűbb földi hivatás: apostolkodni az Egyház kebelében Jézus nevében — az Istenanya szellemében. Mik ennek a jegyei?

1. A rendületlen hit.

Nem volt a földön senkinek nagyobb hite, mint a Boldogságos és Szentséges Istenanyának.

Hit nélkül átérezni, hogy az apostolság gyakorlására égető szükség van — képtelenség; hit nélkül odaadni képességünket, meggyőződésünket, sőt életünket is a nagyszerű gondolat és vele egy kiváló lelki mozgalom diadaláért — lehetetlenség.

A hit megismerésének egy módja: szüksége van erőimre az Egyház ügyének és ennek a hitemnek indítóoka Isten tekintélye, szentsége, szavahihetősége s megismerésemben az Egyház megfellebbezhetetlenül komoly szavára támaszkodom. Tehát nem tévedhetek.

Hitemnek oly hatalmas és verhetetlen bizonyítékai vannak, mint amikor az Istenanya életét

hámozom ki az Evangélium szűkszavú elbeszéléseiből és értem, hogy Mária nem kért jelet az égből, mint a farizeusok, nem várt csodákat, mint az írástudók, nem kételkedett, mint Tamás, hanem hitt, hitt minden fenntartás és kikötés nélkül Betlehem szegénységében, a názáreti ház rejtett egyszerűségében, az egyiptomi számkivetésben, a keresztfá elhagyatottságában.

Önmagamban átélem és meleg énemmé teszem azt a rendíthetetlen szent hitet, amely minden habozás és kételkedés nélkül bocsátja a legjobb képességeit a földi Édesanya, az Egyház szolgálatára az égi édesanya, az Istenanya szellemében.

Csak ezzel a hittel lehet hódító csatákat nyerni, így tudom környezetemet átalakítani, ezzel a hittel tudok a szószoros értelemben apostolkodni. Körülöttem romlás, pusztulás, apokaliptikus idők félelmes jelei, rendületlenül hiszek a jónak, az igaznak feltétlen diadalában, mint Mária hitt, bár a föld megindult, a nap elsötétedett, mikor az apostolok hite is megrendült. Hitem nem érzelmi alapokon nyugvó könnyelmű hiszékenység, hanem az elit lelkek öntudattal teli hite a hitgyenge környezetben.

Ez a hit az apostolkodás lelkiületének legfontosabb pillére és feltétele. Jézus azt mondta egykor apostolainak: „Nem hagylak árván benneteket.” (Ján. 14, 18.) Előre látta, hogy köztük marad az apostolok Királynője, a Szentséges Istenanya is s majd ő lesz a hitnek megrendítően fontos példája előttük, aki nemcsak enyhíti majd az árvaság vigasztalanságát, de hirdeti is: Úgy higgyetek, ahogyan én hittem! Apostolkodástoknak ez lesz az első feltétele és így válik munkátok valószínű istentiszteletté . . .

Hit nélkül nincs üdvösség, de nincs apostolkodás sem, tehát nincs A. C. sem. Az Isten-ország terjesztésének nagy munkája ha meglazult vagy ellanyhult, mindig a hitgyengeségnek volt a követ-

kezménye és ekkor következetesen mindig megfoghatkozott Jézus Egyházában az Isten szépsége, Édesanyjának tisztelete, szelleme.

2. A tevékeny szeretet.

Ahogyan az Istenanya szerette Jézust és Jézusban mindannyiunkat.

Az apostolkodás leglelke a szeretet. A közönynek, a nemtörődömség káini szellemének, a hideg elzárkózottságnak egyetlen gyógyszere és ellenszere a szeretet. Az apostoli buzgalom megannyi formája is mind-mind a szeretetből forrászik. Az áldozatkészségnek, a kitartó buzgalomnak, az irgalom lelki és testi gyakorlásának olaja a szeretet. Kezünket a szeretet kulcsolja imára, hogy kérjük a mi Atyánkat — testvéreinkért. Szent Ágoston azt mondja, ha Szent István protomartír nem imádkozott volna oly szeretettel gyilkosai számára irgalomért, az Egyháznak ma nem volna Szent Pál apostola.

Ki tudja, mit köszönhetünk a szeretetből fakadó imaapostolságnak?!

Az elit lelkek tulajdonsága a nyughatatlan Isten felé törekvés és nyomában a kínzó vágy: magammal kell vinnem testvéreimet is, minél többet, igen sokat.

Csak a szeretet sugallja, hogy összetartozunk, mert egy Atyának vagyunk a gyermekei, Jézusnak testvérei és így az Ő Édesanyjának is fiai.

Legtöbb embernek ki nem mondott vágya, hogy több és jobb ember lehessen, de csak a szeretettel bélelt testvérkéz segítheti ehhez, olyan, aki már „több” lett. Így válik az A. C. a szeretetnek elitmozgalmává.

Az apostolkodás ihletője: megtenni Jézusért a legnehezebbet, a szeretet parancsát. Szeretni a tévelygőket, a mocsárba szédülteket, a nyughatatlan lázadókat, a konok bűnözőket és megváltani az embereket a sehová tartozás kínjától.

Csak az elit lelkek képesek erre a művészi

szolgálatra, mert Mária szelleméből értik meg a Krisztus-ország örök lélektanát: többnek lenni annyi, mint másokért élni. Ahogy a virág másnak nyílik, a gyümölcs másnak érik, az örök lámpa másnak lobog, ahogyan Mária csak Jézusért élt. Az Istenanya bennünket szeretett abban a tél-túl pólyált síró Gyermekekben, minket ölelt aggódó szívéhez az egyiptomi futásban, fölénk hajolt, amikor a Golgota hegyén szent Fia holttestét tartotta ölében. Nincs nagyszerűbb példája ennél az igazi szeretetnek!

Mert a legkisebb ruhát is kétfelé szabni, a legvékonyabb kenyérből is kanyarítani és egy darab szentet is letörni — még nem a legnagyobb foka a szeretetnek. A pusztá fizikai életszerűséget biztosítani még csak állati nívó! A tevékeny keresztény szeretet itt is a többet, a többletet keresi és az apostolság karitatív munkájában rátapint a lélek igényeire.

Az A. C. lelke, a szeretet, annak az embernek öröme, aki a testvér testén és lelkén segíteni tudott, aki mást jobbra tett.

•

3. Az Egyházzal és az Egyházért.

a) Apostolkodásunknak erőt és bátorságot nyújt a tudat: az Egyházzal vagyok.

Az Egyházat sokszor és méltán hasonlították olyan dómhoz, amelynek portáléja a Boldogságos Istenanya. Tehát mikor az Egyházban és az Egyházzal vagyok, ugyanakkor Máriával is vagyok, hisz ahol Jézus, ott Mária is, ahol Jézus és Mária, ott az Egyház is, az igaz Egyház. Ha együtt érzünk Máriával, együtt érzünk az Egyházzal is s mint a misztikus test tagjai résztveszünk a kegyelmi élet áramlásában.

Meg kell éreznünk, mit kíván tőlünk az Egyház!

Valamikor a világiak küzdöttek a hierarchia

ellen, ma az Egyház a legünnepélyesebben felhívja a világiakat, hogy vegyenek részt a hierarchia munkájában. Ma az Egyház a legnyomatékosabban hangsúlyozza az általános, mindenkire kiterjedő papság gondolatát s méltóképen állítja a hierarchia mellé a világiakat.

Az A. C. nem emeli ki a „több” embert, az elit lelket, a jó elemeket: az apostolokat a tömegből, hisz nekik mint kovásznak össze kell keveredniök a lisztrel, hogy azt átalakítsák.

A fontos, hogy legyen az apostolokban: tudás, kedves nyájasság, lelki ízlés és előkelőség, szerénység és életszentség, csupa olyan tulajdonság, amely a legmagasabb mértékben megvan az Istenanyában, az apostolok Királynő Asszonyában. „Engem látva, ismerjenek fel téged, Jézusom!” (Perreyve.) Ugyan ki ne ismerné fel Jézust, látva Máriát? Ki ne ismerné fel Máriát, látva Jézust és az Egyházat?

b) Ahogyan Mária mindent Jézusért, az apostoli lelkeknek mindent az Egyházért, mint a továbbélő Jézusért kell tenniök. A papi hivatások kérdése, a hívek vallásos buzgósága, a bűnösök megtérése, a haza jóléte — az Egyház érdeke. A nem reverendás apostolok minden ügybuzgalmának célja és iránya: az Egyházért. Ha az Egyházban és az Egyházzal vagyok, az Egyházért is élek és érte dolgozom: jópéldával, kapott talentumaim felhasználásával, lelkesedésem szent tüzével.

Régen úgy mondták: beszélni ezüst, hallgatni arany. Az A. C. szelleme ezt így mondhatná: beszélni arany, hallgatni bűn.

A Katolikus Akció nem a néma hallgatás, a tétlenség, hanem a tettek katolicizmusa. Egy példa a sok közül. Szabadgondolkodó gyűlés volt az egyik Rajna melletti városban. A szónok türelmetlen kirohanást intézett az apácarendek ellen. Elavult intézmény, társadalmunk szégyene . . . A beszéd elhangzott, az elnök kérdezi: ki szól hozzá?

A jelenlevő sok katolikus közül senki. Egy munkás mozog a hátulsó sorok egyikében. Ne szólj! Ulj le! Kinevetnek! De beszélni kezd: „Egyszerű, tanulatlan ember vagyok. Szónokolni nem tudok, de ami igaz, azt elmondom. Családomban kiütött a diftéria. Feleségem és kisleányom mozdulatlanul feküdtek. Az apácát kértem, hogy ápolja őket. Feleségem egészséges, a kisleányom is meggyógyult. Az apáca megkapta tőlük a betegséget és belehalt. Csak ennyit akartam mondani.” Ezzel a pár mondattal megcáfolta a hallgatni nem akaró apostoli lelkületű ember a „nagyszerű” beszédet.

Van-e bátorságunk, hogy környezetünkben szót emeljünk az Egyházért?

Ha nincs, csak az ajkunk hirdeti az akció katolikát!

•

Valamikor a keresztesháborúk idején felhangzott a jelszó: „Menjünk! A pápa akarja s amit a pápa akar, azt akarja az Egyház, azt akarja az Isten!”

A. C. az Istenanya szellemében . . .

A pápa mondotta, az Egyház óhajtja, az Isten akarja.

AVE MARIA

Egy kései hivatást kapott szerzetes lelkigyakorlatos beszédét hallgattam az elmúlt nagyböjtben. Zsúfolt ház előtt, csupa férfihallgatóság jelenlétében arról beszélt, hogy miért lett ő Saulból Pállá, mi hozta vissza egészen az Isten közelségébe, mi készítette, hogy derekán a rózsafüzérrel, vállán a skapuláréval egészen és osztatlanul Jézusé és a halhatatlan lelkeké legyen?

— Tudják, mi teszi széppé, igen széppé az ember lelkét, mondhatjuk a testét is? Mitől nyer

szinte észrevétlenül csodálatos finomságot, bámulatos érzékenységet és előkelő ízlést? Két szótól, amiket nagyon gyakran, majd az unalomig kell ismételtetnünk: Ave Maria. Bármily furcsán hangzik, de én e két röpke szónak köszönhetek valójában mindent, de mindent: Kegyelmet, hivatást, életboldogságot. Ave Maria, mondogatom reggel, ismételem minden áldott óraütéskor: Ave Maria, sóhajtom minden munkám előtt, közben és ha befejeztem azt: Ave Maria, köszönök el minden naptól. Próbálják, gyakorolják, éljék és tapasztalni fogják szavaim igazságát.

Ave Maria . . .

Nem halandó ajaktól tanulta e szavakat az emberiség, hanem magának a fölséges Istennek üzenete volt angyali híradás útján. Az evangéliumban csak egyszer köszöntik Krisztust Ave-val s ne tévesszük szem elől, hogy azt az áruló Júdás teszi. Istent nem szokás Udvozléggel köszönteni; csak a Legszentebb nem Teremtett üdvözölhette így a legszentebb teremtetet. A mi Ave köszöntésünk tehát elismeri, hogy Mária teremtmény, akit maga az Isten üdvözölt; nyíltan megvallja, hogy emberi nemünk megváltása Mária útján ment végbe és egyúttal bennfoglaltan magába zárja Mária istenanyai méltóságának ünnepélyes elismerését is. Nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy maga Isten gondoskodott végtelenül bölcs előrelátással arról, hogy „nemzedékről-nemzedékre” átszálljon és soha egyetlen emberi ajakon el ne némulhasson a világ végéig az Ave Maria. De ha az emberi nyelv, a harangok szava, a templomok áhítata, a gyertyafényes oltárok magassága, a szobrok és képek vonzó szépsége egy napon mind megsemmisülne és nem lenne több dicsérete és magasztalása Máriának, elhihető, hogy az élettelen kövek kiáltanák: Ave Maria. Ha pedig a hit által embertestvérei vagyunk Krisztusnak, akkor gyermekei vagyunk Máriának is és jogunk, sőt családi kötelességünk

minél többször üdvözölni az Ő Édesanyját és a mi Édesanyánkat. S ez a köszöntés amennyire rövid, annyira megkapó, amilyen régi, mindig olyan új, friss és elévülhetetlen. Ilyen röviden és ennyi telítettséggel csak az Isten tud valakit köszönteni; Márián kívül pedig nem tudjuk, hogy a világtörténelem folyamán az Isten valakit angyalkövet által üdvözölt volna.

Valahol olvastam, hogy azoknak a vallása, akiknek nincs Máriájuk, árvaházhoz hasonlítható, amelyből kihalt az édesanya. Nos, akkor a mi szent hitünk egy boldog, szüntelenül örvendező és ujjongó és lelkendező családnak a vonásait hordja arculatán és nagy örömének és határtalan boldogságának csak egy refrénje van: Ave Maria, Ave Maria. Most már értem, miért szépek ezek a családtagok, miért olyan előkelő gondolkodásúak, finom lelkületűek, nemes és választékos ízlésűek köztük azok, akiknek lelkében nem ismer szünetet az écho: Ave Maria. Semmi más nem érdemelheti meg jobban az evangéliumi jelzőt itt a földön, mint az Ave Maria, hisz megváltásunk hajnalán ez e két szó ragyog fel, e két szóval kezdődik valójában az újszövetség, ez a két szó vezeti be az emberiség új élettörténetét. Az Isten és ember közt sajnálatosan megzavart egyensúlyt e két szó állítja helyre, bennük rejlik a bukott emberi természet szédületes felemeltetése, sőt kitüntető megtiszteltetése a legmagasabb helyről: Istentől. Az emberi nem Mária-tisztelete a katakombákból kiindulva egészen napjainkig mily művészi, mennyire leleményes és találékony, de minden produktumának ihletője és leglelke az Ave Maria. Az ember soha semmit nem tarthat soknak, ha annak tiszteletéről van szó, akit az Isten is méltónak talált üdvözölni. Még az eltévedt Kálvin is megengedte, hogy a Boldogságos Szűz Máriát egy Ave Mariával „szabad” köszönteni. A modern eretnecség ősatyja, Luther pedig oly szépen és kifogástalan dog-

matikai precizitással beszél a Szent Szűzről, hogy Szent Bellarmin és Szent Kanizius idézik őt! „Imádás a Fiúnak, de az Anyának tisztelet mindörökké.” (Lohe.) Ennek a tiszteletnek alfája és omegája az Ave Maria. Évezredek megszentelt áhítatát és hány száz millió hívő határtalan tiszteletét sűríti egybe e két szó: Ave Maria. A Mária-dogmatika minden tétele összecseng e két szóban: Ave Maria. Patrizzi Szent Ferencről olvastam, hogy naponként 150-szer mondotta el: Ave Maria. Halála után szájából fehér liliom nyílt ki s ennek levelein aranybetűkkel volt írva: Ave Maria. Rodriguez Szent Alfonz óránként elmondotta: Ave Maria, Vianney Szent János minden óraütéskor sóhajtott: Ave Maria, Szent Hyacinta ájtatosan megcsókolta a könyvben a helyet, ahol írva találta, hogy Ave Maria . . .

Se vége, se hossza a felsorolásnak, a vége mindíg ugyanaz: Ave Maria, Ave Maria . . .

Tartalomjegyzék

Előszó	5
Egészen szép vagy és szeplő nincsen benned	7
Kell csodálnod, hogyha látod	11
A szeplőtelen fogantatás dogmája és pápája	14
A Szűznek neve Mária	19
Aki elhozta nekünk Máriát	24
„Ki eljő, mint a kelő hajnal”	26
Akinél szebb nem jött e világra	29
Szűz Mária bemutatása	33
„. . . Ki egy József nevű férfiúnak volt eljegyezve”	35
Jézus, Mária	38
Az alázatos Szent Szűz	41
Az első tabernákulum	44
Szűzanya méhében a Szentlélektől alkotott Szív	48
„Megtalálták a gyermeket anyjával, Máriával”	51
Kit Te Szent Szűz, a templomban bemutattál	54
Az egyházkelő Szent Szűz tanítása	56
Aki a legtökéletesebb imádást nyújtja az Eucharisztának	61
Máriáról sohasem elég	65
A pütkösi Boldogasszony	68
Salve Regina	71
1858 február 11	75
Sarlós Boldogasszony	80
Rabkiváltó Szűz Mária	84
Mária anyasága	87
Mater Dolorosa	90
A rózsafüzér	93
Mindenszentek királynője	96
Halottaknak megszabadítója	98
Patrona Hungariae	102
Napfényes alkonyat	105
A. C. az Istenanya szellemében	109
Ave Maria	115

